

30409

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RESİM EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

DÖŞEMEALTI HALILARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Erol YILDIR

Hazırlayan
91149 Nihat ŞİRİN

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

KONYA - 1994

ÖNSÖZ

İnsanlığa Türklerin bir hediyesi olan halı, her devirde evlerimizin vazgeçilmez eşyası olmuştur. Ortaya ilk çıktığı günden bugüne sürekli dokunan halı, içinde yaşadığı kültürlerle kaynaşarak güzel sanatların kollarında biri haline gelmiştir.

Halının dünya sanat tarihindeki yerini alması 19. yy yarısında başlar. Selçuklu ve Osmanlı Türklerinde halıya her zaman gerçek değeri verilmiştir. Bunun örneklerini Topkapı Sarayı, Mevlana Müzesi ve benzer bir çok müzelerde sergilenen halılarda görmekteyiz. Konya Alaaddin Camii ve Beyşehir Eşrefoğlu camiiinde 1905 yılında açığa çıkartılan halı örnekleri halıcılık tarihinde yepyeni bir devir açmıştır. Bundan sonra halı sanatının kaynaklarına inilmiş konuyla ilgili yerli ve yabancı sanat tarihçiler tarafından çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalarda daha ziyade müzelerde ve koleksiyonlardaki eski halılar ve bu halıların dokunduğu bölgeler dikkate alınmıştır. Küçük bölgesel el sanatları pek dikkate alınmamıştır.

Biz bu araştırmamızda, Antalya döşemealtı bölgesinde yaşayan Karakoyunlu ve Yeni Osmanlı yaörüklerinin dokuduğu halıları ele aldık. Adını bölgeden alan Döşemealtı halıları konar göçer yöruk geleneğine uygun olarak küçük boyutlu dokumalardır. Halılar, kullanılan kompozisyon, motif ve renk özellikleri ile oldukça özgün bir yapıya sahiptirler.

Eskiden ailenin ihtiyacını karşılamak ve genç kızların çeyizleri için dokunan döşemealtı halısı artık ekonomik bir potansiyel durumundadır.

Araştırmamızda döşemealtı halılarının kompozisyon özellikleri, motifleri, renkleri ve renklerin elde edilışlerini içine alan genel özellikleri ile dokuma tekniği, dokumada kullanılan araç ve gereçler incelenerek ortaya konmuştur. Araştırmanın sağlıklı sonuçlanması için kaynak taramalarının yanında saha araştırmasında yapılmıştır.

Araştırmanın yapılışı esnasında bana maddi ve manevi yardımları esirgemeyen Döşemealtı Kovanlık köyünden sayın Zeynep Köken Hanımefendiye ve kooperatif başkanı sayın Celil Sahian'a, Karataş köyünden muhtar Ayhan Karacan ve Erol Tücan'ın şahsında Döşemealtı halkına, saha araştırması esnasında Konya'dan Antalya'ya gelerek slayt ve video çekimlerini yerinde bizzat takip ederek tezimin hazırlanmasında görüş ve düşünceleriyle beni yönlendiren danışman Hocam Yrd. Doç. Erol YILDIR'a şükranlarımı sunar teşekkür ederim.

Nihat ŞİRİN
KONYA-1994

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

GİRİŞ	1
A. Konunun Tanımı	6
B. Konunun Amacı	6
C. Araştırmanın sınırı	6
D. Araştırmada İzlenen Metod	6
II. DÖŞEMEALTI HALILARI	8
A. Antalyanın Tarihçesi	8
B. Döşemealtının Coğrafi Konumu	10
C. Döşemealtı Adının Menşei	11
D. Döşemealtı Bölgesi Halıcılığının Gelişimi	12
E. Döşemealtı Halı Merkezleri	13
F. Döşemealtı Halısının Genel Özellikleri	14
1. Döşemealtı Halılarında İplerin Boyanması	14
a. Boyamada Öncelik Tanınan İşlemler	16
b. İpin Acılanması	17
c. Kökboya ile İplerin Boyanması	17
2. Döşemealtı Halılarında Kompozisyon	
Özellikleri.....	23
Halielli	25
Dallı	27

Yıldızlı	29
Camili	30
Kocasulu	31
Yastıklı Toplu	34
Toplu	35
Akrepli	37
Terazili Toplu	40
Döşemealtı Halılarında Kullanılan Motifler	41
Örnekleme Formlarında Verilen Eserlerde	
Kullanılan Zemin Motifleri	41
Döşemealtı Halılarında Kullanılan Bordürler	60
Döşemealtı Halılarında Kullanılan Renkler	71
Örnekleme Formlarında Verilen Eserlerde	
Kullanılan Renkler	71
Döşemealtı Halılarında Kullanılan Araçlar	72
III. KARŞILAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRME	74
IV. SONUÇ VE ÖNERİLER	80
V. ÖRNEKLEM FORMLARI KATOLOĞU	84
VI. EKLER.....	176
1. Gözlem Yapan Kişiler Listesi	176
2. Ağıtlar	177
3. Tablolar	179
VII. BİBLİYOGRAFYA	183

GİRİŞ

İnsanlar varoluştan günümüze yaşadıkları coğrafyada bir çok izler bırakarak doğar,yaşar ve ölürler.Mikro anlamda insan, makro anlamda ise toplum denilen varlıklara ait olan bu evrensel gerçek ebediyen devam edecektir. Her insan veya her toplumu meydana getiren unsurların, farklı farklı kaynaklardan beslenmesi sonucunda ise bırakılan bu izler çeşitli değişimlere uğrayarak şekillenir. Öyle ki aynı topluma ait izler, zaman, mekan ve etki kaynaklarına bağlı olarak da farklı biçimlere dönüşebilir. Araştırmacılar bu değişimlerden yola çıkarak birçok bilimsel sonuca ulaşabilir. Geçmişte bırakılan ürünler böylece yapıldığı çağın canlı tanıkları olarak günümüze ulaşır.

Bu ürünlerden veya kültür varlıklarından birisi de toplumların ürettiği el sanatlarıdır. İnsanoğlu bilinen tarihin ilk dönemlerinden itibaren el sanatları ile uğraşmış ve teknolojik gelişmelerinin temeline bu uğraşı yerleştirmiştir. Bu özelliği ile el sanatları anaç bir karakter de taşır ve bünyesinde birçok uğraş alanını da barındırır. Eski çağlardan itibaren, insanoğlunun barınak ve mekanlarına çeşitli fonksiyonlarla yüklü olarak dokudukları Halı Sanatı'nda bu uğraş alanlarından sadece birisidir.

Halı Sanat'ının üzerine yüzyılımızda yapılan araştırmalar, bu sanatın Orta Asya'da ve Türklerin yaşadığı bölgelerde ilk olarak yapıldığı sonucunu ortaya koymuştur¹ . Bu sanatı geliştiren ve dünyaya tanıtan Türkler yaşadıkları coğrafyalarda, halının yüzlerce değişik renk, biçim ve motifte örneğini dünya sanatına kazandırmışlardır.

¹ - Şerare Yetkin., **Türk Halı Sanatı**, Ankara 1991, s. 1

Halı kelimesine eski Türkçe'de "Kalı" şeklinde tesadüf edilmektedir² . Türk lehçelerinde aynı zamanda çeyiz kelimesine karşılık olarak "Kalın" kelimesi Kalı kelimesi ile yakından ilgilidir. Çağatayca, Yakutça gibi dillerde de "Kalın" kelimesi halı anlamında kullanılmıştır. Çeyiz uzun ve kalıcı bir takım eşyalardan oluştuğundan zamanla "Kalı" sözcüğü ile eş anlamlı olmuş ve böylece kuşkusuz Türkçe, kalmak mastarından "Kalı yavaş yavaş Halı şekline dönüşmüştür³ .

Bilinen en eski halı 1947-1949 yıllarında Orta Asyada Altay dağlarını eteklerinde yapılan kazılarda Pazırık kurganlarının beşincisinde, Rus Arkeolğu Rudenko tarafından bulunmuştur. Bu halı birçok özellikleri bakımından dikkat çekmektedir. M.Ö beşinci ve üçüncü yüzyıllara tarihlendirilen 1.83 x 2m boyutlu kareye yakın halı bugün Leningrad Ermitaj Müzesinde sergilenmektedir⁴ . Bu halı daha sonra "Gördes düğümü" adını alacak olan ve öz Türk halı dokuma tekniği ile dokunmuş olup dm² 'de 3600 düğümle çok ince bir işçilik sergilemektedir⁵ .

Pazırık kurganlarına yakın, biraz daha erken tarihli Başadar kurganının da İran düğümü (Asimetrik düğüm) tekniği ile yapılmış küçük bir halı parçası daha bulunmuştur⁶ ..1906 ve 1908 tarihleri arasında yapılan kazılarda Sir Aurel Stein tarafından Doğu Türkistan'da lop Gölü batısında Lou-Lan'da bulunan halı

2 - Lydia RASONY., "Türklerde Halıcılık Terimleri ve Halıcılığın Menşei, "Türk Yurdu s. 621

3 - Yeşim Öztürk., **Balıkesir Sındığı Yöresi Yağcıbedir Halıları**, Ankara 1992, s. 9

4 - E. Fuat TEKÇE, **Pazırık, Altaylardan Bir Halının Öyküsü**, Kül. Bak, Yay, 1952, Ankara, 1993, s. 34

5 - ErnstDIEZ-Oktay ASLANAPA., **Türk Sanatı**, İ.Ü.Ed. Fak. Yayınları, No. 627, İstanbul, sl 238

6 - Şerare Yetkin., a.g.e. s.3

parçaları M.S. 3. ve 4. yüzyıllara tarihlendirilir. 1913 yılında A.Von Le Cog tarafından kuşa yakınlarındaki Kızılda bulunan bir parça halıda M.S. 5. ve 6. yüzyılları tarihlendirilir⁷.

Mısır Fustat'da bulunan ve 8. ve 9. yüzyıllara tarihlendirilen kufi yazılı halı örneğinde, Orta Asyada bulunan halı örnekleri ile aynı dokuma özelliklerine sahiptir. Bu halı örneği J.Zick Nissen tarafından incelenmiştir. Halının Abbasiler zamanında batı Türkistandan ithal edilmiş olabileceği kanaatine varılmıştır⁸.

Sonraki zamanlarda halı sanatında 4 asırlık bir boşluk görülür. 13. yüzyıla kadar olan düğümlü halılardaki büyük boşluk Selçukluların batıya göç etmesiyle özellikle İran ve Anadolu'da gelişmiş olarak tekrar ortaya çıkar. Konya Alâaddin Camiinde ki selçuklulardan kalma hakiki gördes düğümlü halı bunun bir göstergesidir.

Selçuklu halıları Türk halı sanatının düzenli ve sürekli gelişmesinde çok önemli bir yer tutar. Konya bu dönemlerde halı merkezi haline gelmiştir. Selçuklu halıları Türk Halı Sanatında 13. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar uzanan zincirin ilk ve en büyük halkasını oluşturmuştur. Selçuklu halılarının en karakteristik özelliği geometrik motiflerin yoğun olarak kullanılmış olmasıdır. Geometrik kufi yazı ile birlikte kullanılan bu tür soyut motiflerde İslam dininin inanç sisteminin etkileri görülmektedir. Soyut karakterli bu özellik halılara zemin çeşitliliği kazandırmıştır.

XIVyy'ın başlarında Selçuklu halılarının yanında ikinci bir gurup olarak Hayvan figürlü halılar ortaya çıkmıştır. Böylece

⁷ -Oktay ASLANAPA., **Türk Sanatı**, İstanbul, 1961, s. 14

⁸ - Şerare Yetkin., a.g.e. s. 3

Türk Halı Sanatının gelişme çizgisinde yeni bir aşamaya varılmıştır. Hayvan figürlü halıların çeşitleri ve tarihlendirilmesi için önemli kaynak Avrupa ressamlarının fresk tablolarında tasvir edilmiş olmaları ile mümkündür⁹.

XV. yy ortalarına kadar Anadolu hayvan figürlü halıları Avrupalı ressamlar tarafından resimlerinde bolca kullanılmıştır. XVI. yy. da hayvan figürlü halıların yerini geometrik motifli halıları almıştır. XIII. yy Selçuklu halıları ile XV yy. Osmanlı halıları arasında bir boşluk görmekteyiz. Bu konuda bize Avrupalı ressamlar kaynaklık etmektedir. Bu döneme ait olduğu sanılan Türk halılarına Hollandalı ve İtalyan sanatçıların tablolarında sıkça rastlanmaktadır. Holandalı sanatçı Hans Holbein tablolarında sıkça kullanılan geometrik motifli halılar "Holbein Halıları" olarak adlandırılmaktadır.

XVI ve XVII. yy lar Türk halıcılık tarihinin II. parlak döneminin oluşturur. Osmanlı devletinin en parlak dönemi olan bu yıllarda saray himayesinde değerli halılar üretilmiştir. Uşak, Kula, Bergama, Gördes, Ladik, Milas ve Kırşehir başlıca halı üreten merkezler olmuşlardır. XVIII yy. dan itibaren her sanat dalında olduğu gibi halıcılıkta da yavaşlamanın başladığını görüyoruz¹⁰.

Osmanlı dönemi içinde halı sanatı iki grupta incelenmektedir. Bu guruplamanın dışında Selçuklu geometrik desenli halılar yöresel bazı farklılıklarda devam etmektedir. Ancak Osmanlının zenginliği bazı yörelerdeki siparişlerinde

⁹ - Şerare Yetkin., a.g.e. s. 35

¹⁰ Suzan Bayraktaroğlu., "Çanakkale Halıları", **Vakıflar Dergisi**, S. XIX. Ankara 1985, s. 238

etkisiyle konu ve motif zenginliğine dönüşmüştür. Özellikler Uşak halı tipinde konu merkezde toplanmış diğer motifler konuya açığa çıkartan yardımcı elamanlara dönüşmüştür. Bu türde kendi içinde ikiye ayrılarak madalyonlu ve yıldızlı isimler almışlardır. Bu halı tiplerinin bordürleri yine kufi yazı usulları ile süslenmiştir. Saray halı tipi olarak adlandırılan ikinci grupta ise daha naturel motifler kullanılmıştır. Ayrıca mimaride kalem işi motifler ile çinide kullanılan bitkisel motifler halılarda ustalıkla kullanılmaya başlanmıştır. Osmanlı saray halılarında konu ve renk zenginliği oldukça zengindir. Renklendirmeler de ara renkler ve tamamlayıcı kontrast renkler yanyana ustalıkla kullanılmıştır¹¹.

Osmanlı dönemi halılarda gördes düğüm tekniğinden başka İran düğüm tekniğide kullanılmıştır. Çözgü iplerini pamuk iplikten kullanarak daha küçük ve sık düğüm atılmasına imkan sağlanmıştır. Bu kadar ince düğüm atılmasına rağmen çok büyük boyutlu taban ve duvar halılarının dokunduğunu görmekteyiz¹².

Bugün Anadolunun çeşitli yörelerinde Selçuklu ve Osmanlı dönemi halı geleneği devam etmektedir. Osmanlı dönemi içindeki yerini muhafaza eden halı merkezleri olduğu gibi önemi yitirmiş, halı merkezleri ve türleri de vardı. Yerleşik hayatı kabul etmemiş Selçukludan XIX yy'ın sonlarına kadar göçebe hayatı yaşayıp , hayvancılıkla uğraşan küçük grupların dokuduğu halı ve kilimler genelin içinde fazla göze çarpmamıştır.

11 - Gelişim Hachette., Halı, s. 1626

12 - _____, Halı s. 1628

KONUNUN TANIMI:

Yukarıda sözü edilen küçük guruplardan Anadolunun güney-batı toraslarında yaşayan Karakoyunlu ve Yeni Osmanlı yörüklerinin dokuduğu döşemealtı halıları araştırmamızın konusunu oluşturmaktadır.

KONUNUN AMACI:

Bu araştırmada Döşemealtı bölgesi halıları renk, motif, kompozisyon ve teknik özellikleri açısından incelenecek. Türk Halı Sanatı içerisinde yeri tesbit edilecektir. Ayrıca bu çalışmada yörede dokuma halı sanatının renk, biçim, teknik ve malzeme açısından orjinal değerlerininin tespiti yanında halıcılıkla uğraşan ustaların sorunlarında belirtip, bu problemlere öneriler getirilmesi amaçlanmaktadır.

ARAŞTIRMANIN SINIRI:

Araştırmamız Antalya ilinin döşemealtı bölgesinde yer alan Aşağıoba, Kovanlık, Karataş, Ilıca ve Ekşili köylerinde dokunmakta olan ve sanat tarihi literatüründe Döşemealtı Halıları olarak adlandırılan örneklerle sınırlandırılmıştır. Ayrıca bu yöreye ait olup, özel ve resmi koleksiyonlarda bulunan fakat günümüzde üretim yapılmayan orjinal örneklerde çalışmamızın kapsamına dahil edilmiştir.

ARAŞTIRMADA İZLENEN METOD:

Araştırmamız sahada gözlem ve inceleme metodu ile gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla yörede merkezi bir köyde konaklanmış, konunun uzmanı usta sanatçılara görüşmeler yapılmış, mevcut örnekler tesbit edilmiş, bölgenin tarihi geçmişi

ve coğrafi yapısı araştırılmış, bulunan örnekler ve yapılan çalışmalar görüntülenmiş ve yörenin bağlı olduğu il merkezinde görev yapan kaynak bilim adamlarıyla görüşülmüş, konu ile ilgili yayınlar incelenmiş elde edilen veriler kataloglarda değerlendirilmiş ve analizleri yapılmıştır. Ayrıca yörede günümüzde mevcudu kalmamış ama müze ve kaynaklara girmiş müstesna örnekleri de katalog kısmına dahil edilmiştir.

II.BÖLÜM

DÖŞEMEALTI HALILARI

A.Antalyanın Tarihçesi:

Antalya kelimesi Attal'dan gelmiştir. Antalya'nın antik ismi Attalia yahut Olbia'dır. Avrupa dillerinde Addia (Satalieb) olarak bilinmektedir. Eski yazılı kaynaklarımızda Adalya diye geçmektedir.

Antalya, arkeoloji bakımından Anadolu'nun en zengin bölgelerinden biridir. Bu bölgenin tarihi çok eskidir. Neolitik çağda Antalya ve çevresi çok önemli bir yerleşme bölgesiydi. Bölgenin ilk çağlardaki adı Pamfilya'dır. Kilikya, Lidya ve Pisidya ülkelerini de içine alırdı.

M.Ö. 13.12. ve 7. yüzyıllarda Yunan adalarından ve Batı Anadolu'dan bölgeye sık sık göçler oldu. Gelenler yeni şehirler kurmadılar. Perge, Silyon, Aspendos Side gibi eskiden beri bulunan şehirlere yerleştiler. Lidya, Kralı Kroisos Pamfilya'yı aldı. Lidya Krallığı yıkıldıktan sonra M.Ö. 547-546 bu bölge Perslerin eline geçti. Makedonya Kralı Büyük İskender Dara'yı yenmek için (M.Ö.334) bölgeyi istila etti. Ölümünden sonra generallerinden Antiganos'un hakimiyeti bölgede bir müddet devam etti. Pamfilya birçok saldırılara sahne oldu. Roma komutanlarından Manlius (M.Ö.189) Pamfilya'ya girdi. Bölgeyi Bergama Krallığına (M.Ö 188.) bıraktı. Bergama Kralı Attalos II. çevrenin en önemli şehri ve limanı olan Side'yi alamayınca Antalya(Attaleia) şhrinin kurdu. (M.Ö 159-138) Side eski önemini kaybetti. Antalya gittikçe büyük değer kazandı. Bir ara liman korsan yatağı haline

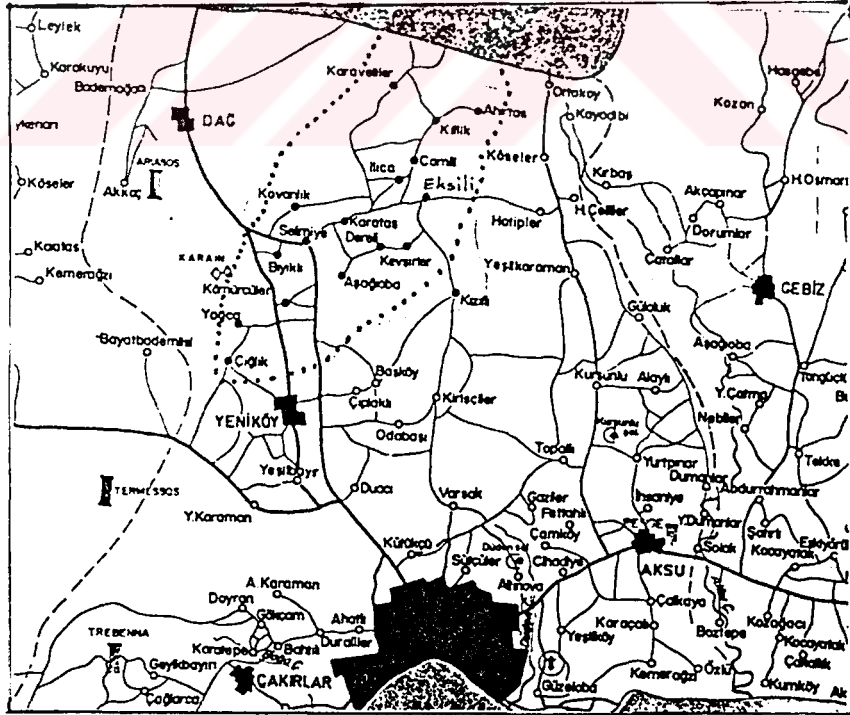
geldi. Raomalılar M.Ö 79.da korsanları ortadan kaldırdı. Yüzyıldan itibaren Hristiyanlığın yerleştiği bu bölgenin Bizans devrinde ticaret bakımından önemi arttı. Akdenizin en önemli limanı oldu. 8. ve 9. yüzyıllar da bölgeye Arap ordularının akınları başladı. Süleyman şah zamanında Selçuklular tarafından (1085) alındı.İmparator Aleksios Kommenos kuvvetlerinin eline geçtiysede tekrar Selçukluların eline geçti. Hükümdar Melikşah ile savaşıyan Bizans İmparatoru İones Kommenos burayı tekrar (1120) aldı. Latinlerin İstanbul'u almasından ve Bizans inparatorluğunun taksiminden sonra Aldoprandi'nin, sonra II.Kılıç Aslan'ın oğlu, Konya sultanı I. Gıyasettin Keyhüsrev'in eline geçti. 1207 de Kıbrıs kralı Gautire Montbeliard tarafından işgal edildi, 1215 tarihinde Haçlı seferinden sonra Selçuklular şehri tekrar ele geçirdi. Şehir yeniden tamir edildi ve büyük bir tersane yapıldı. Antalya Anadolu Selçuklularının Akdeniz Donanmasının merkezi oldu. Konya Selçuklu devleti yıkılınca (1299) Antalya bölgesinde Teke Beyliği kuruldu. I. Murad Karamanoğlu Alâaddin'i yenince Hamiteli Osmanlının eline geçti. Bunun üzerine Teke Beyi'de idareyi Osmanlı Devletine bıraktı (1391) 1472 yılında Haçlı donanması limanı kapayan demir zinciri top ateşi ile kırarak kıyıya asker çıkardı. Antalyayı yakıp yıktılar ancak kaleyi alamadan geri çekildiler. Bundan sonra Osmanlının yıkılışına kadar şehir Osmanlıda kaldı. Sevr Antlaşmasından sonra İtalyanlar bölgeye asker çıkardı. Kurtuluş savaşının başlamasından sonra Ankara antlaşmasıyla İtalyanlar bölgeyi terketti¹³.

13 - Cafer Buldum., **Antalya Folklorü Dergisi**, Kardeşler Matbaası, Antalya 1966, s. 11-12

B.DÖŞEMEALTININ COĞRAFİ KONUMU

Döşemealtı, Antalya il merkezinin kuzeyinde merkeze 30 km. uzaklıkta yerleşim birimlerinin bulunduğu bölgenin adıdır. Bölge Kovanlık, Bıyıklı, Yağca, Çakırlar, Kömürçüler, Selimiye, Karataş, Ilıca, Karaveliler, Killik, Camili, Eksili, Kızıllı, Kevşiler ve Aşağı Oba köylerini içine almaktadır¹⁴. Birkaç yıl önce politik bir kararla Yeniköy bölgesinin dışında olmasına karşılık Döşemealtı Belediyesi adı altında belde haline getirilmiştir. Döşemealtı toros dağlarının eteklerinde denizden ortalama 150m. yükseklikte bir platodur.

Bölgede çubuk boğazı yakınlarında, karain mağarasının dibinden düden suyu doğmaktadır. Yeraltı suyu kaynakları bakımından oldukça zengindir. Bölgede pamuk, sebze ve tahıl tarımını yanında halı dokumacılığı da yapılmaktadır.

14 - Yurt Ansiklopedisi, Cilt II, İstanbul 1982, s. 818

C.DÖŞEMEALTI ADININ MENŞEİ:

Antik Side, Aspendos, Silyon ve Perge'den geçen yol, Antalya'dan gelen başka bir yolla kovanlık köyünün yakınlarında birleşerek ve oradan döşeme boğazı'na girerek dağ bucağının hemen kuzeyinden çıkar. Sonra Bucak ilçesinin ürüktü köyü'ne uzayan yol, Burdur Gölü'nün batısından dolaşp kuzeye çıkan ve psidya bölgesinde Via sabeste olarak anılan antik yolun bir bölümü döşemealtın'dan geçer. Belirtilen antik yolun döşemealti yöresindeki kısmı geniş taş döşemeler (parke)le yapıldığı için, bölgeye döşemealti denilmektedir¹⁵.

Bu taş parke döşemeler, yolun dağ içindeki geçit bölümünde hala mevcuttur. Taşlar üzerinde yüzyılların yükünü çeken kağı ve at arabalarının teker izleri bulunmaktadır.

Resim : -1

¹⁵ - Musa Seyirci., "En Eski Döşemealti Halılarında Altı Örnek" **Milli Kültür Dergisi**,Kül. ve Tur. Bak. Yay., Ankara 1988, s. 18

D.DÖŞEMEALTI BÖLGESİ HALICILIĞININ GEÇMİŞİ:

Döşemealtı halılarını yörede ilk dokuyan topluluk bugün kovanlık köyünün halkının oluşturan karakoyunlu yörükleridir. Çeşitli kaynaklarda Aşağıoba köyünde aynı yörük kabilesinden olduğu belirtilir. Yörede yapılan araştırmalarda köylerin yaşlıları bunu doğrulamaktadırlar. Araştırmalarda karakoyunlu aşiretin XV. yy Fatih dönemi Karaman Beyliği içinde rastlanır. Anadoludaki Türk boy ve aşiretleri iskan ve vergilendirmesine karşı çıktıklarında Fatih Sultan Mehmet'in Karaman Beyine gönderdiği fermanında "Karakoyunlu" cemaatinden bahsedilmektedir¹⁶. XV-XVI yy.lara ilişkin Teke livası tapu ve yazım defterlerinde bu bölgenin sınırları kesin olarak belirtilmektedir. Bu kaynaklarda XIII yy'dan sonra bölgeye Türkmen oymaklarının yerleştiği anlaşılmaktadır. Daha sonraki dönemlerde Teke Karahisarı'nda İsalu, Mentеше, Iğdır, Gögez, Bayındır, Karakoyunlu ve İmraoğulları'nın Antalya'da ise Saruhanoğlu, Kızılcı, Keceli ve Bayatların bulunduğu görülmektedir.

1853 Teke sancağı devlet varidatı kayıtlarında sancağa bağlı kazalar ve alt. birimleri şöyle sıralanmaktaydı: Antalya, Nevahil, Serik, Bucak, Kızılkaya, Elmalı, Kaş, Kalkanlı, Finike, Kardiçmaa Iğdır, Aşiret-i Murtaza, Aşiret-i Gebiz, Aşirte-i Saçı Karalı ve Aşiret-i Karakoyunlu¹⁷.

16 - Cevdet Türkay., **Osmanlı İmparatorluğu, Oymak, Aşiret ve Cemaatlar**, İstanbul 1979, s. 69

17 - **Yurt Ansiklopedisi.**, Cilt II, İstanbul 1982, s. 780-781

Karakoyunlu aşiretinin bir bölümünün şu anda oturdukları döşemealtı bölgesine Orta Anadoludan Konya, Akseki ve Serik üzerinden geldikleri yöre halkı tarafından belirtilmektedir. Bu yerleşmenin günümüzden 250-300 yıl kadar önceye dayandığı

yine yörenin yaşlıları tarafından belirtilmektedir. Bu konuda araştırma yapan uzmanlar da aynı sonuca varmışlardır.

E.DÖŞEME ALTI HALI MERKEZLERİ:

Döşemealtı halısının çıkış yeri Kovanlık ve Aşağıoba köyleridir. Bunların yanında Karataş, Ekşili, Kızıllı, Ahırtaş, Killik, Camili Kevşirler, Karaveliler, Ilıca ve Yağca köylerinde de dokunmaktadır. Bölgeden Antalya merkeze göç eden aileler halı dokuma geleneğini merkezde de sürdürmektedirler.

1960'lı yıllara kadar ailenin ihtiyacını karşılamak için dokunan döşemealtı halıları, daha sonraki yıllarda ticari meta haline gelmiştir. yöredeki turizm hareketlenmesi de buna etken olmuştur.

Günümüzde kovanlık köyünde halıcılığın gelişmesi ve bölge insanına gelir getirmesi amacıyla birde kooperatif kurulmuştur. Kovanlık köyü şu anda döşemealtı halıcılığının merkezi durumundadır.

Yörede yaptığımı araştırma sırasında Kovanlık köyü sakinlerinden Meryem Karaca, Emine Akpınar ve Döndü Orman halının günlük yaşamlarının bir parçası olduğunu belirttiler. Halı dokuma esnasında çeşitli şarkı ve türkülerin yanında göçebelikten kalma ağıtların da söylendiğini belirttiler. Ağıtlar kimi zaman göçü, kimi zaman ayrılıkları, kimi zamanda ölümleri dile getirmektedir. yörede söylenen ağıtlardan dört adedini tezimizin içine almayı uygun bulduk.

F.DÖŞEMEALTI HALILARININ GENEL ÖZELLİKLERİ:

1.Döşemealtı Halılarında İplerin Boyanması:

Döşemealtı Halılarında kullanılan renkler çeşitli doğal ve kimyasal boyalardan elde edilmektedir. Doğal boyalar , bitki kök, gövde, yaprak ve toprakların direk olarak kullanılmasıyla elde edilir. Hiçbir suni işleme tabii tutulmaz. Boya, kaynama yada bekleme süresi içinde doğal olarak kendiliğinden kimyasal reaksiyona girer. Yüzyıllardır kullanılan ve her yörede farklı şekiller ve yöntemler kullanılarak elde edilen doğal boyalar daha uzun ömürlü olmaktadır. yapımının zor olması uzun zaman alması halı ve kilim dokuyucularını sentetik kimyasal boyalara yöneltmiştir. Günümüz döşemealtı halıcılığında her iki boya türünde kullanılmaktadır.

Antalya bölgesinde boyacılık iki şekilde yapılmaktadır.

1-Bitkisel boyalarla suni boyalar karıştırılmak suretiyle ki, çoğu renkler bu şekilde elde edilmektedir.

2-Yalnız suni boyalar kullanılmak suretiyle

Bazen yalnız sarı için, sadece bitkilerden yararlanıldığıda olmaktadır.

Boyacılıkta yararlanılan bitkilerden tespit edilenler şunlardır. Sütleğen, asma yaprağı, hayıt yaprağı, saman çöpü, baş otu, sumak, labada kökü, şalba otu, limon kabuğu, ceviz yaprağı ve kabuğu, soğan kabuğu, nar kabuğu, mazi, palamut, domates yaprağı, dut yaprağı, ezentere ve kök boyadır. bugün bu bitkilerden boya işlerinde kullanılanlar sütleğen, hayıt yaprağı, baş otu, asma yaprağı, labada kökü, ezentere, limon kabuğu,

saman çöpü, dut yaprağı, domates yaprağı ve soğan kabuğudur. Mazi, palamut, nar kabuğu ve sumak çok yakın bir zamanda terk edilmiştir.

İsimleri gecen bu bitkiler farklı iklim özelliği gösteren bölgelerde yetişmektedir. kökboya bitkisi karasal iklimi tercih ederken, limon, nar, hayıt, gibi bitkiler nemli ve sıcak ortamları tercih etmektedir. Diğer bitkiler her iklimde de yetişmektedirler.

Döşemealtı halılarında: mavi, lacivert, sarı, yeşil, koyu yeşil, turuncu, kırmızı, bordo ve siyah renkler kullanılır.

Halılar zeminlerinde kullanılan renkle anılır. Zeminlerde çoğunlukla kırmızı, yeşil, turuncu ve beyaz renk kullanılmaktadır. Elde edilişi zor olan renklere yeşil ve kırmızı renk çoğunlukla tercih edilir.

halılarda kullanılan ipler iki şekilde elde edilmektedir.

1- Yapağının elde bükülerek ip haline getirilmesi

2- Fabrika bükümü iplerin kullanılması.

1- Yapağın bükülerek elde edilen ip katkısız saf yündür.

İp haline gelmeden önce defalarca yıkanıp kirinden arındırılmaktadır.

temizlenen yapağı "tarak" adı verilen madeni aletle lifleri aynı istikamete getirilir. Gevşetilip lifleri düzeltilen yün kirmende yada çıkırıkta ip yapılacak şekilde "hav" yapılır.Hav yapılan gevşek yün kirmende gevşek bir şekil de bükülür. İplerin gevşek bükülmesi boyanın ipe sinmesinde önem kazanır. Bükülen iplikler el ve dirsek kullanılarak sarılıp çile haline getirilir.

2- Fabrika bükümlü ipler çile halinde dokuyucunun eline

ulaşmaktadır. Bu iplerin için de makina bükümünde kolaylık olması için naylon elyafı ve makina yağı katılmaktadır. Naylon ve Makina boyanın ipe gerektiği kadar işlemlerini engellemektedir. Bu yüzden doğal şekilde elde edilmiş yün iplikler ve bu iplerle dokunmuş halılar daha çok tercih edilmektedir¹⁸.

BOYAMADA ÖNCELİK TANINAN İŞLEMLER

1- İplikler boyaya girmeden önce elyaf tamamen su ile doyana kadar ıslatılmalıdır.

2- Yünler kazana su ile birlikte konulmalı ve ısı yavaş yavaş yükseltilmelidir. Aksi takdirde yün keçeleşecektir.

3- Kazanlar kaynamaya başladığında ağzı kapanmalıdır. Aksi takdirde boya zerrecikleri buharla uçacak istenilen sonuç alınamayacaktır.

4- Boyama süresi sona erince su iyice soğumadan ipler çıkartılmamalıdır.

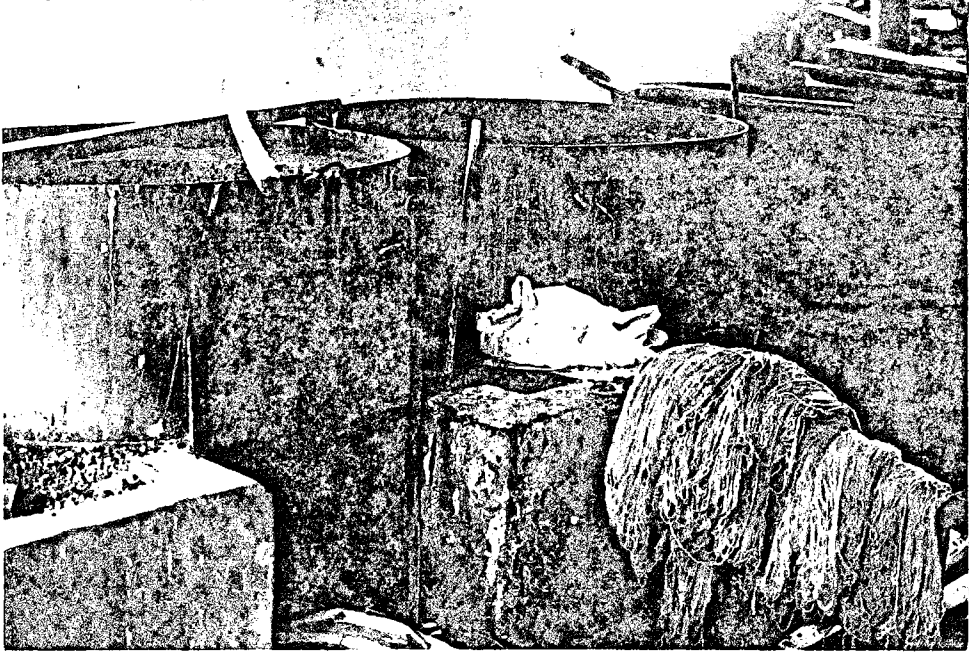
5- Kullanılacak boya bitkileri yaş ise yünün ağırlığının birkaç katı olmalıdır. Bitkiler kuru ise yün ağırlığının yarısı kadar olmalıdır.

6- Boyama işlemi bittikten sonra ipler soğuk suda iyice yıkanıp durulanmalı ve güneşli havada kurutulmalıdır.

7- Dokuma yapılmadan önce ipler çırpılarak fazla boya maddeleri temizlenmelidir¹⁹.

18- Behice Özdemir., (Kaynak Kişi), Karataş Köyü-Antalya, İlkokul, 1941

19 - Gürbüz Uğur., **Türk Halılarında Doğal Renkler ve Boyalar**, İş Bankası Yay. Ankara 1988, s. 11

Resim : -2

İPİN ACILANMASI

Çileler halindeki ipler boyar madde içeren bitki, kök ve yapraklarla karışık bir şekilde kazan içine yerleştirilir. Tuz yada sirke ilave edilerek rengin ve bitkinin özelliğine göre kaynatılır. Bu olaya döşemealtı'nda "ipin acılanması" adı verilir. Yürük bedemlisinde "ipin kestirilmesi", yürüklerde ise genel olarak "terbiye" adı verilir²⁰. Genel literatürde bu olaya "mordanlama" adı verilmektedir.(Resim 2)

KÖK BOYA İLE İPLERİN BOYANMASI

Doğadan toplanan kökler göllgede kurutulur. El dibeğined iyice dövülerek toz haline getirilir. boyanacak olan ipler kelepler halinde hayvan pisliği, az miktarda palamut tozu ile karıştırılarak bir kazanda su ile ısıtılır. su ılıklaştıktan sonra kelepler sudan çıkartılır. Toz halindeki kök boya bir senit üzerine serilmiş kelepler üzerine serpilir. İp elle iyice oğalanır . Bu esnada

²⁰ Naci Eren., "Antalya Bölgesinde Bitkisel Boyacılık", Türk Etnoğrafya Dergisi, Şereflikoçhisar 1977, s. 44

gerekirse su ve boya ilave edilebilir. Oğalama yaklaşık bir saat süre yapılmaktadır. Boyayı alan ipler geniş bir kap içine konularak bir gün bekletilir.

Bir gün bekletilen ipler bir kazan içinde suyla kaynatılır. Kaynayan ip soğuduktan sonra kazanda çıkartılarak küllü su ile durulanarak kurumaya bırakılır.

Yörede ipin durulandığı küllü su için meşe yada sakız ağacının küllü tercih edilir²¹.

Bu boyama yöntemi yaklaşık 50 yıldır kullanılmamaktadır. Oğalama yöntemi hem yorucu hemde ellerin yaralanmasına sebepe olmaktadır.

İpin kırmızı ile renklendirilmesi günümüzde kimyasal boya ile olmaktadır. bir kazan içine ip, boya, tuz yada şap su ile birlikte atılır yavaş yavaş ısı yükselttilerek 30 dakika kaynatılır. kazandan çıkartılan ip küllü su ile durulanarak kurumaya bırakılır. boyanın miktarının artması yada eksilmesi ipin renginin açık yada koyu olmasını belirler²².

Yörede iplerin kimyasal boya ile renklendirilmesi bu şekilde yapılırken zaman zaman kök boya ile birlikte kullanılmaktadır.

İpin mavi yada lacivertle renklendirilmesi çivit boya ile yapılmaktadır. boyama iki şekilde yapılmaktadır.

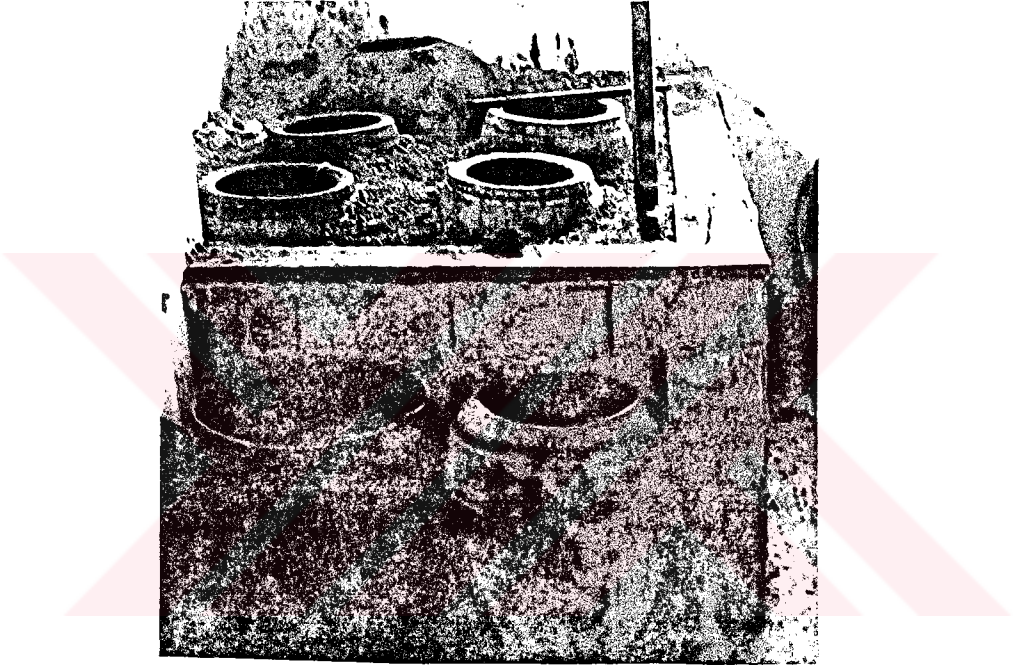
1-İp çileler halinde kazana atılırken bir kat ip bir kat boya konulur. Su ile doldurulan kazana limon kabuğu, şap, sığır sidiği ilave edilerek kaynatılır. Bir saat kaynayan ip kazandan çıkartılıp küllü su ile durulanıp kurumaya bırakılır. Bu kazana siyah boya ilave edilirse lacivert boya elde edilmiş olur.

21 - Saniye Öztekin, (Kaynak Kişi) Karataş Köyü-Antalya, 1935

22 Sabahat Özcan., (Kaynak Kişi), Antalya Karataş Köyü, İlkokul 1951

2- İpler bir küp içine çivit boya ile kat hesabı ile konulur. yeterince ip ve boya konulan küpe küllü su, sığır sidiği, limon kabuğu ve şap ilave edilerek ağzı sıkıca kapatılır. (Resim 3)

Küp sığır gübrelerinin içine gömülür. yaz aylarında bir hafta kış aylarında ise bir ay gübre içinde bekletilir. İpler küp içinden çıkartıldıktan sonra küllü sula iyice yıkanıp durularak kurumaya bırakılır²³ .

İpin yeşille renklendirilmesi iki aşamada olmaktadır. İp acılanırken asma yaprağı, ezentere, hayıt yaprağı, sütleğen, saman çöpü gibi maddeler birarada kullanıldığı gibi tek tek te kullanılabilir.

Şimdi bunlardan hayıt yaprağı için olanını ele alalım. Bir kazan içen hayıt yaprağı çitilenir. Suyla birlikte yeteri kadar şap

²³ . Sabahat Özcan (Kaynak Kişi), Antalya Karataş Köyü, İlkokul 1951

ilave edilir. Daha sonra ip suya batıncaya kadar bastırılır. İp sarı rengi alıncaya kadar iyice kaynatılır. İp kazandan çıkartılıp başka kazanda kaynatılmış küllü suya batırılıp bir gün bekletilir. Daha sonra soğuk su ile iyice durulanan ip bir çömlek içine atılır. Çömlek içinde labada kökü tozu, limon ekşisi yada sirke ile karıştırılmış çivit boya vardır. İp çömlek içinden 10 gün sonra çıkartıldığında yeşil rengi almış olacaktır²⁴ .

İplerin mor renge boyanması günümüzde kimyasal boyalarla yapılmaktadır. Kırmızıya boyanmış ip çivit mavisinin bulunduğu küp içine atılır. Buna küp içinde yaklaşık 10 gün kalmaktadır. İp çömlektan çıkartıldıktan sonra soğuk su ile durulanıp kurumaya bırakılmaktadır²⁵ .

Siyah boya eskiden mazı , palamut, nar kabuğu ve şalba otu gibi bitki kök ve tozlarında elde edilirdi. Günümüzde bu renk için tamamen sentetik boya kullanılıyor, yada havi siyah boyalı ip satın alınıyor.

Halıda kullanılan beyaz, ipin kendi doğal rengidir. sadece şapla kaynatılarak mordanlanır, başka bir işleme tabi tutulmaz.

Sarı renk için, yeşil boya da kullanılan yöntem aynen kullanılır. Sütleğen, asma yaprağı, hayıt yaprağı, saman çöpü, ceviz yaprağı yada kabuğu, ezentere, dut yaprağı gibi bitki yaprak ve dalları kullanılmaktadır.

Bir kazan içine bir sıra iplik bir sıra asma yaprağı, hayıt yaprağı ve ezenter otu döşenir. Bu döşeme işi ipliğin miktarı ölçüsünde birkaç sıra devam eder. Kazana limon kabuğu, şap,

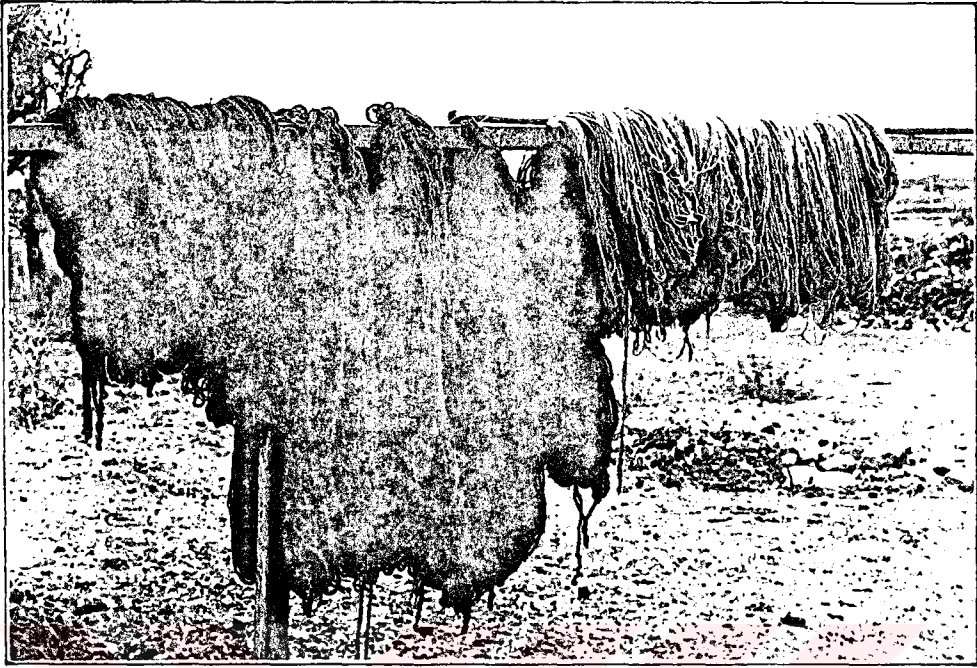
²⁴ - Nebahat Pekacar., (Kaynak Kişi) Antalya Karataş Köyü, 1954

²⁵ - _____, (Kaynak Kişi) Antalya Karataş Köyü, 1954

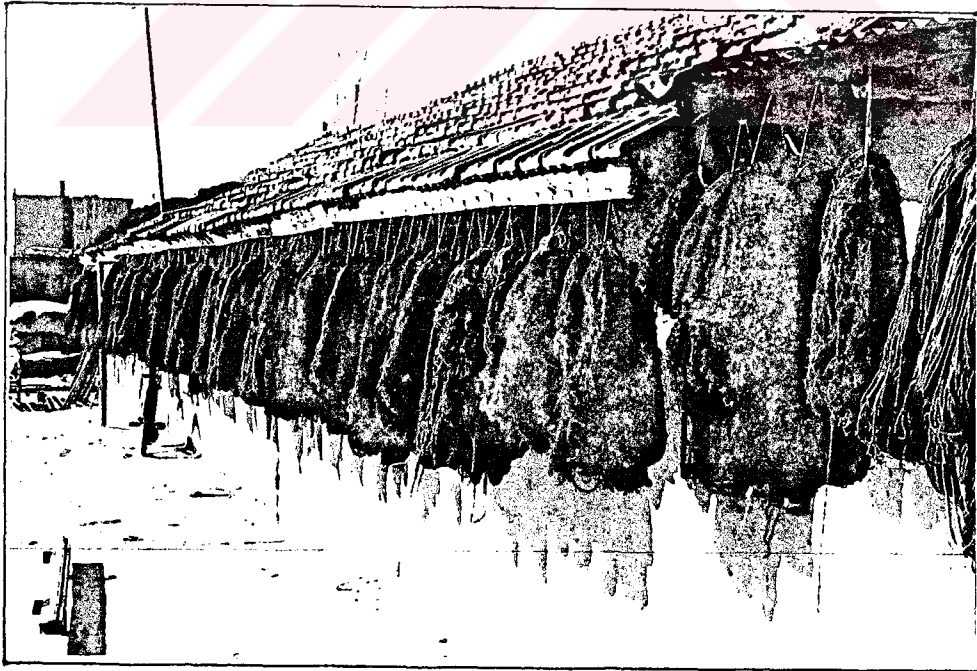
sığır sidiği ve su ilave edilir. Yaklaşık 2 saat kaynatılır. Bu kaynama esnasında boyalı su ağaç sopa ile karıştırılır. Kaynama bittikten sonra kazandan çıkartılan ip küllü suyla yıkanıp durularak kurumaya bırakılır²⁶ .(resim 4-5)

İpin renginin turuncu olması isteniyorsa istenilen miktar ölçüsünde kaynama suyuna kırmızı boya atılarak sonuca gidilir.

26 - Behice Özdemir., (Adı Geçen Kaynak Kişi)

Resim : -4

Resim : -5

2. DÖŞEMEALTI HALILARINDA KOMPOZİSYON

ÖZELLİKLERİ:

Döşemealtı halıları dikdörtgen kompozisyonlu ve mihraplı kompozisyonlu olmak üzere iki ayrı grupta incelenmektedir.

I.gurup dikdörtgen kompozisyon genellikle halıelli, camili ve yıldızlı halılarda görülür. Bu grupta camili ve yıldızlı halılar mihraplı kompozisyon içinde de ele alınmışlardır. Ancak çoğunlukla dikdörtgen kompozisyon içinde dokunmuşlardır.

Bu kompozisyon gurubunda orta zeminin çok parçalı olması da ayrıca dikkat çeker. Camili halının dışında, halıelli ve yıldızlı halı zemininde sonsuzluk düşüncesi ağır basmaktadır.

II.gurup halılar tek mihraplı ve çift mihraplı olmak üzere ikiye ayrılırlar.

Tek mihrap kompozisyonu genellikle namazlık tabir edilen çeyreklerde görülür. Mihrap nişi halının alınlık yönündedir.

Çift mihrap kompozisyonu seccade yolluk ve paspaslarda görülür. Halının her iki başındada mihrap nişinin yanlarında kalan köşeleri heybe suyu motifleri doldurur.

Bu gurup içinde dallı, toplu akrepli toplu, kocasulu toplu ve yastık yanırlı toplu halılar bulunur.

Bütün Anadolu halılarında olduğu gibi halılar isimlerini zemin düzenlemesinden almaktadır. Bu isimlendirme ya zemin motifine göre yada zemin kompozisyonuna göre yapılmaktadır.

Naci EREN tarafından "Antalya-Döşemealtı Eski ve Yeni Halıları başlığı altında yayınladığı makalesin de"halıelli, toplu, kocasulu, dallı, mihraplı, akrepli ve terazili toplu" olmak üzere

yedi döşemealtı halısı kompozisyonundan bahseder. Musa SEYİRCİ ise “en eski Döşemealtı Halılarından Altı Örnek” başlıklı makalesinde halelli, toplu, kocasulu, dallı, dallı-akrepli, mihraplı, akrepli, terazili toplu ve yastıklı olmak üzere dokuz adet halı kompozisyonundan bahseder. Musa SEYİRCİ bir başka makalesinde ilave olarak “ibrikli” halı türünden de bahsetmektedir. Ayşen ALDOĞAN ise “Döşemealtı Halıları” başlıklı makalesinde Halelli, toplu, kocasulu, dallı, mihraplı, akrepli ve terazili toplu olmak üzere yedi halı kompozisyonundan bahsetmektedir.

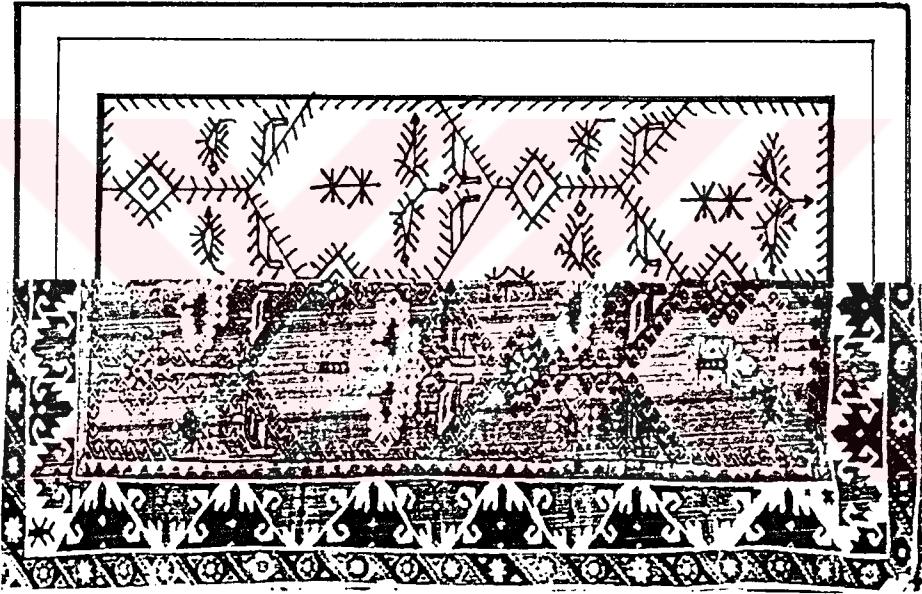
Döşemealtı halı merkezlerinden Aşağıoba, Kovanlı, Karataş, Ekşili, Ilıca, Karaveliler, ve Camili köylerinde yapmış olduğumuz araştırmada Halelli, Dallı, Akrepli, Yastıklı toplu, Kocasulu, Camili, Yıldızlı, Kocatoplu ve Terazili toplu olmak üzere dokuz zemin kompozisyonu tespit edildi. Özellikler döşemealtı halı ve boyacılığı konusunda çevrede uzman olarak bilinen kovanlık köyünden Zeynep KÖKEN’in ifadesine göre halı türleri eksik bilindiği gibi isimleride yanlış söylenmektedir. Örneğin “Halelli” olması gerekirken “Halelli” denilmektedir.

Naci EREN, Musa SEYİRCİ ve Ayşen ALDOĞAN’ın makalelerinde bahsedilen “terazili toplu”halı örneği (Bkz. örnekler formu 45) yirmi yıldır yörede dokunmamaktadır Bunda da halıların pazar durumunu etkili olduğu yöredeki dokuyucular tarafından belirtilmektedir.

Yörede konuştuğumuz halı dokuyucuları. Naci EREN, Musa SEYİRCİ ve Ayşen ALDOĞAN ‘ın makalelerinde bahsedilen

mihraplı halı türüne bazı köylerde “camili” denilmektedir. Mihraplı Anadolu halı merkezlerinin hepsinde zemin biçimi olarak bilinmektedir Bu konuda bir yanlış anlama olduğu ortadadır. Bahsedilen halı örneklerine (katolog no: 27-28-29) “camili” demek daha doğru olacaktır.

Döşemealtı bölgesinde günümüzde sıklıkta dokunan halı örnekleri şunlardır. Akrepli, Halielli, Camli, Dalli, Koca toplu. Bunların dışında kalan Yastıklı toplu, Yıldızlı, Kocasulu ve Terazili toplu daha az dokunmaktadır.

HALIELLİ

Yörede zemin kompozisyonu bakımından en çok tutulan ve sıklıkla dokunur türdür. Genellikle seccade tipi dokunmaktadır. Namazlık ve yolluk türleri ancak sipariş üzerine dokunmaktadır. Zemin Arap, El, Kıvrım, Yantır, Şingır ve Mersin yaprağı

motiflerinden oluşur. Zaman zaman bu motiflerin arasına yıldız, göz ve kelebek motifleri da katılmaktadır.

Motifler dikkati herhangi bir noktada toplamaksızın zeminde yayılıp, kompozisyonun bordürlerden sonra da devam edeceği hissini uyandırır. Uzun kenarlardan kesik olarak sarkan kıvrımla, dört tarafta ana nakışın bordürlere varınca kesilmesi bunun en güzel görüntüsüdür²⁷. Bu kompozisyon türü yıldızlı kompozisyonla birlikte döşemealtında uzun yıllardır kullanılmaktadır.

Selçuklu mimarisi taş süsleme ve kalem işi süslemelerdeki geçme motiflerindeki sonsuzluk anlayışını döşemealtı halılarının bu türünde de görmekteyiz. Kıvrımlar eşit aralıklarda ve uzunluklarla kırılıp birleşerek birbirini tamamlayıp takip eden altıgenler meydana getirmektedir. Bu yönüyle arı peteğinin görüntüsünü andırmaktadır. Her altıgenin içinde iki el ve bir arap motifi bulunmaktadır. Kenarlarda yarım kalan altıgenlerin içinde genellikle bir arap yada şingir motifleri bulunur.

Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubu içinde yer alır. Eski halılarda zaman zaman mihraplı zemin içinde düzenlenmiştir.

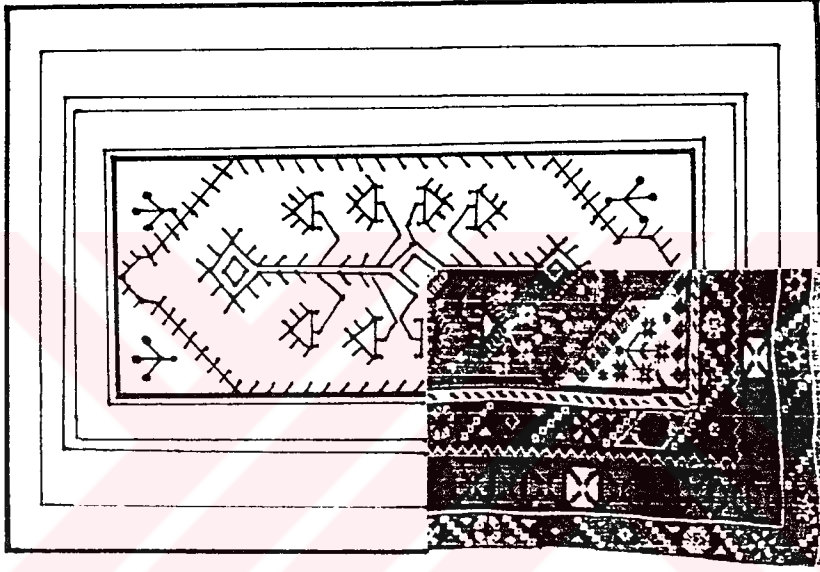
Bu grup halıların zemin renkleri genellikle yeşil kırmızı ve lacivert olmaktadır. Halı zemininin motiflerinde kullanılan renkler, zeminde kullanılan rengin kontrastlarıdır.

Halielli halılarında en az üç en fazla altı bordür kullanılmaktadır. Bu bordürler geniş-orta-dar olmak üzere

27 - Naci Eren., "Antalya Döşemealtı Eski ve Yeni Halıları" **Etnoğrafya Dergisi**, Şereflikoçhisar 1977, s. 39

motiflerine göre düzenlenir. Bordür adını içinde kullanılan motif isimlerinden alır.

Bu halılarda kullanılan bordürlerin adları şunlardır. Bulanık su, Tutmaç suyu, Mersin yaprağı suyu, Develi su, Motor izi suyu, Kocasu, Akli su, Nacaklı su, Göde İbrahim suyu, Çingilli su, Albay suyu.

DALLI

Dallı zemin kompozisyonu yörede çok kullanılan zemin motifidir. Bu kompozisyon çift mihraplı halı gurubu içinde değerlendirilir.

Halının ortasında bereket yada akrep motifi bulunur. Dal motifleri bu orta motiften alınıklara uzanan çizginin her iki yanına dizilmişlerdir. Dal motiflerinin sayısı halının büyüklüğüne göre değişiklik gösterir.

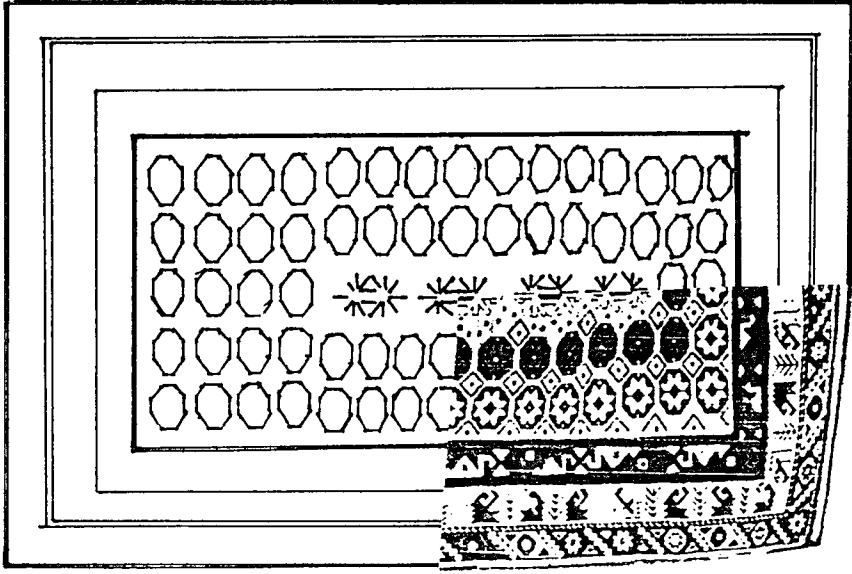
Halının başlangıç kısmında ve alınlığında iki mihrap nişi bulunur. Mihrabı meydana getiren eğrilerin iç ve dışları kıvrımlıdır. Bu nişlerin köşeliklerinde heybe suyu ve mersin yaprağı motifleri kullanılır. Eski döşemealtı halılarında kilim yeşili motifleri kullanılırdı. Aşağıoba köyünden Zeynep AYA adlı dokuyucunun ifadesine göre heybe suyu bu halılara dışarıdan gelmiştir. 50. yada 60 yıl önce gelen bu motif kilim yeşili ve mersin yaprağı motifinin yerini almıştır.

Halının zeminin ortasında bulunan bereket yada akrep motiflerinin köşeliklerinde yörede koyun hapi olarak bilinen göz yada çiçek motifleri kullanılır. Yanında mersin yaprağı da kullanılır. Dal motiflerinin sıralandığı orta çizgilerin uç kısmında küçük birer bereket motifler bulunur. Dal motiflerine yörede dokuyucu kadınlar "Tırnaklı Çiçek"de demektedirler²⁸.

Dallı halılarda zemin rengi olarak çoğunlukla kırmızı renk kullanılır. Nadiren kayısı rengide kullanılır.

Dallı halılar, seccade tipinde orta büyüklükte olduğu gibi çeyrek ve yolluk türünde dokunanlarıda çoğunluktadır. Bu nedenle orta zemini çevreleyen bordür sayısı karşılıklı bir ile üç sayıları arasında değişmektedir. Tekli bordürlerde çoğunlukla tutmaç suyu motifi kullanılırken, ikili ve üçlü gurublarda aklı su , Kocası, çingilli su, ve develi su bordürleri kullanılmaktadır.

28 - Musa Seyirci., a.g.m. s. 21

YILDIZLI

Günümüzde çok az dokunan bir tiptir. Halı dokuyucu kadınların ifadelerine göre göçlerin durmasından sonra bu örnek az kullanılır olmuş. Yıldz motifine döşemealtıda dokuyucu kadınlar "yıldızlı top", yada "Dokuzlu top" da demektedir²⁹.

Yıldız motifleri, eşkenar sekizgenlerin içine dokunmaktadır. Yıldız motifleri halı zemininde üç türlü düzenlenir.

I.durumda halının ortasında bir büyük yıldız, diğerleri bu yıldızı etrafında daireler oluşturarak kenarlara doğru açılırlar. Uzun kenara yakın olanlar diğerlerinden küçük olarak dokunur. Halı zemininde genellikle 51 adet yıldız motifi yer alır.

İkinci durumda zemini kaplayan bütün yıldız motifleri aynı büyüklükte ve eşit aralıkları sıralanır. Halı zemininde 80 ile 90 arası yıldız motifi yer alır.

²⁹ - Musa Seyirci., a.g.m. s. 21

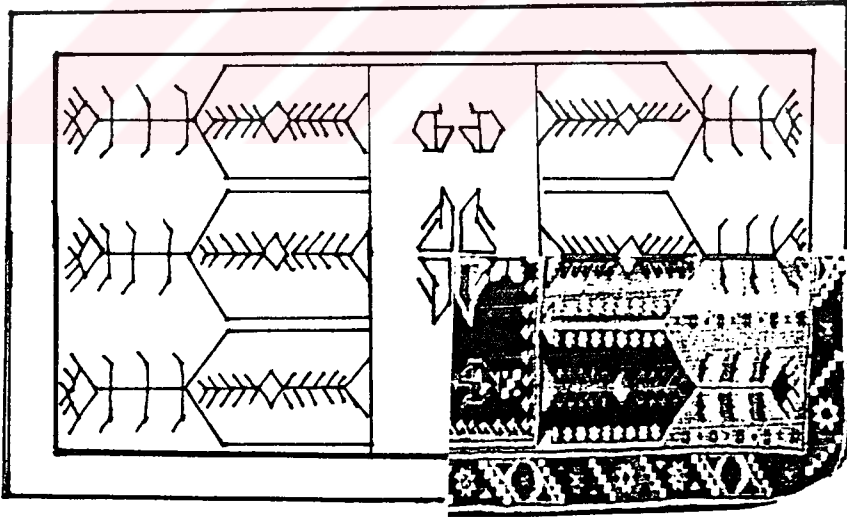
Üçüncü kompozisyon durumunda ise, ikinci kompozisyona benzer sıralama yapılır. Burada halının boyu yönünde, ortadaki yıldızların yerini genellikle dört adet arap motifi yer alır.

Zemin bazen üç, dört ve altılı bordürle çevrelenir Üçlü bordürler birbirine eşit düzenlenirken bu sayı arttığı zaman yarısı dar yarısı geniş bordür olarak sıralır.

Bu halı gurubunda zemin dikdörtgen kompozisyonludur. Ancak aralıklıda olsa mihraplı olarakta kompoze edilir.

Yıldızlı halılarda orta zeminde kırmızı, turuncu renkler kullanılmaktadır. Zemindeki yıldız motiflerinin renkleri zemin rengine kontrast olarak düzenlenir. Bu düzenleme daha ziyade tamamlayıcı kontrast olarak uygulanır.

Zeminden sonraki ilk geniş bordürde zemine zıt bir renk kullanılır. Dışa doğru diğer bordürlerde zemin renginin tamamlayıcı kontrastları kullanılır.

CAMİLİ

Dikdörtgen kompozisyon halılar gurubu içinde yer alır.

Yörede seccade ve namazlık olmak üzer iki tip dokunmaktadır. Namazlık türünde olanlarda tek mihrap kompozisyonu uygulanabilmektedir.

Namazlık tipinde olanlarda zemin iki parçaya bölünmüştür. Alınlık bölümü mihrap nişi ile ikiye ayrılır. Bu köşelik bölümlerinde Heybe suyu motifi bulunur. Eski halılarda bu motifin yerine kilim yeşili motifi yada mersin yaprağı suyu dokunmaktaydı.

İkinci ve daha geniş olan mihrabın iç bölümünün orta kısmında yan yana üç adet beşgen bulunur. Beşgenlerin üç kenarı birbirine eşit olup birbirlerini dik keserler. Diğer iki çizgi halının başlangıç kısmında kesişerek mihrap nişini meydana getirirler. Beşgenlerin içlerinde rozet ve bir çizgi üzerinde dizili çengel motifleri bulunur. Beşgenler ile büyük mihrap nişi arasında Çanta ve terazi motifleri bu motiflerin her iki yanında sırt sırta dönük birer adet ibrik motifi bulunur. Halının başlangıç bölümündeki alanda ise yanyana üç adet sümbül motifi bulunur. Bu motiflerin arasında ise saksıda çiçek motifi yer almaktadır.

Seccade tipi halılarda zemin dikdörtgen kompozisyonludur. Zemin üç ana parçaya bölünür. Birinci ve üçüncü parça birbirinin aynı olup simetriktir. Bu bölümlerde namazlıkta olduğu gibi üçer adet beşgen yer almaktadır. Beşgenlerin içinde rozet ve bu motifin her iki tarafında alınlık yönünde bir çizgi üzerinde çengel motifleri yer alır. Beşgenleri mihrap nişlerinden halı istikametinde üç adet sümbül motifi uzanır. Bu motiflerin yanlarında motif istikametinde küçük yıldız motifleri sıralanır.

Zemini orta bölümündeki bölümde; ortada karşılıklı çiçek topu bulunur. Bu motiflerin zıt istikametlerinde mersin yaprakları bulunur. Terazi motifinin yan kısımlarında birbirlerine karşılıklı duran ikişer adet ibrik motifi bulunur.

Namazlak türlerinde bir dar bir geniş iki bordür bulunur. Seccadelerde ise bordür sayısı dört ile altı arasında değişir. Bu bordürleri üçü dar, kalanları geniş bordürlerdir.

Bordürlerde motor izi, tütmaç suyu, mersin yaprağı suyu, S motifi ve deve motifi bulunur.

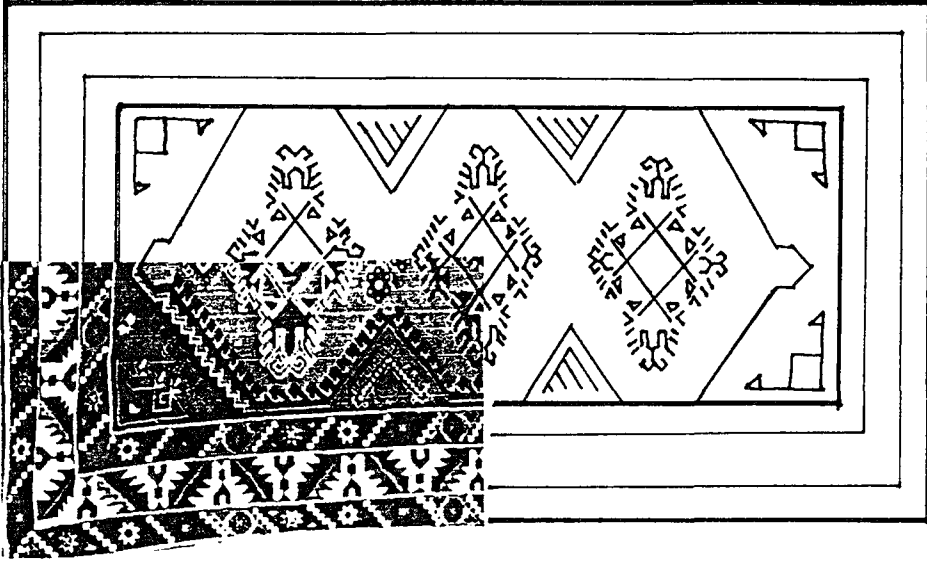
Zemin renkleri kırmızı, turuncu, yeşil, mavi şeklinde parlak olarak renklendirilir. Bordürlerde ise zeminler beyaz yeşil ve mavi olarak renklendirilir.

KOCASULU

Kocasulu halılarda zemin kompozisyonu çoğunlukla çift mihraplı olarak düzenlenir. Ancak zaman zaman dikdörtgen kompozisyonlu olarakta ele alınır. Halı zemini kullanılan motiflerine göre de değişiklik gösterir.

Kocasu'nun dört adedi, koç boynuzları dışı gelecek şekilde birleştirilerek zemin motifi elde edilir. Bu motife yine kocasu motifi denilir. Bu tür halılarda "kocasulu" halılar denilmektedir³⁰. Bu motifin orta kısmındaki işlemeyede "dolaşık top" adı verilir. Zemin içinde üç adet kocasulu motifi bulur. Bu motiflerin aralarını çoğunlukla "saksıda çiçek" motifi yada kıvrım motifi doldurur. Zeminin uzun kenarlarında bulunan motif aralıkların dikdörtgen zeminlilerde "büyük şingır" motifleri dudurur. Aynı durum köşelerde de görülür.

³⁰ - Naci Eren., a.g.m. s. 39

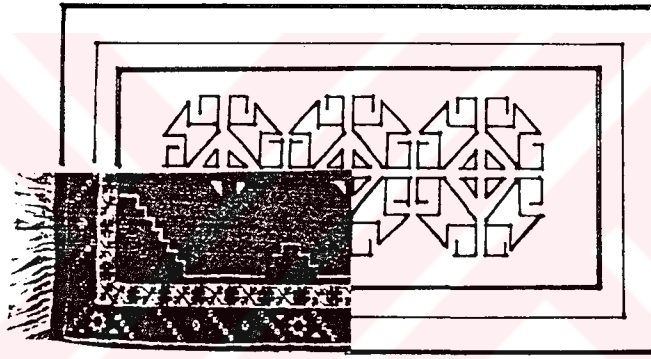

Mihraplı zeminlerde durum biraz farklıdır. Mihrabın oluşmasını sağlayan kontur çizgi, iç kısımlarda “kıvrım” motifleriyle bezenir. Mihrap nişlerini oluşturan genelde beyaz çizgi basamaklı bir şekildedir ve bu çizginin her iki tarafı kıvrım motifleri ile bezenmektedir. Halı zeminin uzun kenarlarında kocasu motifleri aralarına ikişer adet kıvrımlı niş girer. Bu nişlerin içleri “küçük şingır”larla doldurulur. Mihrap köşeliklerinde Heybe suyu motifi bulunmaktadır. Bu motifin yerini zaman zaman mersin yaprağı suyu yara “ibrik”motifi almaktadır.

Kocasulu halılarda zemini içten dışa doğru üç, dört yada beş adet bordür çevreler. IV’lü ve V’li bodürlerde I ve III bordürler “bulaşık su”yada “motor izi suyu”şeklinde çok dar bordürlerden oluşur. IV.bodür halının orta genişlikte bordürleridir. Bu bordürler “tutmaç suyu, develi su” şeklinde sırlanır. Üçlü

bordürler genellikle orta genişlikteki bordürlerdir. “Tumaç suyu, Develi su ve mersin yaprağı suyu“ şeklinde sıralanırlar.

Kocasulu halı zeminlerinde kırmızı, mavi ve yeşil renkler kullanılır. Zemin eğer mihraplı ise mihrap içi kırmızı, dışı ise mavi yada yeşil olmaktadır. Bordürlerde mersin yaprağı suyu, nacaklı su ve aklisularda beyaz renk hakim olurken; kocasu bordürünün mavi renk kullanılır. Diğer bordürlerde halıda kullanılan bütün bordürler motif sırasına göre kullanılır.

YASTIKLI TOPLU

Döşemealtı mihraplı halılar gurubuna girer. Namazlık ve yolluk türleri dokunur. Namazlıkların(çeyrek)zemini üç norma. yollukların zemini ise yedi motif sıralıdır .En çok iki en az bir bordür zemini çevreler.

Eli belinde motifinin dört adedi, eller dışa gelecek şekilde birleştirilerek zemin motifi elde edilir. Bu dörtlü guruba yastık

yanışı adı verilir³¹ . Elibelindelerin ortasında rozet motifi bulunur. Bundan başka kıvrımlı bir zemin içinde çiçek motiflerini yer aldığı içiçe iki ayrı renkte kompozisyon yer alır.

Halının zemininde yanyana gelen motiflerin aralarına mihrabı çevreleyen çizgi üzerine orta motifin karakterine uygun olarak ya basamaklı ya da kıvrım motifleri dizilmiştir. Bu konturu motif aralarına göre nişlerinin içinde ya yıldızlı ya da çiçek motifleri bulunur. Mihrap köşeliklerini bir büyük, bir sırada küçük çiçeklerden oluşan bir gurubu doldurur. Bu çiçeklerin yerine mersin yeprakları ve "heybesuyu" motifleri işlenir.

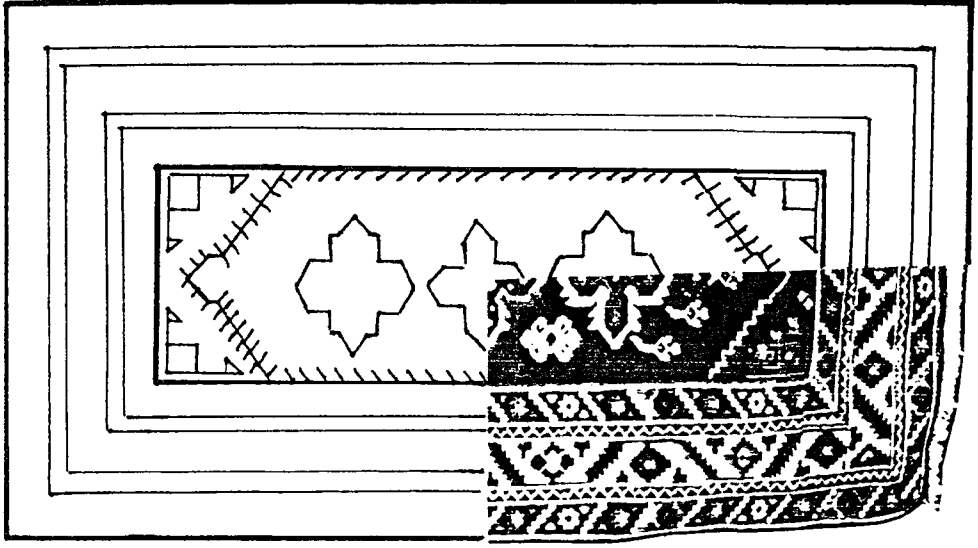
Zeminin çevresini oluşturan bordür tekli olduğu zaman tutmaç suyu bordürü kullanılır. Bordür sayısı iki olduğu zaman iç bordür çingilli su, motor izi, bulanık su olarak ele alınır. Dış bordürde ise yine tutmaç suyu kullanılır.

Halı zemininde kırmızı, yeşil ve turuncu renk kullanılırken motiflerin zemini kontrast renkler oluşturur. Bordürlerde kırmızı, beyaz, mavi, bordo ve yeşil renkler kullanılır.

TOPLU

Döşemealtı mihraplı halılar gurubuna girer. Yörede yolluk, namazlık, seccade, paspas, birebir ve yastık türleri dokunmaktadır. Zeminde artı şeklinde sıralanan motiflere "top" adı verilir. Bu motiflerin sıralanması ile oluşan zeminli halılara "Toplu Halılar" adı verilir. Bu motiflerin sayısı halının boyutlarından ötürü aldığı isme göre değişir. Birebir ve paspas türlerinin zemininde bir motif, çeyrek ve yastık türlerinin zemininde iki motif, seccade türlerinin zemininde üç motif, yolluk zeminlerinde ise yedi ile dokuz arasında motif bulunur.

³¹ - Zeynep Aya., (Kaynak Kişi), Antalya-Aşağıoba Köyü, 1933

Dikdörtgen zemin içinde kıvrım motiflerinin oluşturduğu çizgiden oluşmuş bir iç zemin bulunur. Bu zemin içinde halının türüne göre motif yada motifler sıralanır. İlk ve son motiflerin başlarında mihrap nişlerinin içinde kalacak şekilde çavuş motifi, dal motifi, çiçek motifi ve bereket motifleri bulunur. Motif araları çoğunlukla halının uzun kenarında bulunan kıvrımlarda oluşmuş nişler karşılıklı olarak doldurur. Nişlerin olmadığı halılarda bu boşluklar mersin yaprakları, yıldızlar ve saksıda çiçek motifleriyle doldurulur.

Mihrap köşeliklerinde heybe suyu motifleri yada mersin yaprağı motifleri bulunur. Uzun kenarlarda bulunan nişlerin içinde küçük şingir motifleri bulunur.

Toplu halılarda yastık, paspas ve yolluklarda bir bordür namazlıklarda iki bordür. Seccadelerde üç, dört ve beş sıra

şeklinde bordürler görülür. Dört bordür bulunan halılarda bir dar bordür, iki orta bordür, birde geniş bordür bulunur. Ortada bulunan ve genellikle üçüncü sırayı ispat eden bordür halının ana bordürünü oluşturur.

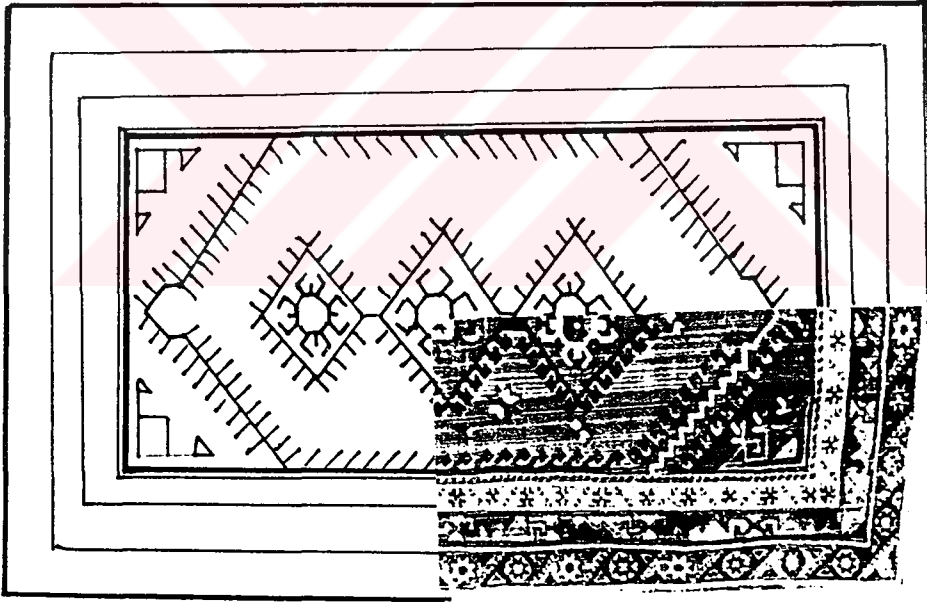
Halı zemininde mihrabın içinde bordo ve kırmızı renk kullanılır. Zeminde bulunan motiflerin renkleri ile zemin zıt renktedir; yada etrafı beyaz çizgi ile çevrilmiştir. Mihrabın dışında kalan köşeliklerin zemini yeşil, beyaz, mavi renklerde olmaktadır.

Dar bordürü oluşturan "bulanık su yada Motor izi bordürlerinin yarısı kırmızı, yarısı mavi şeklinde renklendirilir. Bu iki rengi beyaz çizgi ayırır. Tutmaç suyu, Develi su gibi bordülerde halıda kullanılan bütün renkleri bulmak mümkündür. Aklı su, bordürün zemini beyaz, çingilli su sarı yada beyaz, Mersin yaprağı suyunda beyaz olurken; geniş bordürde zemin mavi renkte olmaktadır.

AKREPLİ

Döşemealtı mihraplı halılar gurubuna girer. Yörede seccade, namazlık, yolluk, birebir ve paspas türleri dokunmaktadır. Adını zeminde bulunan baklavaların içindeki akrep motiflerinden alır. Paspas, Birebir ve namazlık türlerinin zemininde bir adet motif yer alırken seccade zemininin üç adet, zaman zaman dört adet motif bulunur. Yolluk zeminlerinde ise yedi, dokuz, on en çokda on bir adet bulunur.

Paspas türlerinde zeminde ana motif olan akrepten başka köşeliklerde heybe suyu motifi bulunur. Diğer akrepli halı türlerinde zemin dikdörtgen kompozisyonludur. Ana zemin içinde kıvrım motiflerinden oluşmuş bir iç zemin bulunur. Bu zeminin her iki başında kıvrımlar merdiven basamağı şeklinde birleşerek mihrapları oluşturur. Mihrap nişlerinin her iki yanlarında bulunan köşeliklerde heybe suyu motifi bulunur. Arkep motifleri bu iki mihrap arasında sıralanır. Akreplerin içinde bulunduğu baklava dilimlerinin aralarında kalın boşlukları arap, saksıda çiçek yada mersin yaprağı motifleri bulunur.

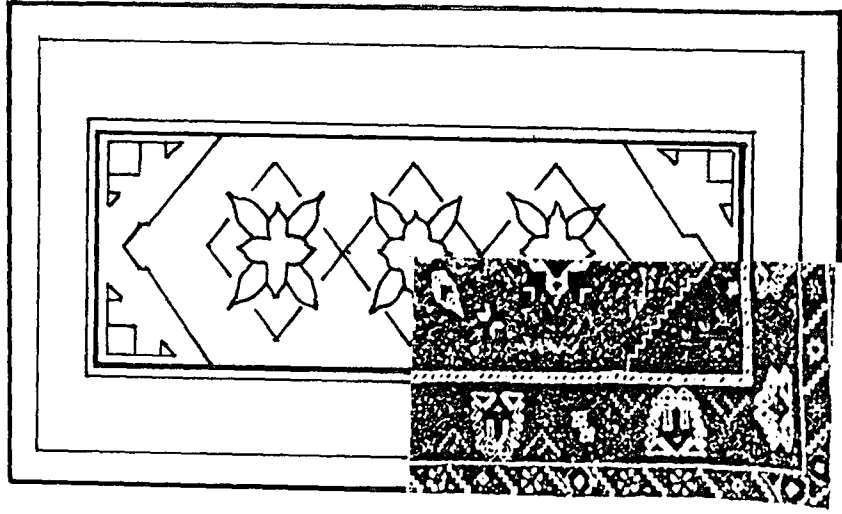
Dikdörtgen zemini çevreleyen bordür sayısı halının türüne göre bir, üç, dört, altı arasında değişir. Yolluk, namazlık ve

paspaslarda bir bordür bulunur. Bu bordürde genellikle tutmaç suyu motifi kullanılır.

Tekli bordürler döşemealtı halılarda kullanılan orta genişlikte bir bordürdür. Halıda kullanılan bordür sayısı üç olduğu zaman ikisi orta genişlikte ortadaki ise geniş bordürü oluşturur. I.bordürlerde tutmaç suyu, develi su, çizgili su gibi motifler kullanılırken halının geniş bordürünü oluşturan orta bordürde genellikle "kocasu"yada nacaklı su motifleri kullanılır. III. ve son bordürde ise sürekli tutmaç suyu motifi kullanılır. Üç bordürden fazla kullanılan bordürler halıların dar bordürünü oluşturur. Bu bordürlerde bulanık su yada motor izi suyu motifleri kullanılır.

Akrepli halı zeminlerinde çoğunlukla kırmızı renk kullanılır. Bunu yanında yeşil ve mavi zeminli halı örnekleri azda olsa dokumaktadır. Akrep motifinde ise beyaz renge sıklıkla rastlanır. Aklı su. ve nacaklı su bordürlerinde zemin rengi beyazdır. Kocasulu bordür zemini mavi renkte dokunurken diğer bordürlerde zemin motif renkleri doldurur.

Bu halı türüne yörede dallı-Akrepli adıda verilmektedir. Dallı halı örneğinin bütün özelliklerini taşırlar. Farklı yönü zemin içinde bereket motifi yerine akrep motifinin işlenmiş olmasıdır.Dal motifleri akrep motifi etrafında şekillenir.

TERAZİLİ TOPLU:

Mihraplı halı gurubuna girmektedir. Mihraplı zemin içinde üç adet zemin motifi halı boyunca sıralanır. Halının alınlık yönünde bulunan iki motif toplu halı motifini andırır. Farklı olarak akrepli topluda olduğu gibi baklava dilimi içinde yer alır. Ortadaki motif dört adet stilize yaprağın saplarından birleşmesinden meydana gelmiştir. Yaprakların uç kısımlarında yıldız yada kelebek motifleri yer alır.

4. DÖŞEMEALTI HALILARINDA KULLANILAN MOTİFLER:

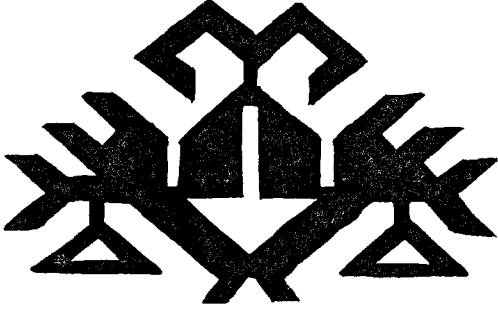
Döşemealtı halılarında kullanılan birçok motif aynı zamanda Türk Halı ve Kilm Sanatını çeşitli yörelerine ait örneklerinde de kullanıldığı görülmektedir.

A.ÖRNEKLEM FORMLARINDA VERİLEN ESERLERDE KULLANILAN ZEMİN MOTİFLERİ

Yapılan araştırmada tesbit edilen Döşemealtı halıları örneğinde en çok kullanılan zemin motifleri 34 örnekte Çiçek ve Kıvrım, 24 örnekte Heybe suyu, 17 örnekte Yıldız, 16 örnekte Kelebek ve Arap olarak görülmektedir. Ayrıca kullanılan 12 örnekte Şingir, 10 örnekte kullanılan el ve Akrep motifleri döşemealtı halıların en çok tercih edilen zemin motifleri olarak dikkat çekmektedir. Diğer zemin motifleri ise şunlardır: Koca toplu, Koç Boynuzu, Kocası, Muska, Eli Belinde, Çit Motifi, Kazayağı ,Rozet, Terazî, Dal, Ayak , Saban Demiri, ibrik, Sümbül, Ağaçlı ve Yastık Yanısı (Bkz. Tablo 3.)

KOCASU:

Eski ve yeni döşemealtı halılarının enli bordürlerinde görülen bir motif dizisidir. Dördü bir araya getirilerek zemin motifi olarak kullanılmaktadır.(Çizim 1)

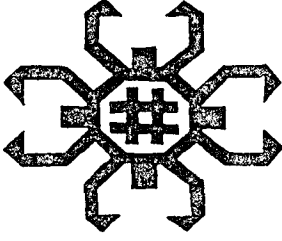
Çizim: -1

Kocasu motifi birkaç motifin bileştirilmesiyle elde edilmiştir. Ana motif koç boynuzu'dur³². Koç boynuz motifine birleşik ana gövde içinde "saban demiri" yer almaktadır. Saban demiri motifinin yan kısımlarında bulunan ve ana gövdeye kalın bir çizgi ile bağlanan üçgen bölüme "muska" adı verilmektedir. Muskaların aralarında bulunan ve saban demirinin uç kısmının uzantısı olan bölüm ikiye ayrılarak diğer motiflere bağlanır.

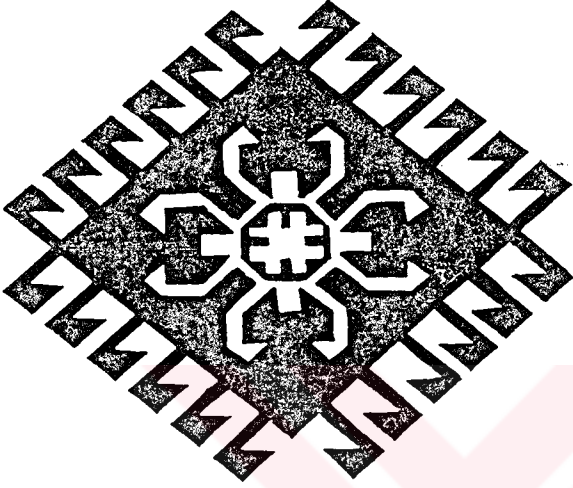
Kocasu motifi bordürlerde yer aldığı zaman iç zemin rengi kırmızı yada bordo olmaktadır. Saban demiri ve muska motifleri zemini kontrast mavi yada beyaz olarak dokunmaktadır. Motif zeminde kocasulu top olarak kullanıldığı zaman zemin renkleri mavi, lacivert yada yeşil olarak değişmektedir.

Motifin çevresi bir sıra düğüm kalınlığında siyah yada beyazla çevrilmektedir.

32 - Naci Eren., a.g.m. s. 36

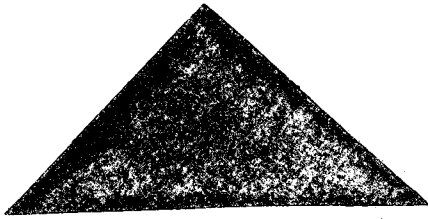

Çizim: -2

Çizim: -3

Motif rengi çoğunlukla beyazdır. Ancak içinde bulunduğu zeminin rengine göre kırmızı olarakta dokunmaktadır. Motif beyaz olduğu zaman çevresi siyah, kırmızı olduğu zaman çevresi beyaz renkle çevrilir.

MUSKA MOTİFİ:

Döşemealtı halılarında zemin ve bordür motifi olarak kullanılan kocasu motifi içinde kullanılır. Kırmızı, mavi ve yeşil olarak renklendirilir. İslam inancına göre nazarı engellediğine inanılır³⁴. (Çizim 4)

33 - Zeynep Köken., (Kaynak Kişi) Antalya Kovanlık Köyü, Ortaokul, 1950

34 - Celil Şahan., (Kaynak Kişi) Antalya Kovanlık Köyü, Ortaokul, 1951

ELİBELİNDE TOPU:

Döşemealtı halılarında zemin motifi olark kullanılır. Dört adet elibelinde motifinin bir araya gelmesiyle oluşur. Orta kısımdaki boşluk rozet motifiyle doldurulur.

Motiflerin iç zemini mavi yeşil olarak renklenirken dış çizgisi genellikle siyah olarak renklendirilir. Ortadaki rozet motifinin iç zemini beyaz dış kalın çizgisi ise siyahtır.

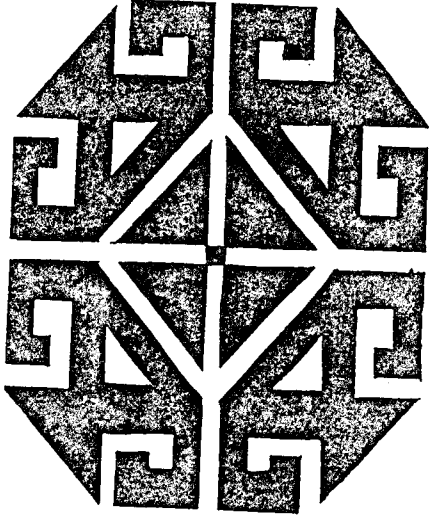
Bu motif yörede genç kızları sitalize eder.(Çizim 5)

ÇİÇEK MOTİFİ:

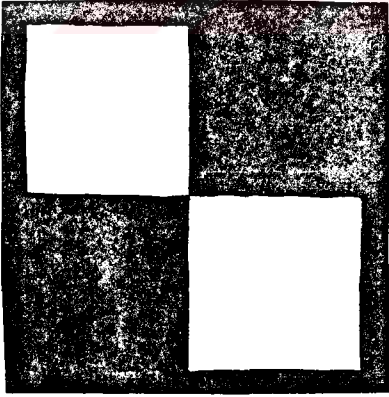
Halılarda dar bordür motifi olarak kullanılan bu motif zeminde büyük ana motiflerin aralarında dolgu olarak kullanılır.

Sitalize çiçek motifi halılarda kullanıldığı gibi Anadolunun çeşitli yörelerinde dokunan kilimlerde de kullanılır.

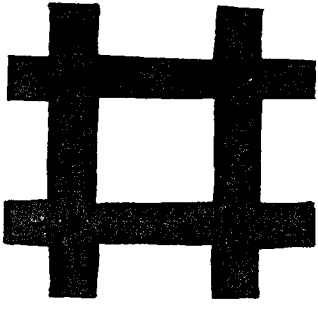
Kenar çizgileri siyah olan motifin zemin renkleri beyaz -mavi, beyaz-yeşil, beyaz- kırmızı şeklinde düzenlenir. (Çizim 6)

Çizim: -5

Çizim: -6

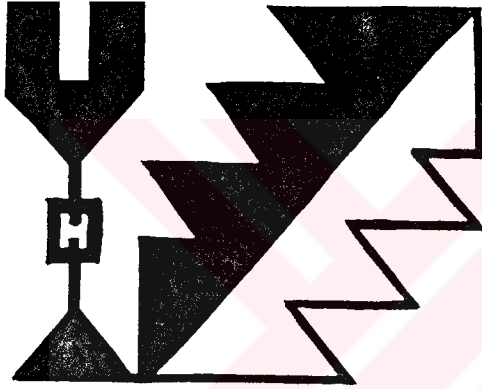

Çizim: -7

ÇİT MOTİFİ:

Döşemealtı halı zeminlerinde ana motiflerin yanında küçük yardımcı elaman olarak kullanılmaktadır. Renkleri zemin rengine göre değişmektedir. (Çizim-7)

Yağcı Bedir. Bergama ve kars halıların da bordür motifi olarak kullanılır.

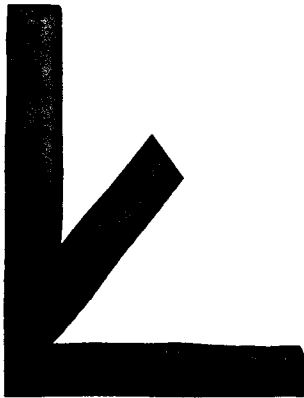

Çizim: -8

MERSİN YAPRAĞI:

Döşemealtı halılarında bordür motifi olarak kullanılır. Çoğunlukla beyaz zemin üzerine kırmızı-beyaz,yeşil-kırmızı şeklinde renklendirilir.Yaprak olan kısım bordüre çapraz olarak sıralanırken kadehe benzeyen bölüm bordür yan kenarlarına dik olarak sıralanır³⁵. (Çizim 8)

Kars, Azerbaycan, Edremit ve Bergama halılarında da bordür motifi olarak kullanılmaktadır.

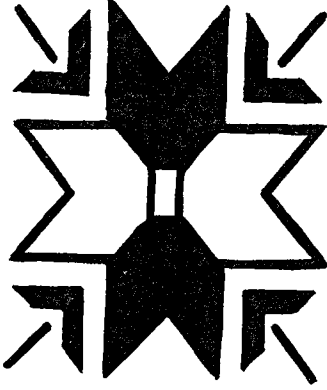
Çizim: -9

KAZ AYAĞI:

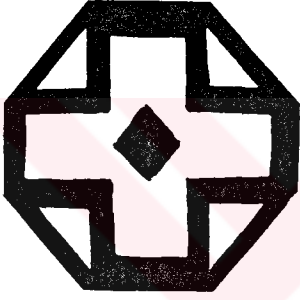
Halı zeminlerinde ve zemin alınlık köşelerinde kullanılır. Çoğunlukla ikili ve dörtlü guruplar şeklinde ele alınan çizgisel bir motif olan kaz ayağı motifi perdeli kuş ayaklarını stilize eder. Mavi,kırmızı,lacivert ve bordo şeklinde renklendirilir. (Çizim 9)

³⁵ -Naci Eren., a.g.m. s. 37

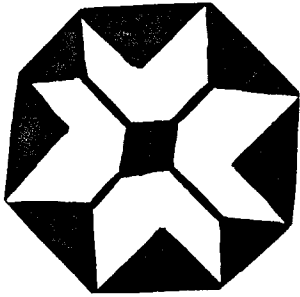
YILDIZ MOTİFİ:

Çizim: -10

Çizim: -11

Çizim: -12

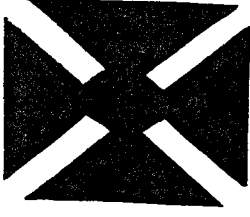
Döşemealtı halılarında zemin ve bordür motifi olarak kullanılır. Üç değişik şekilde ele alınmıştır. Birinci yıldız mersin yaprağı motifi ile birlikte bordürde kullanılmaktadır.

Siyah konturlu, beyaz-mavi, kırmızı-mavi renkli olarak ele alınır.(çizim 10) İkinci yıldız bordür ve iç zeminde kullanılır. Çoğunlukla dolgu motifi olarak kullanılır³⁶. mavi, beyaz, kırmızı, beyaz olarak ele alınır. (Çizim 11)

Üçüncü motif en çok kullanılan motiftir. Yıldızlı halı zemininde ana motif olarak ele alınır. Bordürlerde daha çok tutmaç suyu motifinin bir bölümü olarak kullanılır. Motif renkleri zemine göre mavi, beyaz ve bordo olarak işlenir. (Çizim 12)

Yağcı Bedir, Bergama, Milas, Kars ve Azerbaycan halılarında bordür ve zeminlerde kullanılmaktadır.

36 - General Kazım Dirik., **Eski ve Yeni Türk Halıcılığı ve Cihan Halı Tipleri Panoraması**, Alâaddin Kral Basımevi, İstanbul 1938, s. 128

Çizim: -13

ROZET:

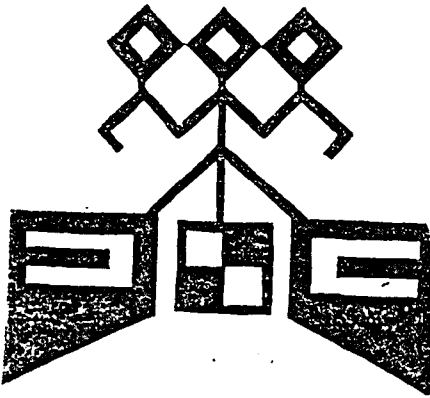
Stilize bir çiçek motifidir. Döşemealtı halılarında ince bordürlerde kullanıldığı gibi halı zeminlerinde de küçük olarak dokunmaktadır. Halının zemin rengine göre renklendirilmiştir. (Çizim 13)Azarbeyacan, Kula, Bergama ve Yağcı Bedir halılarında da bordür ve zemin motifi olarak kullanılır.

Çizim: -14

NACAKLI SU:

Döşemealtı halılarında geniş bordürlerde kullanılır. Beyaz zemin üzerine bir düz bir ters şeklinde kırmızı, mavi, bordo şeklinde sıralanır. Anadolu türkmen ve yörük kilimlerinde kız motifi olarak ele alınır³⁷ . (Çizim 14)

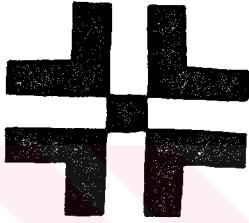
Çizim: -15

ÇİÇEK TOPU:

Döşemealtı halılarında zemin motifi olarak kullanılır. Üç ana gruptan oluşur. Bütün bu grupları kalın çizgiler birleştirir. (izim 15)

37 - Naci Eren., a.g.m. s. 37

İçleri beyaz üç adet kare çiçekler köşelerden birbirine bağlanır. Bu çiçekler birer kısa çizgi ile kırık denge çizgilerine bağlanır. Ortadaki çiçekten çıkan uzun çizgi ikiye ayrılır. Yanlardaki çiçeklere bağlanır. İki büyük çiçeğin arasında küçük çiçek motifi bulunmaktadır. Büyük çiçekler mavi yada yeşil renklerle boyalıdır.

Çizim: -16

ÇİNGİL:

Döşemaltı halılarında bordür motifi olarak kullanılır. mavi yada kırmızı şeklinde boyanır. Beyaz zemin içinde yaprak motifleriyle birlikte sıralanır. "Çingilli su" ya da "Gömlek yanışı" adı ile bilinir. (Çizim16)

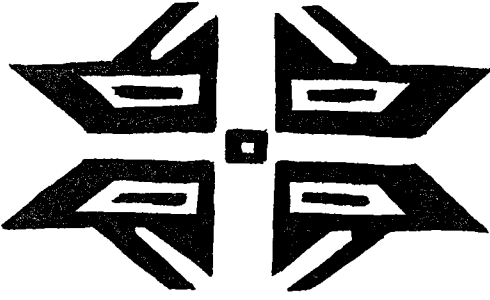

Çizim: -17

DAL MOTİFİ:

Döşemealtı halılarında orta zemin motifi olarak kullanılır. Kullanıldıkları halılar yörede "dallı" adı ile bilinir. (Çizim 17) Yörede halı dokuyan kadınlar bu motife "Tırnaklı Çiçek" adı verirler³⁸. Motif yeşil yada mavi ile renklendirilirken içindeki üçgeni çevreleyen kalın çizgi çoğunlukla bordo ile boyanır. Yağcı bedir ve kula halılarında da kullanılır.

³⁸ - Naci Eren., a.g.m. s. 38

Çizim: -18

AYAK MOTİFİ:

Döşmealtı halılarında zemin motifi olarak kullanılır. Çoğunlukla bilek kısımları dışa gelecek şekilde dördü bir araya gelerek top halini alır. Camili halılarda zemin motifi olarak kullanılır. zaman zaman mihraplı zeminlerde alınlıklardaki köşelerin dolgulanmasında kullanılır. (Çizim 18-19-20)

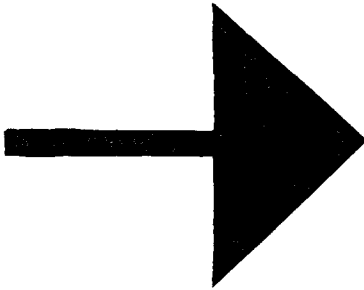
Halielli halılarda zemini oluşturan altıgenlerin şişkin kenarlarında bulunan el motiflerin içinde bir ayrıntı olarak kullanılır.

Çizim: -21

BIÇAK UCU:

döşmealtı halılarında dış bordür motifi olarak kullanılan tutmaç suyu motifinin içinde iki adet bulunur. (Çizim 21) Aynı motif kula,bergama, yağcı bedir, milas ve azerbaycan halılarında da kullanılır.

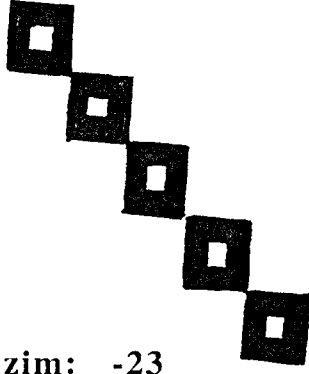

Çizim: -22

SABAN DEMİRİ:

kocası motifi içinde kullanılır yeşil, borda, beyaz olarak dokunur, yöred öküz sabanını demirini silitize etteği söylenir³⁹.

³⁹ - Celil Şahan., (Adı Geçen Kaynak Kişi)

Çizim: -23

BEŞTAŞ:

Kenar bordürü olarak kullanılan tatmaç su motiplerinin aralarında kullanılır. siyah iplikle dokunan her karenin içi beyaz olarak bırakılır. yörede İslam inancının beş şartını ifade ettiği söylenir⁴⁰ . (Çizim23)

KUŞ MOTİFİ:

Zeminde dolgu motifi olarak kullanılır. Çoğunlukla halıelli, camili ve yıldızlı halılarda görülür. Çizim 24)

Çizim: -24

Kula halılarında da kullanılan bu motif anadolunun çeşitli yörelerinde dokunan kilimlerde de kullanılmaktadır.

SIÇAN DIŞI = SIĞIR SIDIĞI:

Döşemealtı halılarında bordür olarak kullanılır. Kırmızı-beyaz, kırmızı-mavi, beyaz-mavi şeklinde de renklendirilir. İki renk arasında genellikle testere dişi gibi zigzag beyaz çizgi bulunur. (Çizim-25)

Çizim: -25

Yağcı bedir, Kars, Maden, Yahyalı, Milas, Bergama ve Kula halılarında da kullanılan bordür motifi kilimlerde de sıkça kullanılır.

40 - Celil Şahan., (Adı Geçen Kaynak Kişi)

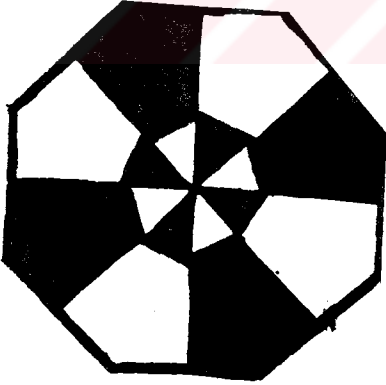

Çizim: -26

KIVRIM MOTİFİ:

Halı zeminlerinin kenarlarını çevrelemede ve mihrap nişlerinin oluşturulmasında kullanılan kıvrım motifi Halielli halılarda zemini oluşturan altıgenlerde de kullanılır. (Çizim- 26)

Akrepli, bereket ve yantır motiflerinin çevresini motife bağımlı olarak çevreler. Kula ve taşkale halılarında zeminlerinde kullanılan motif çoğunlukla zemine göre, mavi, yeşil, bordo ve siyah olarak renklendirilir.

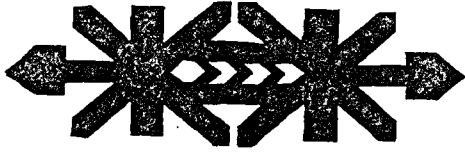
Çizim: -27

ÇIKRIK MOTİFİ:

Döşemealtı halılarında kenar bordür motifi olarak kullanılır. Yıldız motifleriyle birlikte sıralanan motif mavi-bordo-beyaz ve lacivert olarak renklendirilir. (Çizim-27)

Halılardan ziyade Anadolu kilimlerinin çoğunda kullanılmaktadır. İplerin bükülmesine yarayan ağaçtan yapılmış halı ve kilim aracını stilize etmektedir.

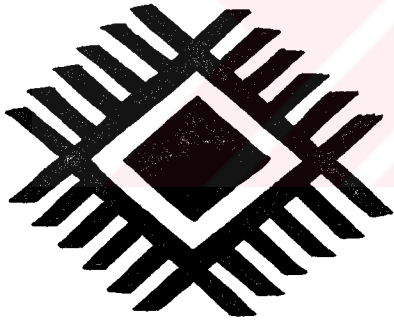
ARAP (ÇIRAGMAN):

Çizim: -28

Döşemealtı halılarında zemin motifi olarak kullanılmaktadır. Halielli halılarda zeminde bulunan altıgen kompozisyonların içini el motifleriyle birlikte dolgulandırır. Zemin rengi beyaz-kırmızı, kırmızı-lacivert şeklinde ikili olarak renklendirilir. Düğünlerde oynanan halk oyunundaki bir kişiyi stilize eder⁴¹. (Çizim- 28)

BITIRAK:

Çizim: -29

Döşemealtı halılarında zemin dolgusu olarak kullanılır. Yardımcı motif özelliğini taşımaktadır⁴². Halielli, Camili ve yıldızlı halılarda sıkça kullanılır. Zeminin rengine göre kontrast renkle boyanır. (Çizim- 29)

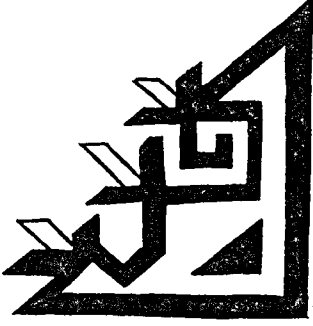
41 - Celil Şahan., (Adı Geçen Kaynak Kişi)

- Naci Eren., a.g.m., s. 38

42 - _____, a.g.m. s. 38

HEYBE SUYU:

Döşemealtı halılarının mihraplı gurublarında zemin motifi olarak kullanılır. Halının alınlık kısmında kullanılan⁴³ heybe suyu motifi karşılıklı dört adet ya da iki adet kullanılır. zeminin rengine göre renklendirilir. Ancak en çok kullanılan renk gurubları kırmızı-mavi, kırmızı-yeşil-bordo-yeşil şeklindedir. (Çizim- 30)

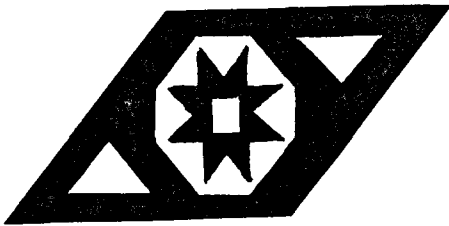

Çizim: -30

Kula ve selçuklu halılarında benzer motifler kullanılmaktadır.

TUTMAÇ SUYU:

Döşemealtı halılarında bordür motifi olarak kullanılır. Paralelkenar dörtgen içinde yıldız, ya da bereket motifinden başka iki adet birbirine çaprak köşelerde bıçak ucu motiflerinden meydana gelir⁴⁴ yıldız ya da bereket matifi sekizgen bir geometrik alan içinde bulunur. Kırmızı, turuncu, yeşil, mavi ve beyaz olarak renklendirilir. (Çizim-31) Yağcıbedir, Taşkale, Bergama, Kula, Kars, Azerbeycan ve Milas halılarında da bordür motifi olarak kullanılır.

Çizim: -31

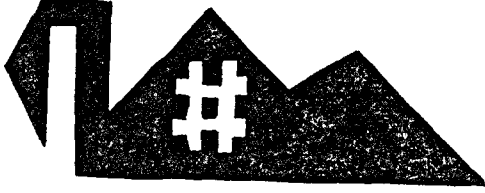
43 - _____, a.g.m. s. 38

44 - General Kazım Dirik., a.g.e. s. 131

- Nigar Özhan., "Bergamada Eski ve Yeni Halıcılık", **Türk Etnoğrafya Dergisi**, S. XII, Şereflikoçhisar 1969, s. 126

DEVE MOTİFİ:

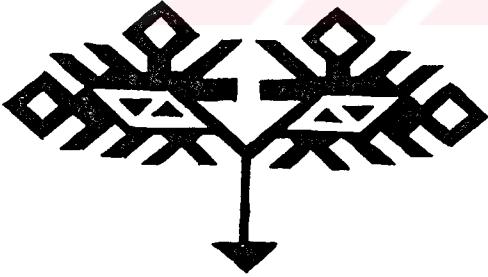
Döşemealtı halılarında kullanılan en eski bordür motifidir. Tek hörgüçlü deve motifleri ilk bakışta kuşu andırmakta ise de, çift hörgüçlüler deveden esinlendiğini açıkça ortaya koymaktadır. Bordür içinde bir ters bir düz olarak sıralanır. ⁴⁵ Mavi, kırmızı, bordo, yeşil olarak renklendirilen deve motiflerinin karın bölgesinde bir adet çit motifi bulunur. (Çizim- 32)

Çizim: -32

EL MOTİFİ:

Döşemealtı halılarında kullanılan en eski zemin motiflerindendir. Halielli halılarının zemininde bulunan altıgenlerin içinin dolgulanmasında kullanılır⁴⁶. Arap motifi ile birlikte kompoze edilir.

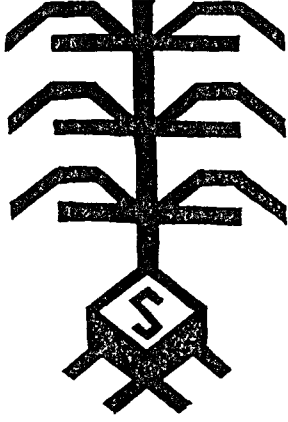

Çizim: -33

Beyaz, kırmızı ve bordo ile renklendirilmiştir. (Çizim- 33)

45 - Naci Eren., a.g.m. s. 38

46 - Naci Eren., a.g.m. s. 38

Çizim: -34

SÜMBÜL MOTİFİ:

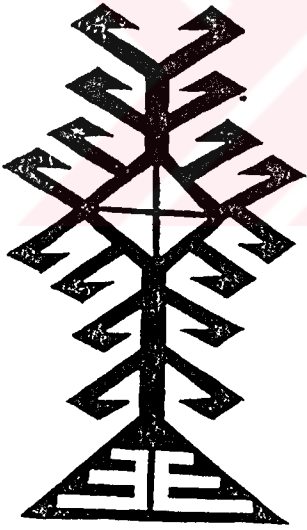
Döşemealtı halılarından camili halı gurubunda zemin motifi olarak kullanılır. Kalın orta çizginin yanlarında stilize yaprakların dizilmesiyle meydana gelmiştir. Orta çizginin en alt kısmında bitkinin kökleri bulunmaktadır. (Çizim- 34)

AĞAÇLI MOTİFİ:

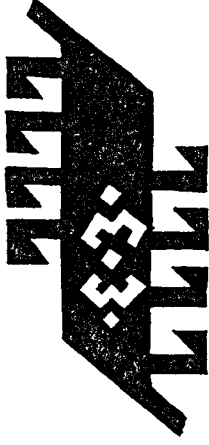
Camili halı gurubunda zemin motifi olarak kullanılmaktadır. Kümbete benzeyen beşgen bir kompozisyon içinde yer alır. Kalın orta çizginin yanlarına işlenen kıvrım ortasında bir şişkinlik vardır. Bu şişkin karenin içinde rozet motifi bulunmaktadır.

Orta çizginin alt kısmında bitkinin kökleri bulunmaktadır. (Çizim- 35)

Bu motif Yağcıbedir halılarında da aynı isimle zemin motifi olarak kullanılmaktadır.

Çizim: -35

Çizim: -36

YANTIR MOTİFİ:

Döşemealtı halılarında bordür motifi olarak kullanılır. Kocasulu bordüründe kocasu ve şingir motifleri ile birlikte kullanılır. Bordür boyunca kıvrım motiflerinden meydana gelmiştir. Ortasında karşılıklı koç boynuzları ve koyun gözü de denilen beyaz noktalar bulunur⁴⁷ . Bordo renkli işlenir. Afşar yörüklerinde kıvrımlı dal adı altında kilim motifi olarak kullanılır. (Çizim- 36)

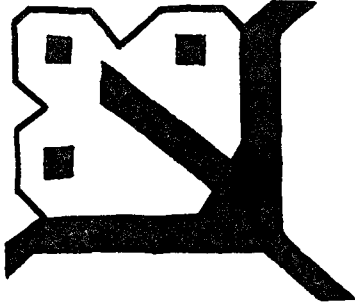
Çizim: -37

ŞINGİR:

Döşemealtı halılarında bordür ve zemin motifi olarak kullanılır. Kocasulu bordürlerde kocasu ve yantir motiflerinin arasındaki boşlukları doldurmak ve zeminde halıelli motiflerinin aralarında kullanılır. Ayrıca mihraplı kompozisyonlarda zemine giren nişlerin içini doldurmak için kullanılır. Yörük kilimlerinde kullanılan “Pıtraklı su” motifi ile benzerlik gösterir⁴⁸ . Zemine göre bordo ya da kırmızı olarak renklendirilir. (Çizim- 37)

47 - Naci Eren., a.g.m. s. 37

48 - _____, a.g.m. s. 37

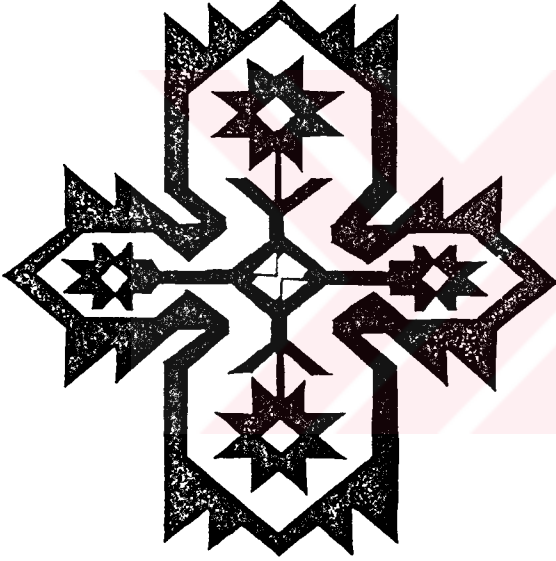
Çizim: -38

LALE MOTİFİ:

Stilize çiçek motifidir. İlk bakışta pamuk bitkisini andırmaktadır. Yayvan yapraklarla birlikte ele alınır bir sapla birbirlerine bağlanır. Dal kısımları yeşil çiçek kısımları ise beyaz ya da kırmızı olarak işlenmektedir. Ladik halılarında enli bordür motifi olarak işlenmektedir. (Çizim- 38)

TOP MOTİFİ:

Döşemealtı halılarında kullanılan en eski zemin motifidir. İlk bakışta Haç'a benzemektedir. Motifin kaynağı bilinmemektedir⁴⁹. Motifin ortasında stilize bir çiçek ve bu çiçeğe kalın konturla bağlanmış kolların içinde çiçek ya da yıldızlar bulunur. Motif kırmızı, beyaz, yeşil ve mavi olmak üzere genellikle dört renkten oluşur. (Çizim- 39)

Çizim: -39

Döşemealtı halılarına girmiş yabancı bordür motiflerindedir. Adı bilinmemektedir.

49 - Celil Şahan., (Adı Geçen Kaynak Kişi)

Döşemealtı halılarına girmiş yabancı bordür motiflerindedir. Adı bilinmemektedir.

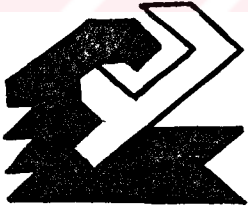
HAYAT AĞACI:

Anadolu halılarında sıkça kullanılan motif döşemealtı halılarında kuş motifi ile birlikte bordür motifi olarak kullanılmaktadır.

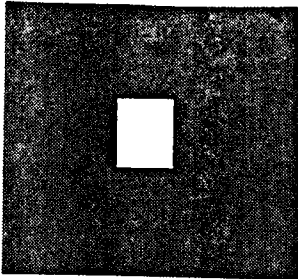

KUŞ MOTİFİ:

Döşemealtı halılarında, yıldızlı halı gurubunda bordür motifi olarak kullanılır. Suda yüzen bir kuşu andırır. Sarı keçili yörüklerinin kilimlerindeki kafeste kuş motifleriyle benzerlik gösterir. (Çizim- 40)

Çizim: -40

Çizim: -41

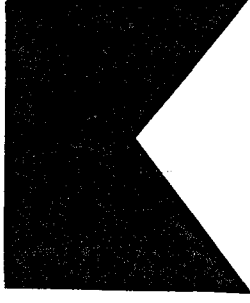
KOYUN GÖZÜ:

Döşemealtı halılarında bordür ve zeminlerde yardımcı motif olarak kullanılır. Genellikle kare biçiminde

olan bu motif çoğunlukla dokuz düğümden oluşan küçük bir motiftir. (Çizim- 41)

KİLİM YEŞİLİ:

Daha çok sarı keçili kilimlerinde dokunan bu motifin yörede kullanımı oldukça eskidir. Yeni halılarda pek kullanılmayan bu motif turuncu, beyaz, lacivert olarak renklendirilmektedir. (Çizim- 42)

Çizim: -42

A- DÖŞEMEALTI HALILARINDA KULLANILAN BORDÜRLER

1- KOCASULU BORDÜR:

Eski ve yeni döşemealtı halılarında enli bordür olarak kullanılan bir motif dizisidir. Ana motif koç boynuzudur. Bu motife birleşik el, saban demiri, muska motifleri kocasu motifini oluşturmaktadır. Bu motif deve ayağı olarakta bilinir. Kocasu motiflerinin aralarını birbirine bağlı "kıvrım" motifleri doldurmaktadır. Bu motiflerin şişkin kısmına yantır adı verilir. Kocasu ile yantırlar arasında meydana gelen üçgen boşluklar "şingir" denilen motiflerle doldurulur. Döşemealtı halılarında hem enli bordürlerde hem de zeminde görülmekte olup, yardımcı motiflerdendir⁵⁰. (Çizim- 43)

2- DEVELİ BORDÜR:

Döşemealtı halılarında kullanılan en eski bordürdür. Bu bordür yeni halılarda geniş bordür olarak kullanılır. Eski halılarda daha dar olarak kullanılırdı. Deve suyu motifi ilk bakışta kuş tesiri uyandırır. Daha çok ördek, kaz gibi kuşları andırmaktadır. Ancak halının boyu yönünde bulunan motiflerde çift hörgüç bulunması motifin deve motifi olduğu kanaatini kuvvetlendirir.

Bu motif yörede "deve suyu" olarak bilinir. Motif bordür boyunca bir ters, bir düz olarak sıralanır. Kıvrımlı gelen deve motiflerin arasında birbirine simetrik beyaz noktalardan oluşan iki adet üçgen bulunur. Bu üçgenler yörede develerin yiyeceği ot olarak bilinir. (Çizim- 44) XV. Y.Y.'a ait Anadolu Marby halısında görülen hayvan motifine benzemektedir⁵¹.

⁵⁰ - Naci Eren., a.g.m. s. 36

⁵¹ - Oktay Aslanapa-Yusuf Durul., **Selçuk Halıları**, İstanbul, s. 62

3- TUTMAÇ SUYU:

Döşemealtı halılarında kullanılan en eski bordürlendendir. Eski halılarda geniş bordür olarak kullanılırken, günümüzde dar bordür olarak kullanılır⁵² . Halılarda en çok kullanılan bordür çeşididir. Tutmaç suyu motiflerinin sıralanmasıyla oluşur. Motifler arasında bulunan beş adet koyun gözü dizilerine “boncuk” adı da verilmektedir. Tutmaç suyu motifleri; tutmaç topu denilen yıldız motifinin yanlarında bulunan bıçak ucu motiflerinden meydana gelmektedir. Bergama yörük secadelerinde, Milas, Yağcıbedir yörük halılarında ve Çanakkale halılarında da kullanılmaktadır⁵³ . (Çizim- 45) (Resim- 6)

4- NACAĞLI SU:

Yeni döşemealtı halılarında görülen bu motif dizisi bordür halılarda enli bordür olarak kullanılır. Bu suda ana motif “elibesinde kız” motifidir. Görünüm olarak üçgeni andırmaktadır. Düz ve ters olarak sıralanmasıyla bordürü oluşturmaktadır. Motif halının uzun kenarlarında yayvan, kısa kenarlarında ise dar ve uzunca bir şekil olmaktadır. Yabancı menşeli bir bordür çeşididir. (Resim- 7) (Çizim- 46)

5- GÖDE İBRAHİM SUYU:

Ana motif tamamen geometriktir. motifin iki tarafı koç boynuzlu, beynoz köşeleri üçgen dolguludur. Ortadaki bölümde bulunan motif yıldız mütifine ya da tutmaç topuna çok benzemektedir. Yabancı menşeli bir bordür çeşididir. Bazı Kafkas ve Orta Asya halılarında kullanılmaktadır⁵⁴ . (Çizim- 47)

52 - Naci Eren., a.g.m. s. 37

53 - Şerare Yetkin., a.g.e. s. 135

54 -General Kazım Dirik., a.g.e. s. 128

6- ALBAY SUYU:

Hem enli hemde dar bordür olarak kullanılır. Yaprak ve stilize çiçek motiflerinin yanyana kullanılmasından meydana gelir. Boşluklara iri stilize şekiller yerleştirilerek gerdanlık gibi birbirine bağlı olarak işlenmiştir. Yabancı menşeli bir bordür çeşididir. Aynı motife İran halılarında da rastlanmaktadır⁵⁵. (Çizim- 48)

7- AKLI SU:

Alttan ve üstten ince hatlarla birbirine bağlı verev iri dişli yaprakların arasına yerleştirilmiş sekiz köşeli çiçeklerden meydana gelmektedir. Genellikle dar bordür olarak kullanılmaktadır. Kafkas kökenli halılarda ve Uşak halılarında kullanılmaktadır⁵⁶. (Çizim- 49)

8- BULANIK SU:

Döşemealtı halılarında kullanılan en eski bordür çeşididir. Bordür iki renkten oluşur. Bu iki rengi beyaz sıçan dişi ya da sığır sidiği çizgileri ayırmaktadır. Bergama, Mucur, Uşak ve Kafkas halılarında da kullanılmaktadır⁵⁷. (Resim- 8) (Çizim- 50)

9- ÇİNGİLLİ SU:

Döşemealtında son dönemlerde kullanılan bir bordür çeşididir. Dal, yaprak ve çiçeklerden oluşur. Kullanılan bitkiler tamamen stilize edilmiştir. Akli su veya gömlek yanışi ismi de

55 - Naci Eren., a.g.m. s. 37

56 - _____, a.g.m. s. 37

57 - Naci Eren., a.g.m. s. 37

verilmektedir. Çoğunlukla i bordür olarak kullanılmaktadır. (izim- 51)

10- MOTOR İZİ SUYU:

Birbirine paralel, verev kısa çizgilerden meydana gelmektedir. İ bordür olarak kullanılır. Oldukça dar bir bordür çeşididir. Motor ya da araba lastik izlerine çok benzediği için bu isimle anılmaktadır. Bazı Kafkas tipi, Sultan, Ladik ve İzmir halılarında da kullanılmaktadır⁵⁸ . (Resim- 9) (izim- 51)

11- MERSİN YAPRAğI SUYU:

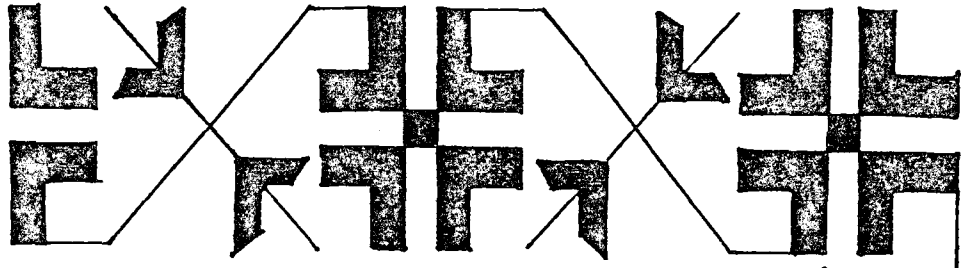
Aklı suyu andırmaktadır⁵⁹ . Aklı suya oranla daha detaylı olarak işlenmiştir. (izim- 52)

B- ÖRNEKLEM FORMLARINDA VERİLEN ESERLERDE KULLANILAN BORDÜR MOTİFLERİ:

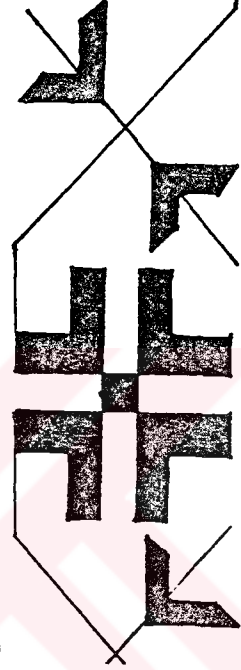
Yapılan araştırmada tesbit edilen halı örneklerinde bordür motiflerinde en çok tesadüf edilen motiftir; 41 örnekte Bıakucu, 40 örnekte Beştaş, 37 örnekte Tutmaç suyu ve 24 örnekte Koyun gözü olaak tesbit edilmiştir. Ayrıca 13 örnekte Yantır, Sıandışi, 12 örnekte Deve suyu, 11 örnekte şıngır, 9 örnekte Yıldız, ve Kocası, 8 örnekte kullanılan Koç boynuzu ve Mersin yaprağı en tercih edilen motifler arasında yer almaktadır. Döşemealtı halılarında bordür motifi olarak kullanılan diğer eşitleri ise şu şekilde sıralayabiliriz: iek, Lale, Nacaklı su, ingil, ıkrık ve Kilim yeşili. (Bkz. Tablo: 4)

58 - _____, a.g.m. s. 38

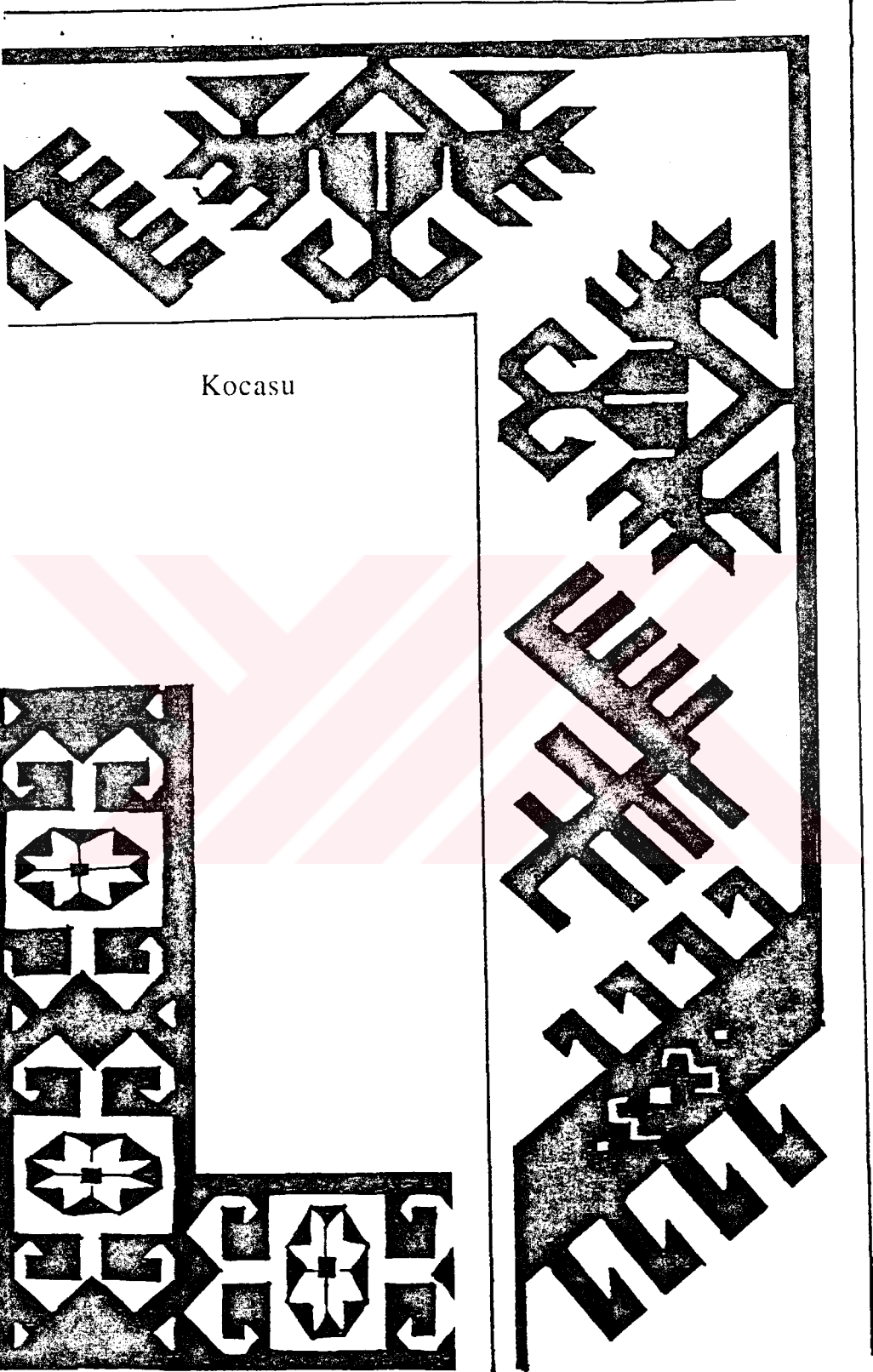
59 - _____, a.g.m. s. 38

Çingilli Su

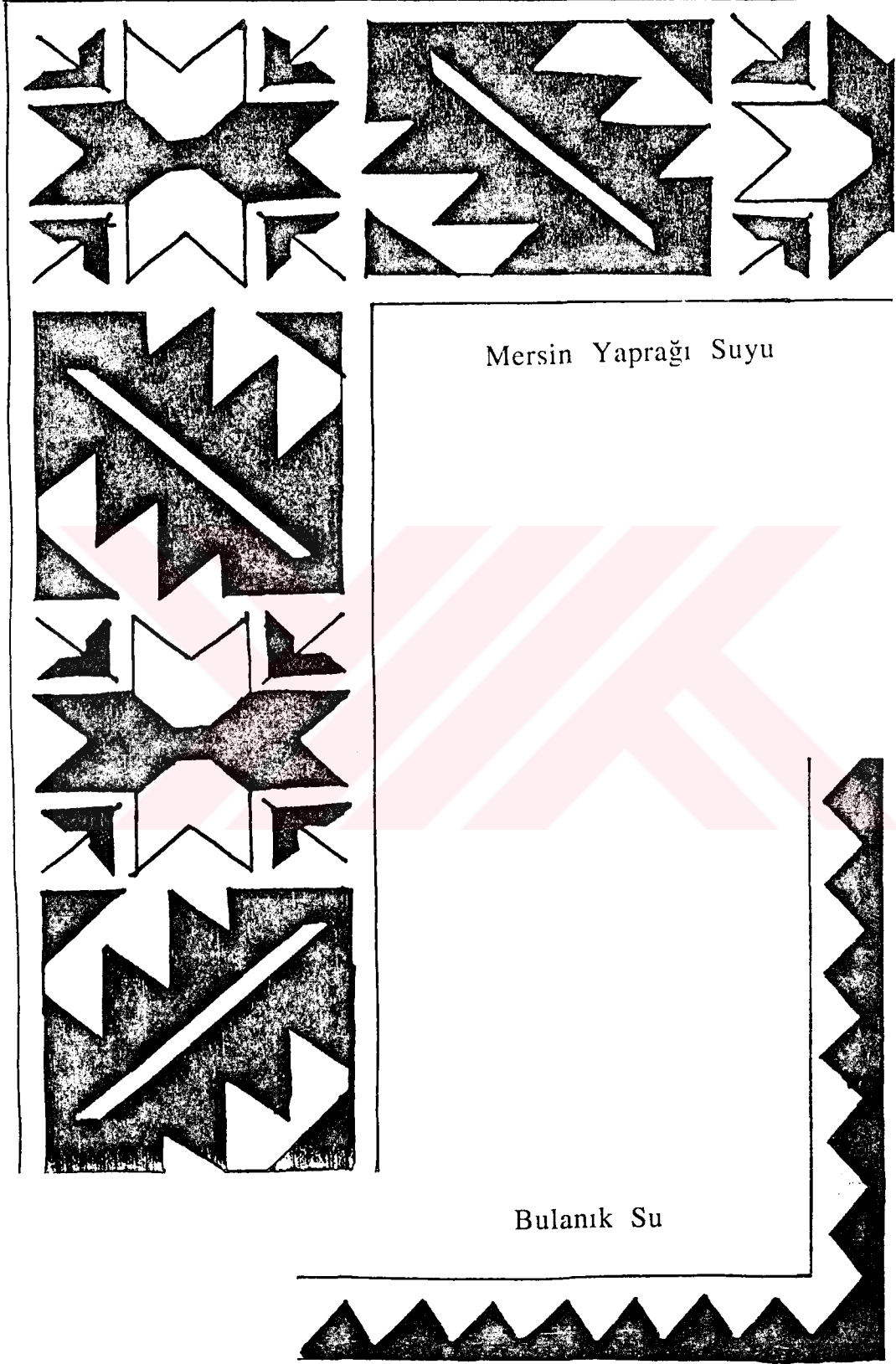

Çiçekli Su

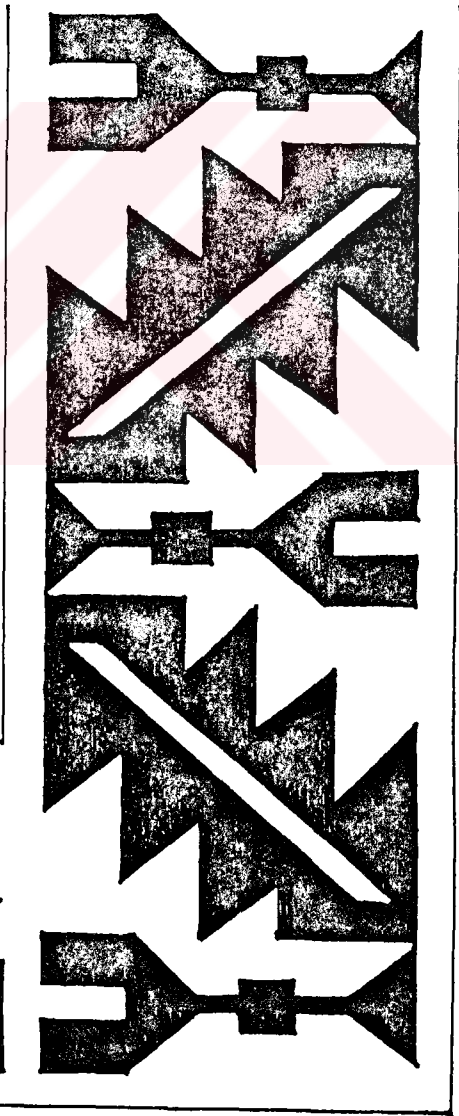
Kocasu

Göde İbrahim Suyu

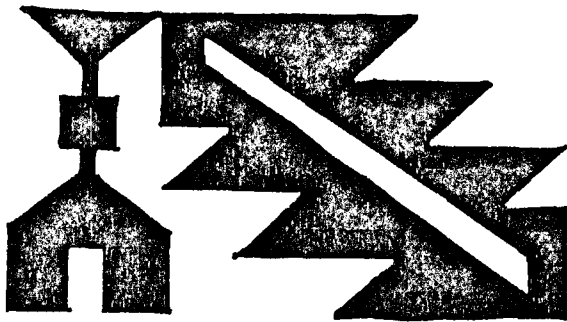

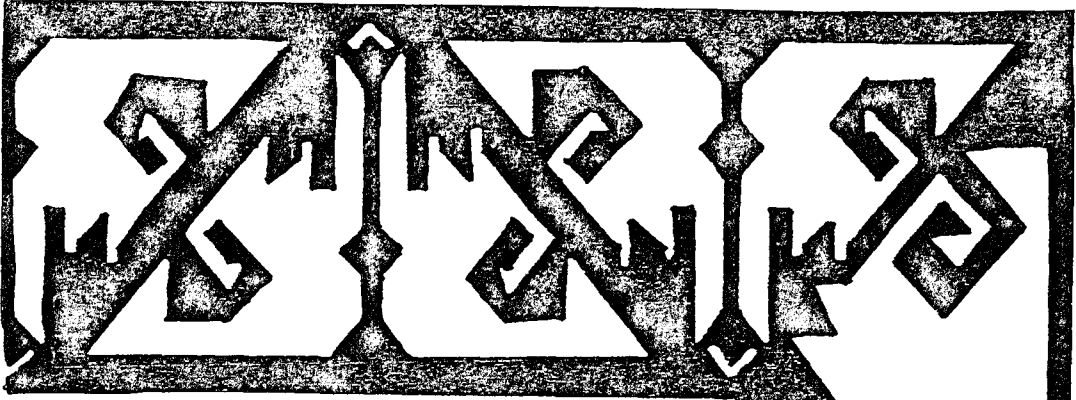

Develi Su

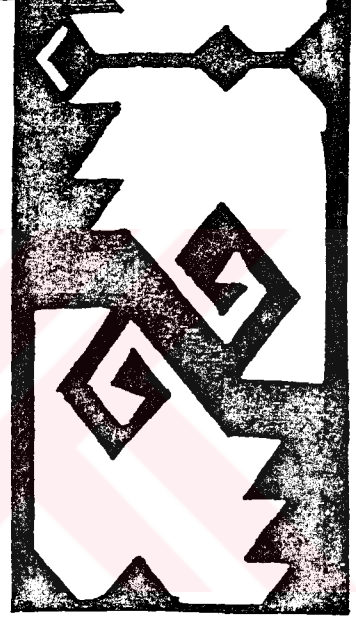
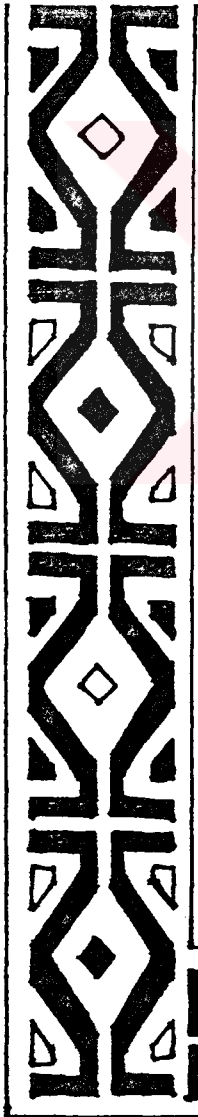

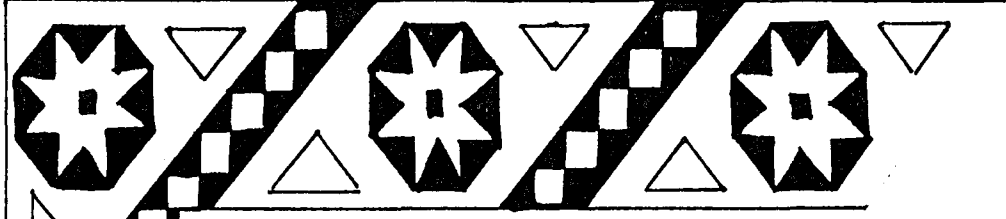
Albay Suyu

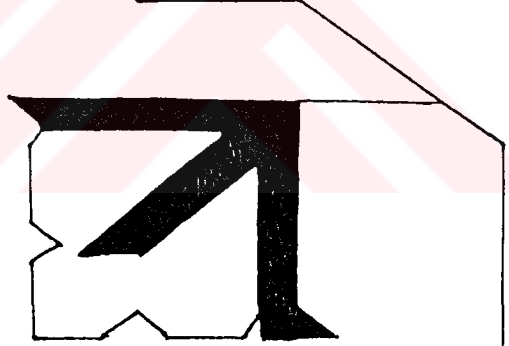
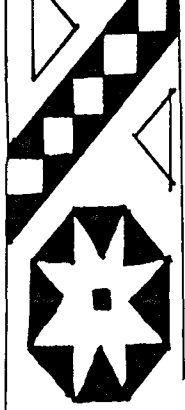

Nacaklı Su

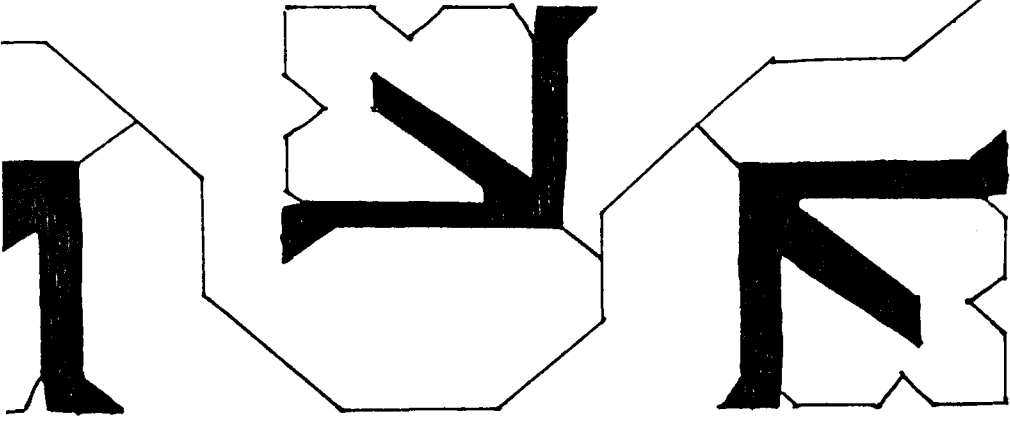

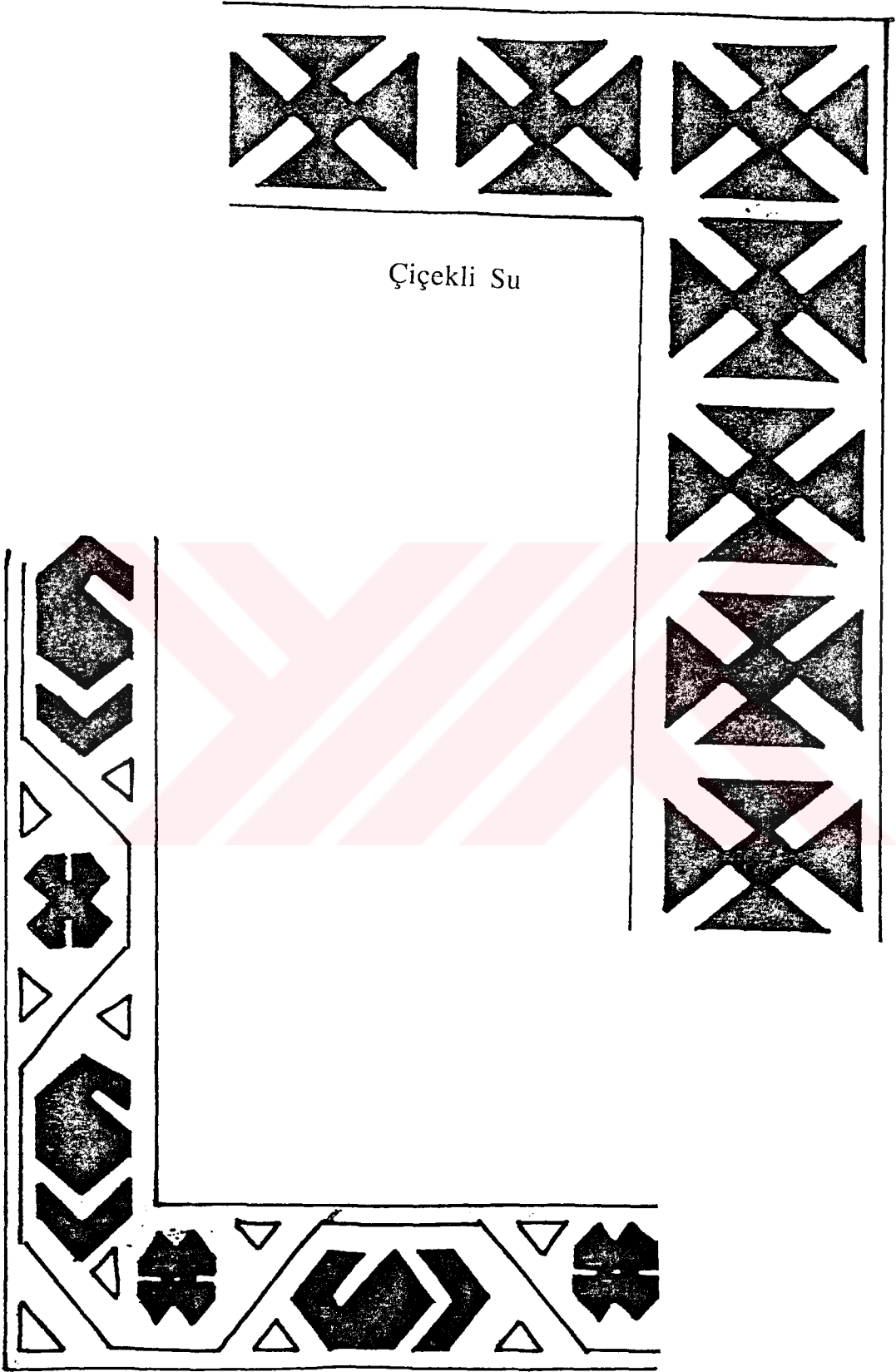

Tutmaç Suyu

Laleli Su

Çiçekli Su

DÖŞEMEALTI HALILARINDA KULLANILAN RENKLER

Anadolu'nun çeşitli yörelerinde dokunan halı ve kilimlerde kullanılan renkler üç ana renk etrafında toplanır. Bunlar kırmızı, sarı ve mavidir. Diğer renkler bu ana renklerin karışımlarından elde edilmektedir. Halı ve kilim dokumalarında renkler kontrastlık esasına göre düzenlenmektedir. Hiç bir renk bir diğerini perdelemez. Ancak bir diğer rengin ön plana çıkmasını kuvvetlendirir. Döşemaltı halıları da bu esasa göre renklendirilmiştir.

ÖRNEKLEM FORMLARINDA VERİLEN ESERLERDE KULLANILAN RENKLER

Yaptığımız araştırmada tesbit edilen 45 adet Döşemaltı Halı örneğinde en çok kullanılan renkler siyah, beyaz ve kırmızı olarak bütün örneklerde kullanıldığı görülmektedir. Bu renkteki 42 örnekte bordo, 38 örnekte Yeşil, 37 örnekte mavi ve lacivert izlemektedir. Ayrıca turuncu 17 örnekte, Açık mavi 14 örnekte, sarı, Açık yeşil ve koyu mavi 7'şer örnekte kullanılmıştır. Koyu kırmızı ve pembe de bu halılarda kullanılan renkler arasındadır. (Bkz. Tablo:2)

Örneklem tablosunda da görüldüğü gibi döşemaltı halılarının temel rengi kırmızı ve siyah kışımıza çıkmaktadır. Beyaz ise genellikle kontur olarak kullanılır ve Türk Halı sanatımızın vazgeçilmez rengini oluşturur.

C. DÖŞEMEALTI HALILARINDA KULLANILAN

ARAÇLAR:

Anadolu Türk Halı sanatında kullanılan araç gerek hemen hemen her bölgede aynıdır. Yer yer yöresel isimler altında bilinirler. Döşemealtı halılarında kullanılan araçlar şunlardır:

Bıçak, Kirkit, Makas, Halı tezgahı, Döndürgeç, Kirmen, Gelebe

Bıçak: Çözüğü üzerine atılan düğümlerin uçlarını kesmekte kullanılır. Bunun için eskiden beri kemik ya da tahta saplı ve enli yüzü küçük bıcaklar kullanılmaktadır.

Kirkit (tarak): Çözüğü üzerine atılan düğümleri ve düğümlerin üstüne atılan atkı iplerini sıkıştırmak için kullanılır. Büyükçe sert ağaçtan yapılmış olanları olduğu gibi, sapı ağaç dişli kısmı demirden küçük olanları da vardır.

Halı tezgahı: Tezgahın iskeleti, enine 2 m boyuna 2-2.5 olan üst kısmı hafif arkaya doğru meyilli, iki dikine yassı kalas ve bu kalasları arkadan çaprazlama sağlamlaştıran iki tahtadan ve bu kalasların alt ve üstünde bulunan enlemesine iki çözüğü direğinden meydana gelir. Kabaca tarifi bu şekilde olan tezgahın ayrıntıları şunlardır.

a)- çözüğü direği (ok-baba ağacı): alt ok, üst ok olmak üzere iki adettir. her iki direkte de boyuna asılmış 2.5 cm genişliğinde birer kanal bulunur. Bu kanallara leventler takılır. Bu direklerin kalınlığı 20-25 cm arasında değişir. Uzunluğu tezgahın genişliği kadardır.

b)- Levent: 1-2 cm kalınlığında, baba ağacının uzunluğundadır. Gördevi çözüğü iplerinin uç kısmına takılıp sabitleştirilir.

c)- **Güçü Ağacı:** Baba ağaçlarının tam ortasına isabet eden yerde ve çözümlerin tamamen üstünde duran kalınca sopadır. Baba ağacının uzunluğu kadardır. Görevi arkadaki çözgünün öne gelmesini temin ederek düğüm atmayı kolaylaştırmaktadır.

d)- **Atkı Çubuğu:** Yaklaşık 4-5 cm kalınlığında, baba ağacı uzunluğundadır. Gözümlerin arasını açmaşa yarar. Bu alete varangelen ağacı adı da verilir.

e)- **Çevirme kolu: (Burağı kazık):** Alt babayı çevirip dokunan yüzeyin baba üzerine sarılmasını sağlamaya yarar.

f)- **Mengene:** Çevirme kolu ile üst baba ağacını birbirine sabitleyip, çözgü işlerini gerginleştiren demirden elemanlar.

Döndürgeç (Tengerek): Çözgü iplerinin bükülmesinde kullanılan el aleti.

Kirmen: Yünün ilmek (düğüm) ipi olarak büküldüğü alet.

Gelebe: Boyanacak iplerin çile yapılmasında kullanılan, ipleri sarmaya yarayan alet.

İplik: Halının esas elemanı olan hammadde.

Boyalar: İplerin boyanmasında kullanılan doğal ve kimyasal boya maddeler.

Makas: Halıda atılan düğümlerin belli bir hav yüksekliğine getirilmesinde kullanılan ayarlı makas. (Resim- 12)

III. KARŞILAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRME

Döşemealtı halıları kompozisyon açısından iki grupta incelendi. Bunlar: A- Mihraplı, B- Dikdörtgen kompozisyonlu olarak iki bölümde sınıflandırıldı. Ancak hiçbir zaman kesin olarak bu halı guruplarını birbirinden ayırmak mümkün değildir. Örneğin katalog no: 28 ile 27 nolu halılar camili halı türleri olmalarına rağmen 28 nolu mihraplı kompozisyonlu, 27 nolu ise dikdörtgen kompozisyonlu olarak ele alınmıştır. Aynı durum 25 nolu katalog ile 44 nolu katalog arasında, 40 nolu katalog ile 41 nolu katalog arasında ve 38 nolu katalog ile 39 nolu katalog arasında da söz konusudur.

Anadolu halı teplerine göre yaptığımız bu sınıflandırmanın dışında halılar, genellikle zemin ve bordörlerde kullanılan motif kompozisyonlarını göre sınıflandırılmaktadır. Buna göre döşemealtı halıları, 1- Camili 2- Katologlu, 3- Akrepli, 4- Dallı, 5- Halielli, 6- terazili toplu, 7- Yastıklı toplu, 8- Kocasulu toplu, 9- Yıldızlı olmak üzere dokuz adet kompozisyon çeşidi ile sınırlandırılabilir.

Yörede yaptığımız araştırmada bizim camili olarak sınıflandırdığımız halı türüne "mihraplı" denilmektedir. Halbuki mihrap Anadolu halılarının tümünde bir zemin kompozisyonudur. Bu açıdan bakıldığı zaman döşemealtı halılarını zaten mihraplı ve dikdörtgen kompozisyonlu olarak incelenmiştir. Ancak motiflerine göre incelendiği zaman burada bir yanlış anlamının söz konusu olduğu ortaya çıkmaktadır.

Zemin motiflerine göre sınıflandırma yaptığımızda katoloğumuz aşağıda olduğu gibi bir dağılım arzeder.

- 1- Camili: Katolog no: 27 - 28 - 29
- 2- Koca Toplu: Katolog no: 4 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12
- 3- Akrepli Toplu: 1 - 5 - 13 - 14 - 15 - 16 - 17
- 4- Dallı: Katolog no: 20 - 21 - 22 - 23 - 24
- 5- Halielli: Katolog no: 30 - 31 - 32 - 33 - 34 - 35 - 36 - 37 - 38 - 39
- 6- Terazili Toplu: Katolog no: 45
- 7- Yastıklı Toplu: Katolog no: 2 - 3 - 26
- 8- Kocasulu Toplu: Katolog no: 18 - 19 - 40 - 41
- 9- Yıldızlı: Katolog no: 25 - 42 - 43 - 44

Mihraplı ve dikdörtgen kompozisyonlara göre dağılım şu şekilde olmaktadır.

Mihraplı: Katolog no:4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 - 13 - 14 - 15 - 16 - 17 - 18 - 19 - 20 - 21 - 22 - 23 - 24 - 26 - 28 - 29 - 39 - 41 - 44 - 45

Dikdörtgen kompozisyonlu: Katolog no: 1 - 2 - 3 - 25 - 27 - 30 - 31 - 32 - 33 - 34 - 35 - 36 - 37 - 38 - 40 - 42 - 43

İç zemin kompozisyonlarında motiflerin dizilişleri halının büyüklüğüne ve kullanıldığı yerlere göre farklılıklar gösterir. Halielli, yıldızlı ve camili halı türleri dışında kalan guruplarda zemin motifleri 1'li, 2'li, 3'lü, 5'li, 7'li, 9'lu şeklinde dizilirler. Tek motifliler çoğunlukla paspas denilen küçük halı parçalardır. İkili motifler namazlık ya da çeyrek tabir edilen türlerde kullanılır.

Seccade türlerinin zeminlerinde genellikle üç motif bulunur. Ancak bu sayının dörde çıktığı zamanlar da olmaktadır. Belki, yedili ve dokuzlu motif dizilişleri yolluklarda olmaktadır.

Bütün Anadolu halılarında olduğu gibi döşemealtı halılarında da renk ve motifler rastgele biraraya gelmemişlerdir. Birer anlamlar bütünü içinde sıralanırlar. Yörede kullanılan renk ve motifler sembolik anlamlar da taşımaktadırlar.

Döşemealtı halılarında kullanılan motiflerin renkleri sabit değildir. Mevsimlere göre halı dokuturanın isteğine ya da evde bulunan boyalı ip mevcuduna göre değişiklikler göstermektedirler. Halıda kullanılan motif hangi renkte olursa olsun etrafı ya beyaz ya da siyah konturla çevrelenir. Bu durum motifin daha çok ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

Bütün Anadolu halılarında olduğu gibi döşemealtı halılarında da kontrast renkler yanyana kullanılır. Mavi-kırmızı, yeşil-kırmızı ya da turuncu, mor-beyaz ve lacivert-beyaz şeklinde kullanılır. Ayrıca beyaz bütün renklerle yanyana kullanılmaktadır.

Halılarda kullanılan tabii ya da kimyasal boyaların yün lifleri üzerinde kimyasal etkileri vardır. Boyalar koyuluk oranlarına göre yün liflerinin eskimesini hızlandırmaktadır. Bu etki siyah-lacivert, mavi-yeşil, kırmızı-turuncu-beyaz şeklinde sıralanabilir. 50 - 100 yıllık halılar üzerinde yapılacak basit bir deneyde bu tespiti yapmak mümkündür.

Döşemealtı halılarını diğer bölge halıları ile karşılaştırdığımız zaman kompozisyon ve motif bakımından bir çok benzerlikle karşılaşırız. Genelde kompozisyon olarak Anadolunun çeşitli yörelerine ait halı tipleri ile büyük benzerlik gösterir. Bunlara örnek olarak Bergama, Yağcıbedir, Taşkale, Çanakkale Ezine ve Çankırı halılarını verebiliriz.(Resimler.....)

Bunların bir çoğundan bordür sayısı ve mihrap kompozisyonu bakımından ayrılır. İç zeminde kullanılan motifler bakımından döşemealtı daha bir sadelik arzeder. Çanakkale, Milas, Yağcıbedir ve Bergama halılarının iç zeminlerinde basit madalyon örneklerine rastlanırken döşemealtı halı gurublarından bu özellik yastıklı halı gurubundan daha da basit bir şekilde ele alınmıştır. Akrepli, kocatoplu, kocasulu halı zeminleri, zemin kompozisyonu açısından orijinallik taşırlar. Daha sade ve düzenli bir sıralanış göze çarpar.

Konuya motifler açısından bakıldığında Anadolu halı ve kilimlerinde kullanılan birçok motifin döşemealtında da kullanıldığı görülür. Ancak kocasu, akrepli, çiçektopu, arap, şingir ve deve motifleri döşemealtı halılarının orijinal motifleridir. Motifleri benzerlik ve kullanıldıkları bölgeler itibariyle şu şekilde sıralayabiliriz.

Çit motifi: Yağcıbedir, Bergama, Kars ve Azerbeycan halılarında bordür motifi olarak kullanılır.

Mersin yaprağı: Kars, Azerbeycan, Edremit ve Bergama halılarında bordür motifi olarak kullanılır.

Yıldız motifi: Yağcıbedir, Azerbeycan, Kula, Bergama ve Kars halılarında bordür ve zemin motifi olarak kullanılır.

Rozet: Yağcıbedir, Azerbeycan, Kula, Bergama ve Kars halılarında bordür ve zemin motifi olarak kullanılır.

Nacaklı su: Bergama, Yağcıbedir ve Taşkale halılarında bordür ve zemin motifi olarak kullanılır.

Çingilli su: Azerbeycan, İran ve Kars halılarında bordür ve zemin motifi olarak kullanılır.

Dal motifi: Yağcıbedir ve Kula halılarında bordür motifi olarak kullanılır.

Bıçak ucu: Bergama, Kula, Yağcıbedir, Milas, Kars ve Azerbeycan halılarında bordürlerde yardımcı motif olarak kullanılır.

Beştaş: Bergama, Kula, yağcıbedir, Milas, Kars ve Azerbeycan halılarında yardımcı motif olarak bordürlerde kullanılır.

Kuş motifi: Kula ve Taşkale halılarında zemin motifi, Sarıkeçili kilimlerinde ise yardımcı motif olarak kullanılır.

Sıçan dişi: Yağcıbedir, Kars, Maden, Yahyalı, Milas, Bergama ve Kula halılarında bordür motifi olarak kullanılır.

Kıvrım motifi: Bergama ve Kula halılarında, Niğde ve Aksaray kilimlerinde kullanılır.

Bıtırak: Yağcıbedir, Bergama, Kula halıları ile Anadolu kilimlerinde kullanılır.

Heybe suyu: Kula, Konya ve eski Selçuklu halılarında bordür ve zemin motifi olarak kullanılır.

Tutmaç suyu: Yağcıbedir, Taşkale, Bergama, Kula, Kars, Ezine, Milas ve Azerbeycan halılarında bordür motifi olarak kullanılır.

Sümbül motifi: Kazak ve Azerbeycan halılarında zemin motiflerinde motif içi olarak kullanılır.

Ağaçlı motifi: Yağcıbedir halılarında zemin motifi olarak kullanılır.

Yantır motifi: Afşar, Yörük kilimlerinde kıvrımlı dal motifi olarak kullanılır.

Şıngır: Yörük kilimlerinde pıtraklı su motifi olarak kullanılır.

Lale motifi: Ladik halılarında bordür motifi olarak kullanılır.

Kilim yeşili: Yörük kilimlerinde yardımcı motif olarak kullanılır.

El motifi: Holbein ve Lotto halılarında zemin motifi olarak kullanılan motiflere benzer.

Resim : -6

Resim : -7

IV. SONUÇ VE ÖNERİLER

Katoloğumuza aldığımız 45 halının 33 adedi Kovanlık, Aşağıoba ve Karataş köylerinden seçilmiş, 12 adedi ise alı katalogları ve yazılı kaynaklardan seçilmiştir. Seçilen halılar paspas, namazlık, seccade, yolluk ve yastık olmak üzere beş çeşittir. Bu çeşitlerin hepsi yörede evlerde kullanılmaktadır. Buraya almadığımız taban halısı türünde olanlar yörede kullanılmamakta ancak siparişler için çok az miktarda üretilmektedir.

Paspaslar için en dar en 36 cm ile (katalog no: 2) en uzun boy 80 cm arasında değişmektedir. Bu uzun ve kısa kenarlar çoğunlukla yollukların ve namazlıkların genişliğine göre değişmektedir. Çünkü paspaslar yolluk ve namazlıkların başlarından artan iplerle yapılmaktadır. Namazlıklar için en dar en 70 cm (katalog no: 26) ile en uzun boy 137 cm (katalog no: 27) arasında değişmektedir. Buna göre en ile boy arasındaki fark 1/2 ile 3/2 arasında değişmektedir. (Seccadeler için en dar en 109 cm (katalog no: 26) ile en uzun boy 235 cm (katalog no: 11) arasında değişmektedir. Seccadelerde en genişliği 130 cm'ye kadar çıktığı gibi uzunluk 174 cm'ye kadar düşmektedir. Yolluklar için en dar en 70 cm ile en uzun boy 380 cm arasında değişmektedir. (katalog no: 5)

Halı dokumalarındaki artış eskiye oranla hızla çoğalma göstermiştir. Ancak halılarda kullanılan iplerde kalınlaşma ve düğüm sayısında düşme olmuştur. Bunun da kaliteyi olumsuz yönde etkilediği görülmüştür.

Döşemealtı halılarının düğüm tekniğinde bir değişiklik yoktur. Gördes düğümü de denilen Türk düğümü ile dokunmaktadır.

Geleneksel döşemealtı halılarında zeminde kırmızı, yeşil, turuncu ve mavi renklerin kullanıldığını tespit ettik. Bunlardan başka az da olsa beyaz rengin kullanıldığı halılar olmuştur. Döşemealtı halılarının zemin renklerinde yer yer ton farklılıklarına rastlanmıştır. Bunlara yörede abraş adı verilmektedir. Bordürlerdeki zemin renkleri yanyana kontrastlıklar göstermektedir. Bu durum bordürlerde kullanılan motifler arasında da mevcuttur. Döşemealtı halılarında eskiden kök boyası kullanılırken, günümüzde kimyasal boya ile karışık kullanılmaktadır. Hatta, bazı bölgelerde (Ahırtaş, Killik, Kızıllı) sadece kimyasal boyadan faydalanılmaktadır. Bu durum halı renklerinin matlaşmasına sebep olmaktadır. Yörede gördüğümüz halı dokuyucuları kimyasal boyanın ipi daha çabuk çürüttüğünü ifade etmektedirler.

Döşemealtı halılarında en az 1 (katolog no: 1), en çok 6 (katolog no: 15) bordür kullanılmıştır. Bu bordürlerden bazıları (katolog no: 34) ana bordür olarak dikkat çeker. Bu bordürler halı üzerinde diğerlerine oranla daha geniş yer tutar. Ayrıca bu bordürlerde birden fazla motif çeşidi kullanılmaktadır.

Döşemealtı halılarında zemin ve bordürlerde kullanılan motiflerin dizilişi her zaman düzenli değildir. (katolog no: 30) Motifler bazen yarıdan kesilivermektedir. Halı dokuyucuları dokuma esnasında herhangi bir örneğe bakmamaktadır. Bu

nedenle motiflerdeki düğüm sayısında belli bir sayı standardı yoktur. Halılardaki düzensizlik çoğunlukla bundan kaynaklanmaktadır.

Döşemealtı halılarında zemini genellikle kıvrım motiflerinin oluşturduğu bir çizgi çevrelemektedir. (katolog no: 11 - 12 - 15 - 30 - 31) Bu durum zemin içinde kullanılan motiflerle de doğru orantılıdır. Bunun dışında kalan halı zeminlerinin çevresini ya kalın siyah çizgi ya da motor izi suyu çevreler.

Döşemealtı halısı kendi yöresine yakın halı merkezlerinde dokunan halılarla tam bir benzerlik göstermez. Halılar dikkatli incelendiği zaman dokuyucuları ve içinde yaşadığı toplumlar hakkında bize ipuçları verirler. Döşemealtı halılarının boyutları göz önüne alındığında göçebe yörük kültürünün izlerine rastlanır.

Kısaca araştırmalarını yaptığımız döşemealtı halıları koyu renkleri, kilim desenli motifleri, kısa havları, kolayca taşımaya elverişli küçük boyutlu oluşları ile Türk halı sanatı içinde özgün bir yer edinir.

ÖNERİLER

1-Döşemealtına ait özgün motifler tespit edilmeli,bunların kaynağına inilmelidir.

2-Döşemealtı halılarında kullanılan motiflerin içinden yabancı motiflerin ayıklanması gerekir.

3- Motiflerde kullanılan renkler tespit edilmeli, bunların kaynağına inilmelidir.

4- Halılarda kullanılan renkler için yeniden kök boyaya

dönülmesi sağlanmalı. Bunun için;

- a) Boyaların elde edildiği bitkilerin tarımı teşvik edilmeli,
- b) Boyaların elde edildiği bir boya merkezi kurulmalı,
- c) İplerin boyanmasında günümüz teknolojisi mutlaka kullanılmalı,
- d) Boyama esnasında standart kaynama ve yıkama zamanları tespit edilmelidir.

5- Halılarda dm^2 de kullanılan düğüm sayıları daha da sıklaştırılmalı ve belli bir sayı standardına kavuşturulmalıdır.

6- Pazarlama sorunları tespit edilerek bölgesel bir pazarlama birliği oluşturulmalıdır.

7- Halılar pazarlanmadan önce mutlaka her exper onayından geçmeli, uygun olmayan halının bölgeden çıkışı engellenmelidir.

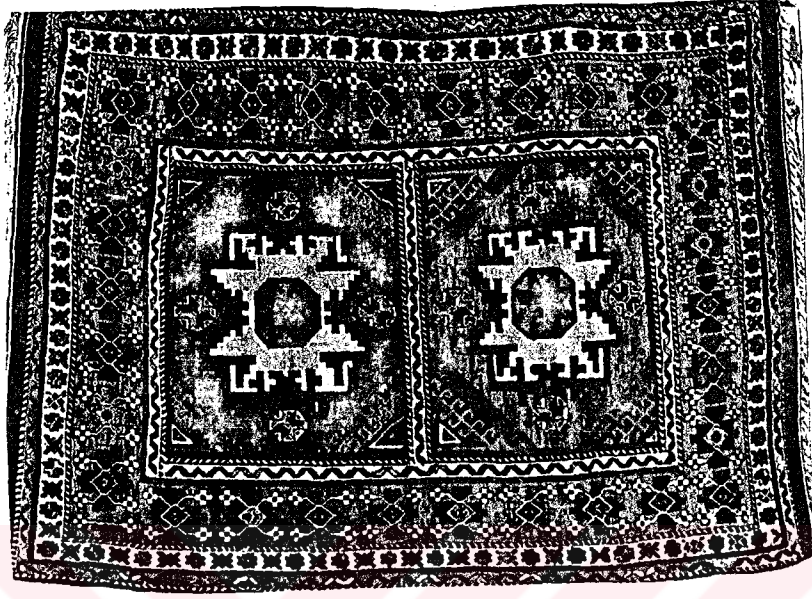
8- Pazar payını artırmak için bölge tanıtımının iyi yapılması sağlanmalı.

9- Halılarda ezbere dokumacılıktan hemen vazgeçilmeli, yerine kartekli çizimlerle dokuma gerçekleştirilmelidir.

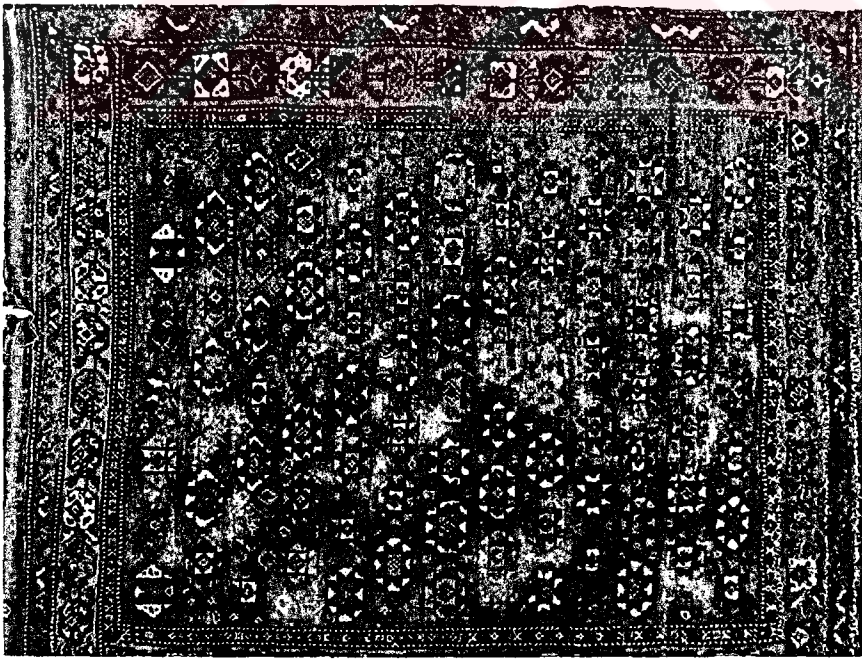
10- Motif üretimine destek verilmeli, yeni kompozisyon denemeleri yapılmalıdır.

V. ÖRNEKLEM FORMLARI KATOLOĞU

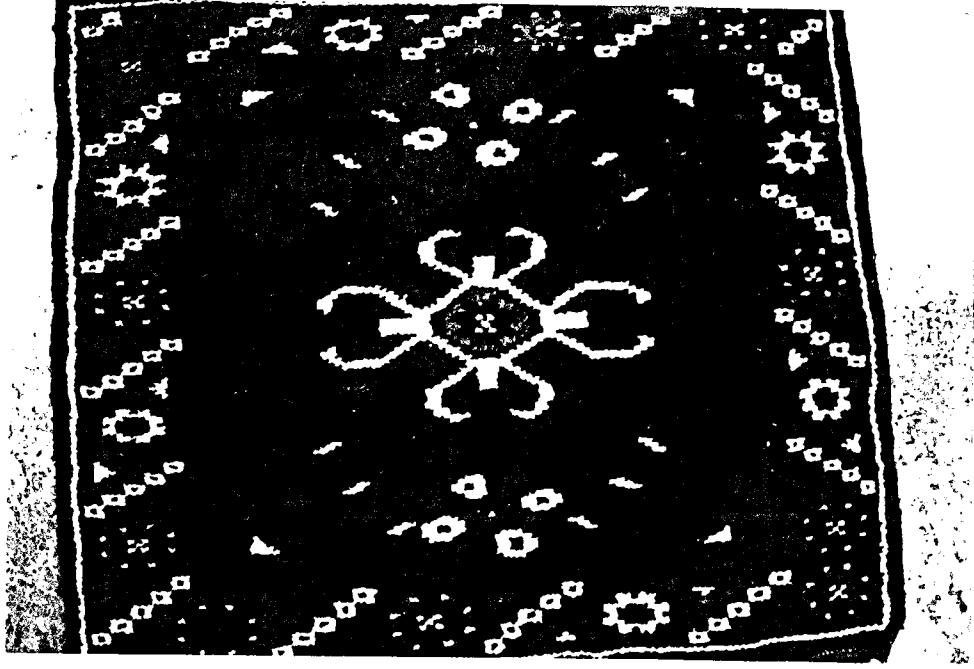
Resim : -8

Resim : - 9

V. ÖRNEKLEM FORMLARI KATOLOĞU

ÖRNEK NO : 1

İlgili Koleksiyon : S.S. Kovanlık Köyü Kalkındırma Koop.
Döşemealtı/ANTALYA

İnceleme Tarihi : 25 - 1 - 1994

Negatif No : 10

Slide No : 7

Türü : Paspas

Tekniği ve Düğüm Sayısı : $dm^2 = 800$

Boyutları; En : 66 Boy : 55

Saçak Uzunluğu : 4

Has Yüksekliği : 10

Tarihlendirme : 1980

Ustası : Belli Değil

Kullanılan Renkler : Kırmızı - Yeşil - Beyaz - Mavi - Lacivert - Siyah

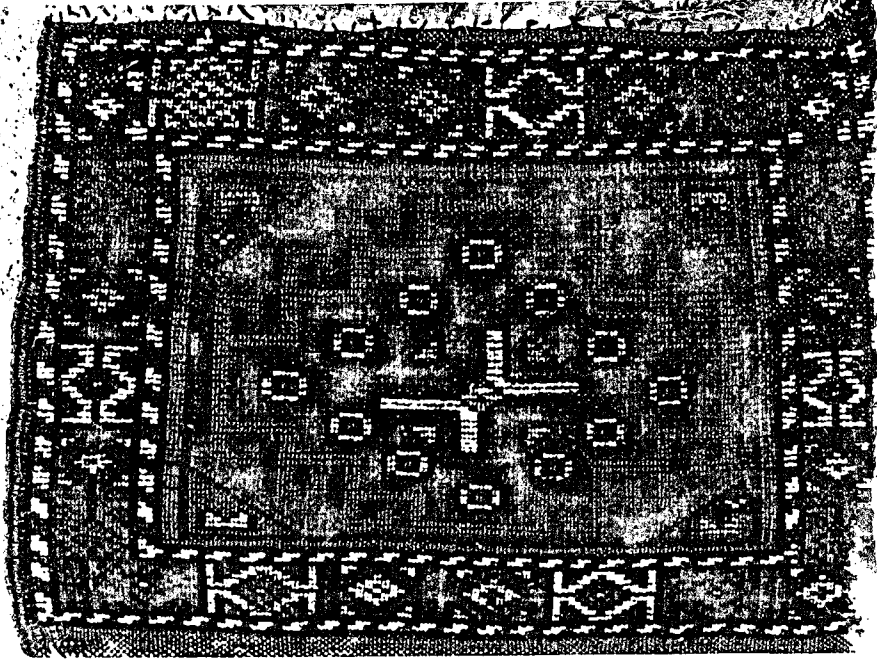
Kullanılan Motifler : Akrep - Kıvrım - Çiçek - Heybesuyu - Tutmaçsuyu

Tanım: Dikdörtgen zeminli halılar grubu içinde yer alır. Zemin motifi bakımından akrepli halılar grubuna girer, bir paspas halı örneğidir. Bir orta zemin 1 bordürden oluşmaktadır.

ZEMİN: 2 ana gruptan oluşur. 1. bölüm iç zemin durumundadır. Zemin rengi mavidir. Halının orta zemininde 1 adet akrep motifi bulunur. Bu motifler, kıvrım motiflerinden omuşmuş baklava diliminin içinde yer alır. Akrep motifi beyazdan oluşmuştur. Baklava motiflerinin köşelerinde çiçek motifi bulunur. Zeminin köşelerinde heybe suyu motifi bulunur. Heybe suyu motiflerinin dış konturları kırmızı, iç zeminleri yeşildir.

BORDÜRLER: Halının bir8 adet bordürü vardır.Bu bordür tutmaç suyu motiflerinin yanyana dizilmesinden oluşmuştur.Bu motifin zemin renkleri mavi, kırmızı ve bordo olarak sıralanır.

ÖRNEK NO : 2

İlgili Koleksiyon : Mustafa AYA Aşağıoba Köyü Döşemealtı
ANTALYA

İnceleme Tarihi : 25 01 1993

Negatif No :0

Slide No :

Türü :Paspas

Tekniği ve Düğüm Sayısı : dm² 840

Boyutları; En :50 Boy :36

Saçak Uzunluğu : 5 Hau Yüksekliği :

Tarihlendirme : 1953

Ustası : Zeynep AYA

Kullanılan Renkler : Kırmızı-Yeşil-Bordo-Siyah-Beyaz-Mavi-Lacivert

Kullanılan Motifler : Yastık Yarısı

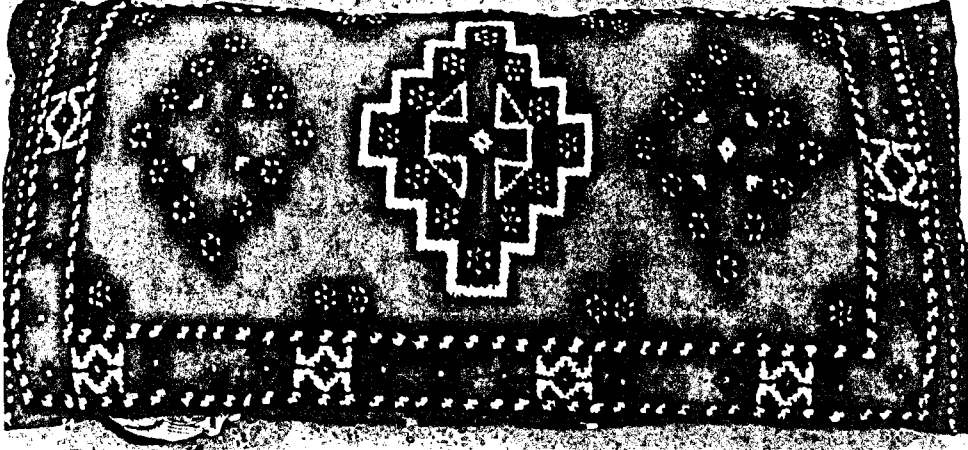
Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar grubuna girer. Halı adını zeminde kullanılan yastık yarısı motifinden almaktadır. Bir iç zemin ve bu zemini çevreleyen dört adet bordürden oluşan halı bir paspas örneğidir.

ZEMİN: Dikdörtgen zemin kırmızı renkte olup bir adet yastık yarısı motifi bulunur. Zeminin köşeleri birbirlerine çapraz olarak yeşil ve bordo zeminli eşkenar üçgenler oluşturur. Bu eşkenar üçgenlerin içlerinde birer adet kilim yeşili motifi bulunur. Ortadaki yastık yarısı motifi dıştan içe yeşil, bordo, lacivert ve kırmızı renklerden oluşmaktadır.

BORDÜRLER: Zemini içten dışa dört adet brdr çevreler. I, II. ve IV. brdrler halının dar brdrlerini oluşturur. I. brdr mavi zeminlidir. Motif bulunmamaktadır. II. ve IV. brdr beyaz ve bordo çizgilerin yanyana oluşmasından meydana gelir.

III. brdr halının geniş brdrdr.

ÖRNEK NO : 3

İlgili Koleksiyon : Mustafa AYA Aşağıbo Köyü Döşemealtı
ANTALYA

İnceleme Tarihi : 25 1 1993

Negatif No :0 A

Slide No : 1

Türü :Yastık Halı

Tekniği ve Düğüm Sayısı : 840

Boyutları; En :47 Boy :78

Saçak Uzunluğu : 8

Haç Yüksekliği : 7 mm

Tarihlendirme : 1992

Ustası : Zeynep ATA

Kullanılan Renkler : Beyaz-Kırmızı-Yeşil-Mavi-Bordo-Siyah

Kullanılan Motifler : Yastık Yarısı-Çiçek-Motor izi

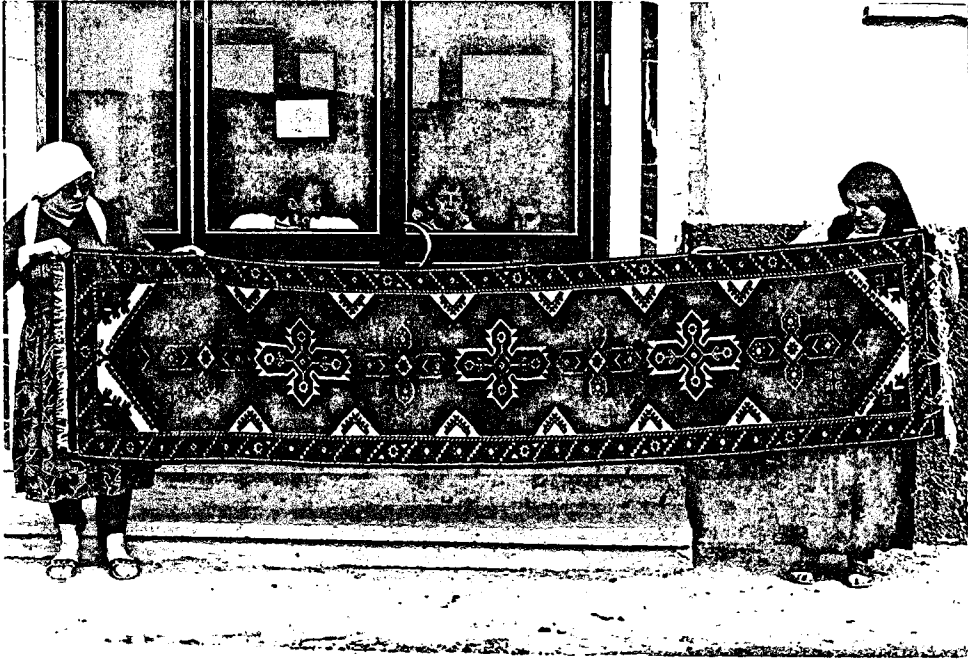
Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar grubuna girer. Halı adını zeminde kullanılan yastık yarısı motifinden almaktadır. Bir iç zemin üç bordürden oluşan halının zemin rengi kırmızıdır. Arka kilim olan halı, yastık örneğidir.

ZEMİN: Dikdörtgen zemin kırmızı renkte olup üç adet yastık yarısı motifinin boyuna sıralanmasından oluşur. Halının köşelikleri bize mihraplı zemini hatırlatır. Bu köşeliklerde ve motif aralarına giren üçgen nişler bulunur. Nişlerin zemini bordo renktedir. Nişlerin içlerini çiçek motifleri dolgulandırır. Zeminde sıralanan yastık yarısı motifleri alımlık yönünde olanları yeşil ve bordo renkli olurken, ortadaki motifte beyaz bordo renkler kullanılmıştır. Zemini kalın, siyah bir kontur çevreler.

BORDÜRLER: Zemini içten dışa üç adet bordür çevreler. I. ve III. bordürler halının dar bordürünü oluştururlar. Yanyana kısa verev beyazı ve bordo çizgilerden meydana gelen motor izi suyundan oluşur.

II. bordür halının geniş bordürünü oluşturur.

ÖRNEK NO : 4

İlgili Koleksiyon : Mahsude ŞİRİN

İnceleme Tarihi : 1990

Negatif No : 30 A

Türü : Halı Yolluk

Boyutları; En : 72 Boy : 310

Tarihlendirme : 1990

Kullanılan Renkler : Kırmızı-mavi-Lacivert-Yeşil-Beyaz-Siyah-Bordo-Turuncu

Kullanılan Motifler : Top, Şingir, Heybesuyu, Tutmaçsuyu, Mersinyapağı

Slide No :

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk düğümü dm² 840

Saçak Uzunluğu : 5 Hav Yüksekliği : 10

Ustası : Zeliha TOY

Tanım: Mihraplı halılar gurubu içinde yer alır. Zemin motifleri bakımından toplu halılar grubuna girer. Bu yolluk halı orneğidir. Bir orta zemin ve iki bordüden oluşur.

ZEMİN: Zemin iki bölümden oluşmaktadır.

I. bölüm iç zemin durumundadır. Mavi kıvrım motiflerinin oluşturduğu konturla çevrelenir. Zemin rengi kırmızıdır. Halının her iki alınlık istikametinde kıvrımlar mihrap nişini oluştururlar. Zemin içinde haliya adını veren yedi adet top motifi sıralanır. Tek sayılı motifler mavi kalın konturlu yeşil iç zeminli, çift sayılı motifler ise kalın beyaz konturlu mavi iç zeminlidirler. Birinci ve sonuncu top motiflerinin mihrap nişleri istikametinde birer adet çavuş motifi bulunur. Ayrıca top motiflerinin yan kısımlarında ise mersin yaprağı motifleri bulunur.

II.Bölüm beyaz zeminli dikdörtgen zeminin alınlıklarında mihrap nişlerinin yan kısımlarında köşelerde birer adet heybe suyu motifi bulunur.Bu motiflerin konturları kırmızı,iç zemini lacivert renklidir.Mihraplı zemini oluşturan kıvrım motifleri kontur,top motifleri arasına girecek şekilde karşılıklı altışar adet niş oluşturur.Bu nişlerin içini şingir motifleri doldurur.

BORDÜRLER: Zemin içten dışa doğru iki adet bordür çevreler.Kırmızı beyaz verev çizgilerden oluşmuş motor izi suyu halının I.bordürünü oluşturur.

II.Bordür tutmaç suyudur.Eşkenar dörtgenlerin sıralanmasıyla oluşan bu bordür,kırmızı,mavi,bordo ve yeşil renkler şeklinde sıralanır.

ÖRNEK NO : 5

İlgili Koleksiyon : Kovanlık Köyü Camii Döşemealtı
ANTALYA

İnceleme Tarihi : 26 1 1993

Negatif No : 26 A

Türü : Yolluk Halı

Boyutları; En : 70 Boy : 380

Tarihlendirme : 1988

Kullanılan Renkler : Kırmızı-Lacivert-Yeşil-Beyaz-Siyah-Bordo

Slide No : 21

Tekniği ve Düğüm Sayısı : dm^2 840

Saçak Uzunluğu : 5

Hav Yüksekliği : 8 mm

Ustası : belli Değil

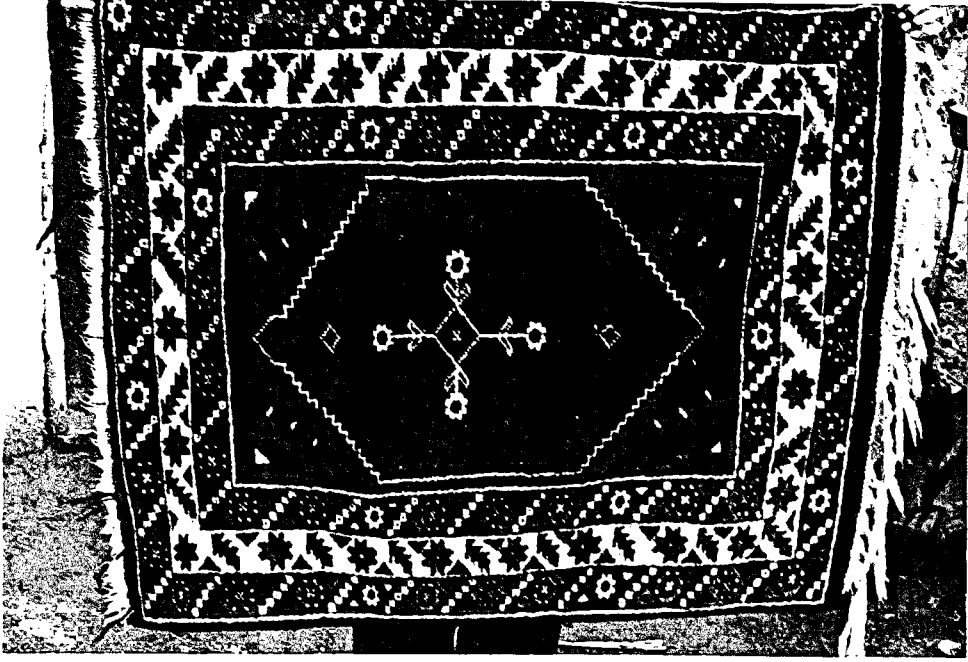
Kullanılan Motifler : Akrep, Kıvrım, Mersinyaprağı, Heybesuyu, Tutmaçsuyu, Çiçek

Tanım: Çift mihraplı halılar grubu içinde yer alır.Zemin motifi bakımından Akrepli halılar grubuna girer.Bir yolluk halı örneğidir. Bir orta zemin bir bordürden oluşmuştur.

ZEMİN: Zemin iki ana gruptan oluşur.Birinci bölümde iç zemin durumundadır.Zemin rengi kırmızıdır.Halının heriki alınlık istikametinde 90 adet akrep motifi vardır.Bu motifler kıvrım motiflerinden oluşmuş baklava dilimlerinin içinde yer alır.Hepsi beyazdan oluşmuştur.Baklava dilimlerinin köşelerinde çiçek motifleriyle birleştirilmiştir.Baklava dilimlerinin arasına mersin yaprağı motifleri karşılıklı olarak sıralanır.İkinci dikdörtgen ana zeminin rengi mavidir.Alınlıkların köşelerinde heybe suyu motifi bulunur.Bu motifin kontur çizgisi kırmızıdır. Zemin rengi mavi.

BORDÜRLER: Bir adet bordürle halının zemini çevrilir. Bu bordür tutmaç suyu motiflerinin yanyana dizelenmesiyle oluşur. Bu motifin zemin renkleri mavi,kırmızı ve bordo olarak sıralanır.

ÖRNEK NO : 6

İlgili Koleksiyon : Ayhan KARACAN Karataş Köyü Döşemealtı
ANTALYA

İnceleme Tarihi : 25 1 1993

Negatif No : 33

Slide No : 26

Türü : Birebir Halı

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türkdüğümü dm²800

Boyutları; En : 100 Boy : 110

Saçak Uzunluğu : 6

Hav Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1980

Ustası : Belli Değil

Kullanılan Renkler : Kırmızı-Bordo-Lacivert-Yeşil-Siyah- Beyaz

Kullanılan Motifler : Top, Baklavadilimi,Heybesuyu,Kıvrım, Tutmaçsuyu,
Mersinyaprağı, Yıldız

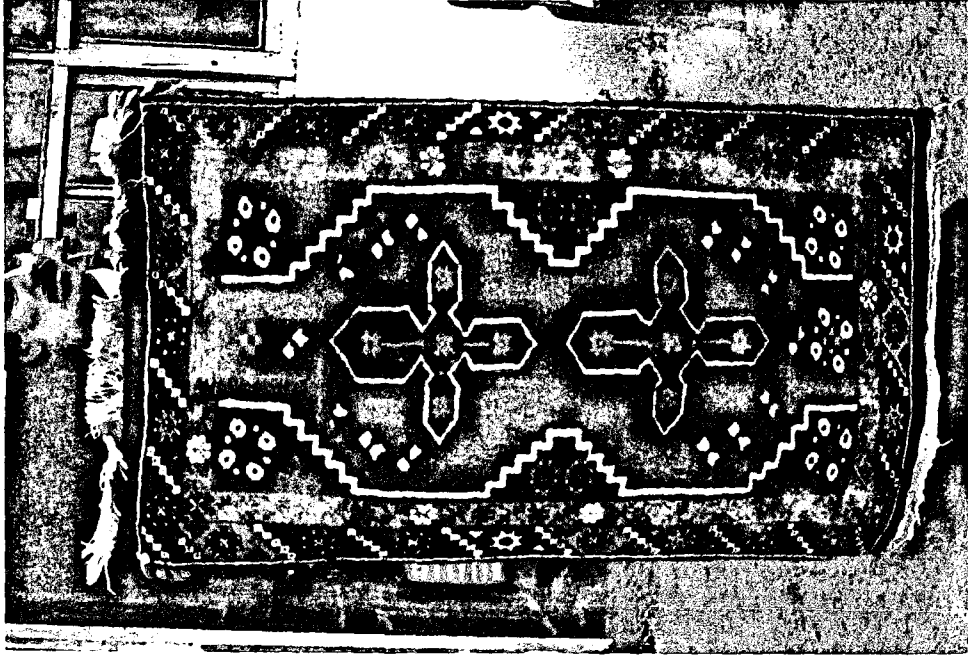
Tanım: Mihraplı halılar grubu içinde yer alır.Zemin motifi bakımından toplu halılar grubuna girer.Bir"birebir"halı örneğidir.İkili zemin ve üç adet bordürden meydana gelmiştir.

ZEMİN: İki bölümden oluşur.Mavi ve kırmızı kıvrım motiflerinin sırt sırta oluşmasından oluşan top motifin her iki ucunda birer baklava motifi bulunur.Dıştaki dikdörtgen zeminin rengi yeşildir.Zeminin köşelerinde heybe suyu motifi bulunur.Bu motifin iç rengi bordo konturu ise kırmızıdır.

BORDÜRLER: Genişlikleri birbirine eşit üç adet bordür bulunur.İçten dışa I. ve III. bordür,tutmaç suyu motifleridir.Paralel kenar dörtgenlerin yanyana gelmesinden oluşur.

Kırmızı,bordo,mavi şeklinde sıralanırlar.II. bordür ise beyaz zemin üzerine yıldız ve mersin yaprağı motiflerinin sıralanmasından oluşmuştur.

ÖRNEK NO : 7

İlgili Koleksiyon : S.S. Kovanlık Köyü Halıcılık ve Kalkındırma Koop.
Karanlık Köyü Döşemealtı/ANTALYA

İnceleme Tarihi :

Negatif No :9

Slide No : 11

Türü : Halı Namazlık

Tekniği ve Dügüm Sayısı : Türk Dügümü $dm^2 = 800$

Boyutları; En :76 Boy :128

Saçak Uzunluğu : 7

Hav Yüksekliği : 6 mm

Tarihlendirme : 1990

Ustası : Belli değil

Kullanılan Renkler : Kırmızı - Kayısı rengi - Mavi - Lacivert - Bordo - Beyaz
- Siyah

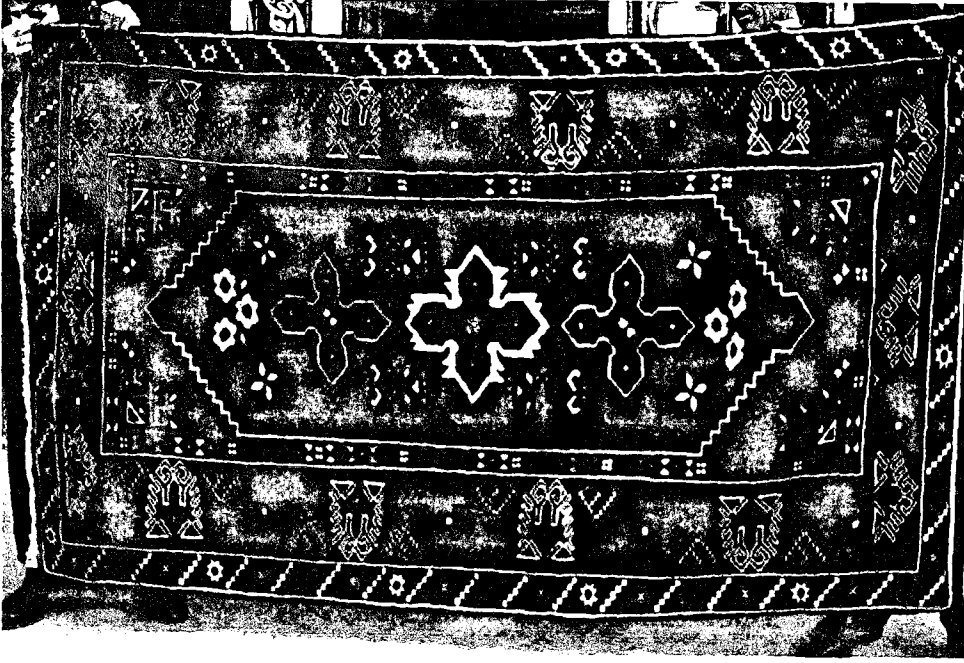
Kullanılan Motifler : Top, Kelebek, Çiçek, Çingil, Tutmaç suyu

Tanım: Mihraplı halılar grubu içinde yer alır.Zemin motifleri bakımından da toplu halılar grubuna girer.Bir namazlık(çeyrek)halı örneğidir.Bir orta zemin iki bordürden oluşur.

ZEMİN: Dikdörtgen kırmızı renkli zeminin ortasında iki adet top motifi bulunur.Motif üç ana renkten oluşur.Turuncu,bordo ve mavi olmak üzere içten dışa sıralanır.Halının alınlık kısımlarında birer adet çiçek motifi bulunur.Mihrap nişleri içinde,top motiflerinin halının alınlık yönünde her iki yanlarında kelebek motifleri sıralanır.Zeminin heriki ucun kenarında üç adet niş bulunur.Alınlık kısımlarda bulunan nişlerin içinde çiçek motifleri yer alırken ortadaki nişlerin içinde ikişer adet bereket motifi bulunur.Nişlerin zemin rengi laciverttir.

BORDÜRLER: Zemini iki adet bordür çevreler.Çingilli su olarak bilinen I. bordürün zemini turuncudur.Çingil motifleri yeşil,mavi,lacivert,bordo ve beyaz şeklinde sıralanır.Motifleri küçük dallar birbirine bağlar.II. bordür bütün döşemealtı halılarında olduğu gibi tutmaç su bordürüdür.Eşkenar dörtgen şeklindeki tutmaç sularının yanyana sıralanmasından oluşur.Motifler turuncu,lacivert,kırmızı ve bordo renkler şeklinde sıralanır.

ÖRNEK NO : 8

İlgili Koleksiyon : Kovanlık Koyü Camii Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 25 - 1 - 1993

Negatif No : 19

Slide No : 14

Türü : Seccade Halı

Tekniği ve Düğüm Sayısı :

Boyutları; En : 128 Boy : 201

Saçak Uzunluğu : 5

Hav Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1988

Ustası : Belli Değil

Kullanılan Renkler : Mavi - Yeşil - Kırmızı - Beyaz - Siyah - Siyah - Bordo

Kullanılan Motifler : Kara Top - Saksıda Çiçek - Karasu - Tutmaç suyu - Şingir
- Yantır - Heyba suyu - Kilim yeşili

Tanım: Haç işareti şeklindeki zemin ana motifi yörede güvenin kanadı olarak da bilinir. Halı adını bu motiften almaktadır. Mihraplı halılar grubu içinde değerlendirilen bu örneğe toplu halı adı verilir.

ZEMİN: İki bölümden oluşmaktadır.

I. bölüm çift mihraplı orta zemin. Kırmızı kıvrımlardan oluşmuş konturla çevrelenir. Halının bu iki alınlık kasımlarında basamak şeklinde oluşan kıvrımlar birleşerek mihrabı oluşturur. Bu zemin içinde üç adet top motifi bulunur. I. ve III. motiflerin konturları kırmızı iç renkleri ise mavidir. Ortadaki II. motifin dış konturu beyaz iç rengi ise kırmızıdır. Mihrap nişleri ile topkar

arasında saksıda çiçek motifleri yer alır. Bu motifin heriki yanında ise birer adet yıldız motifi bulunmaktadır. Top motiflerinin aralarını birbirine simetrik 4 adet saksıda çiçek motifi bulunur. Zemin rengi mavidir.

II. bölüm ana zemin dikdörtgen kompozisyonludur. Zemin rengi kırmızı olup zemini çevreleyen kontur beyaz renktedir. Zemin köşelerinde mavi dış konturlu bordo iç zeminli Heybe suyu motifi bulunur. Zeminin tamamını dış çizgiye paralel dizelere kılım yeşili motifleri çevreler. Bu motifler beyaz, mavi, bordo ve yeşil renklerde boyanmıştır.

BORDÜRLER: Halı örneğinde zemini iki adet bordür çevrelemektedir. Zemini çevreleyen bordür halının geniş bordürünü oluşturur. Bordürün zemini kırmızı renklidir. Bordür zemininde kocasu motifi ana motif olarak göze çarpar. Bu motif zemin içinde bir düz bir ters olarak sıralanır. Kocası motifleri kıvrımlardan oluşmuş yantır motifi ile birbirine bağlanır. Yantır ve Kocasu motiflerinin arasında bulunan boşluk "şingir" motifi ile doldurulmuştur.

Halının dar bordürünü oluşturan Tutmaç suyu bordürü adından da anlaşıldığı üzere tutmaç suyunun yanyana kullanılmasıyla oluşturulmuştur. Motifler kırmızı, mavi, kurmızı, bordo, yeşil şeklinde sıralanarak halıyı çevreler.

Y.Ç. YÜKSEKÖĞRETİM MERKEZİ
DOMANIYASIN MERKEZİ

ÖRNEK NO : 9

İlgili Koleksiyon : Kovanlık Köyü Camii

Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 25 - 1 - 1994

Negatif No : 20

Slide No : 15

Türü : Halı Seccade

Tekniği ve Dügüm Sayısı : Türk Dügümü dm2800

Boyutları; En : 125 Boy : 221

Saçak Uzunluğu :

Hav Yüksekliği : 820

Tarihlendirme : 1982

Ustası : Belli Değil

Kullanılan Renkler : Kırmızı - Bordo - Yeşil - Beyaz - Siyah - Mavi - Lacivert

Kullanılan Motifler : Top, Çiçek, Bereket, Arap, Heybe suyu, Mersin yaprağı, Bulanık su, Tutmaç suyu

Tanım: Mihraplı halılar gurubu içinde yer alır. Zemin motifleri bakımından toplu halılar grubuna girer. Bu halı seccade örneğidir. Bir orta zemin beş adet bordürden oluşmaktadır.

ZEMİN: Zemin iki bölümden oluşmaktadır.

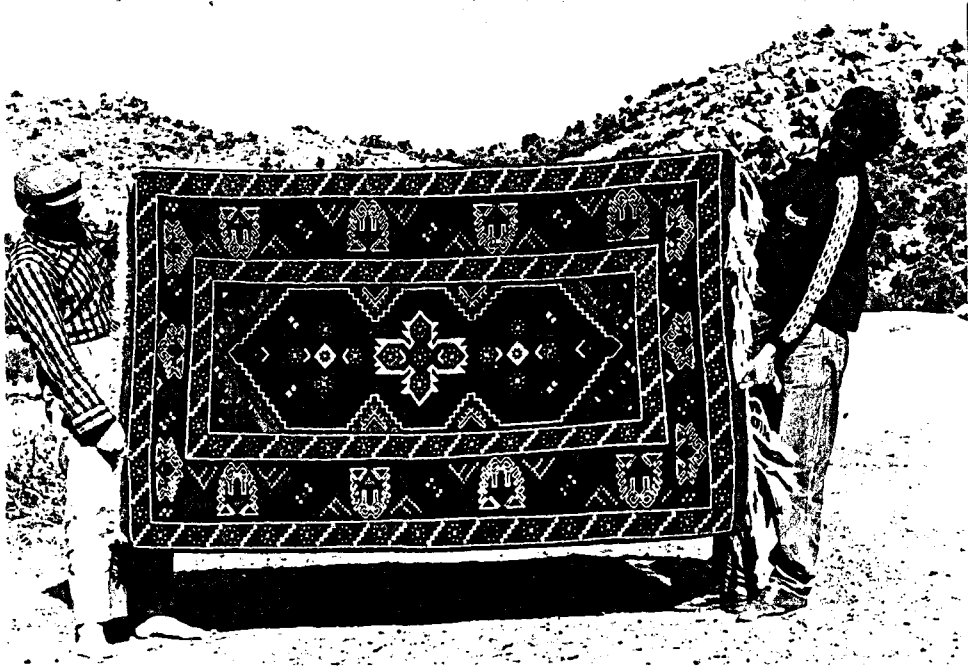
I. bölüm iç zemin durumundadır. Mavi kıvrım motiflerinden oluşmuş konturla çevrelenir. Halının her iki alınlık kısmında kıvrımların oluşturduğu basamaklar birleşerek mihrap nişini oluşturur. İç zemin rengi bordodur. Üç top motifi nişler istikametinde sıralanır. I. ve III. top motifleri kalın beyaz çizgili kırmızı zemindir. II. top motifi kalın kırmızı konturlu ve mavi iç zemindir. Motif aralıklarını karşılıklı dört adeti arap motifi doldurur. I. ve III. top motiflerinin mihrap nişi istikametindeki kısımlarına çiçek motifleri işlenmiştir.

II. bölümü oluşturan dış zemin alınlıklarında yeşil renk zemini dolgular. Mihrap nişlerinin yan kısımlarında köşelere birer adet heybe suyu motifi işlenmiştir.

BORDÜRLER: Zemini içten dışa beş adet bordür çevreler I. ve V. bordürler tutmaç suyu bordürleridir. Eşkenar dörtgen şeklindeki tutmaç suyu motifleri bordo, mavi, kırmızı ve yeşil renklerle sıralanırlar 9 cm genişliğindedirler.

II. ve IV. bordürler bulanık su motifinden oluşur. Testere dişi şeklindeki ginginin bur yanını mavi diğer yanını kırmızı renk oluşturur. Dört cm genişliğindedir.

Ortadaki bordürü oluşturan beyaz zeminli III. bordürü mersin yaprakları ve baklavali dilimleri oluşturur. Motifler kırmızı, yeşil, mavi ve bordo şeklinde sıralanır.

ÖRNEK NO : 10

İlgili Koleksiyon : Hüseyin ÇELİK - Ilıcaköy Döşemealtı- ANTALYA

İnceleme Tarihi : 1992

Negatif No :

Slide No :

Türü : Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü dm² 840

Boyutları; En :128 Boy :204

Saçak Uzunluğu : 7

Hau Yüksekliği :

Tarihlendirme : 1989

Ustası : Nafiye ÇELİK

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Yeşil, Mavi, Lacivert, Borda, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Top, Yıldız, Çavuş, Kıvrım, Şingir, Heybe suyu, Tutmaç suyu, Yantır, Karasu

Tanım: Miklaplı halılar gurubu içinde yer alır. zemin motifi bakımından toplu halılar grubuna girer. Bir seccade halı örneğidir. Bir orta zemin üç adet bordürden oluşmaktadır.

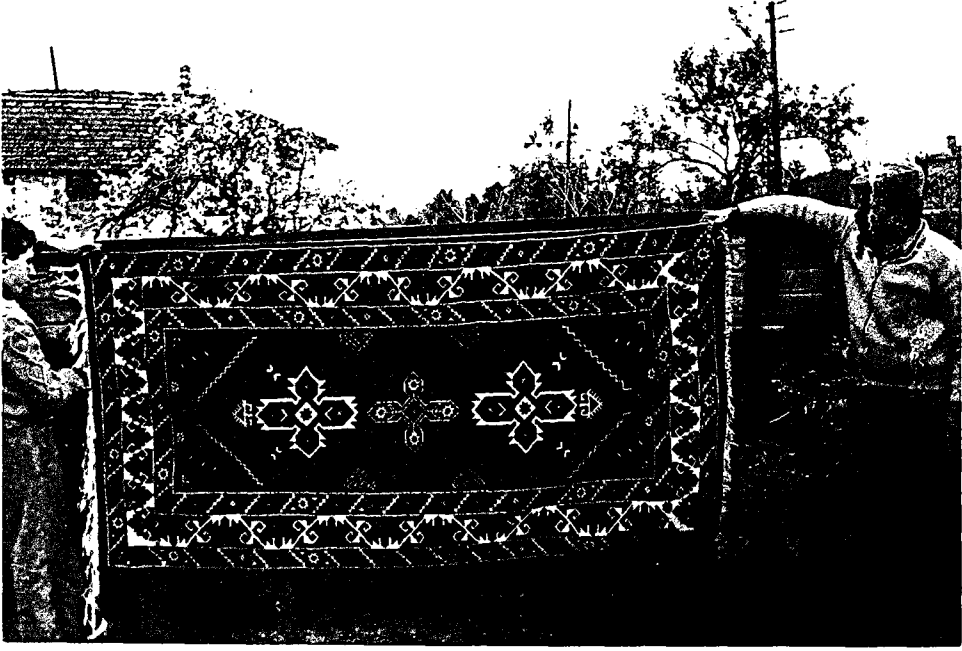
ZEMİN: İki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölüm, iç zemin durumundadır. Zemin rengi kırmızıdır. Halının her iki alınlık istikametinde kıvrımlar birleşerek mihrap nişini zemin içinde halıya adını veren üç adet top motifi mihraplar istikametinde sıralanır. Birinci ve üçüncü motifin kalın dış konturunun mavi, iç zeminleri bordo renk kullanılmıştır. Ortadaki motifte ise dış kalın konturu, beyaz kullanılmış, motifin içi zemininde ise yeşil renk kullanılmıştır.

İkinci bölüm, yeşil renkli dikdörtgen zeminin alınlıklarında, mihrap nişlerinin yan kısımlarındaki köyelerinde birer adet heme suyu motifi bulunur. Bu motiflerin konturları kırmızı, iç zeminleri mavi renklidir. Mihraplı zemini oluşturan halı boyundaki kontur çizgisi top motiflerinin arasına nişler halinde girer. Bu nişlerin içinde birer adet şingir motifi bulunur.

BORDÜRLER: Zemin içten dışa üç adet bordürler çevrelenir. Birinci ve üçüncü bordür tutmaç suyu motiflerinden oluşur. Paralel kenar dörtgenlerden oluşan tutmaç uçlarının zeminleri mavi, kırmızı, bordo, yeşil şeklinde renklendirilmiştir.

İkinci bordür ise, halının geniş bordürünü oluşturur. Bordürün zemini mavi renktedir. Kocasu motifi ana motif olarak göze çarpar. Bu motif zemin içinde bir ters, bir düz olarak sıralanır. Kocasu motifleri kıvrımlardan oluşmuş yantır motifi ile birbirine bağlanır. Yantır ve Kocasu motiflerinin arasında bulunan boşluk şingir motifleri ile doldurulmuştur.

ÖRNEK NO : 11

İlgili Koleksiyon : Süleyman VZCAN - Karataş Köyü - Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 1992

Negatif No :

Slide No :

Türü : Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü dm² 840

Boyutları; En : 124 Boy : 235

Saçak Uzunluğu : 7

Hau Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1990

Ustası : Sebahat ÖZCAN

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Bordo, Yeşil, Mavi, Lacivert, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Top, Yıldız, Kıvrım, Şingir, Heybe suyu, Tutmaç suyu, Nacaklı su

Tanım: Mihraplı halılar grubu içinde yer alır. Zemin motifi bakımından toplu halılar grubuna girer. Bir seccade halı örneğidir. Bir orta zemin, üç adet bordürden oluşmaktadır.

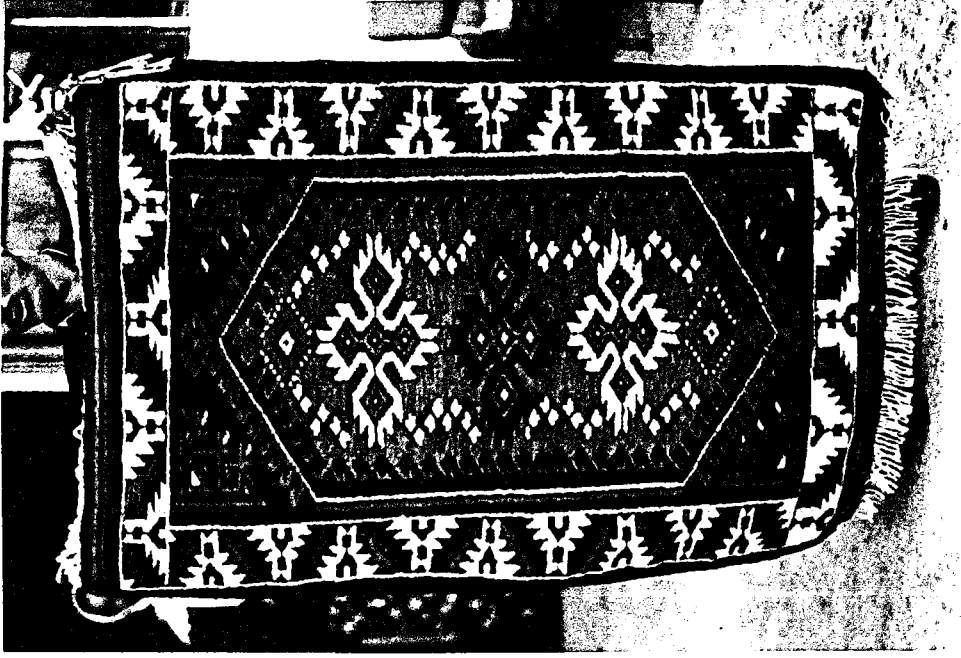
ZEMİN: İki bölümden oluşmaktadır.

Birinci Bölüm: İç zemin durumundadır. Zemin rengi kırmızıdır. Halının her iki alınlık istikametinde kıvrımlar birleşerek mihrap nişini oluşturur. Zemin içinde haliya adını veren 3 adet top motifi mihraplar istikametinde sıralanır. Birinci ve üçüncü motifin, kalın dış konturu beyaz, iç zeminde; mavi renk kollunulmuştur. Ortadaki motifte ise dış kalın konturu; mavi kullanılmış, motifin iç zemininde ise bordo renk kullanılmıştır.

İkinci Bölüm: Bordo renkli dikdörtgen zeminin alınlıklarında, mihrap nişlerinin yan kısımlarındaki köşelerde birer adet heybekuşu motifi bulunur. Bu motiflerin konturları; kırmızı, iç zeminleri, yeşil renktedir. Mihraplı zemini oluşturan halı boyundaki kontur çizgisi top motiflerinin arasına nişler halinde girer. Bu nişlerin içinde birer adet şingir motifi bulunur.

BORDÜRLER: Zemin içten dışa üç adet bordürle çevrelenir. Birinci ve üçüncü bordür tutmaç suyu motiflerinden oluşur. Paralel kenar dörtgenlerden oluşan tutmaç sularının zeminleri mavi, kırmızı, bordo, yeşil şeklinde renklendirilmiştir.

İkinci bordür ise halının geniş bordürünü oluşturur. Bordürün zemin rengi beyazdır. Zeminde bir ters bir düz nacaklı su motifi kullanılmıştır. Motifler kırmızı, bavi, bordo, yeşil şeklinde renklendirilmiştir.

ÖRNEK NO : 12

İlgili Koleksiyon : S.S. Kovanlık Köyü Halıcılık ve Kalkındırma Koop.
Kovanlık Köyü Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi :

Negatif No :18

Slide No : 13

Türü :Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü dm²800

Boyutları; En :84

Boy :122

Saçak Uzunluğu : 10

Hav Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1989

Ustası : Zeynep KÖKENLİ

Kullanılan Renkler : Kayısı rengi, Yeşil, Mavi, Beyaz, Lacivert, Siyah

Kullanılan Motifler : Top, Kelebek, Bereket, Kıvrım, Heybe suyu, Motor izi, Mersin yaprağı

Tamın: Mihraplı halılar grubunu içinde değerlendirilen bir toplu namazlık halı örneği. Halı iç içe iki zemin ve üç adet bordürden oluşmaktadır.

ZEMİN: İki bölümden oluşmaktadır.

1. Bölüm: Çift mihraplı orta zemin mavi kıvrımlardan oluşmuş konturla çevrelenir. Zemin rengi turuncudur. Zeminin alınlık kısımlarında kıvrımlar birleşerek mihrap nişlerini oluşturur. Mihrap nişlerinin içinde bereket motifi bulunur.

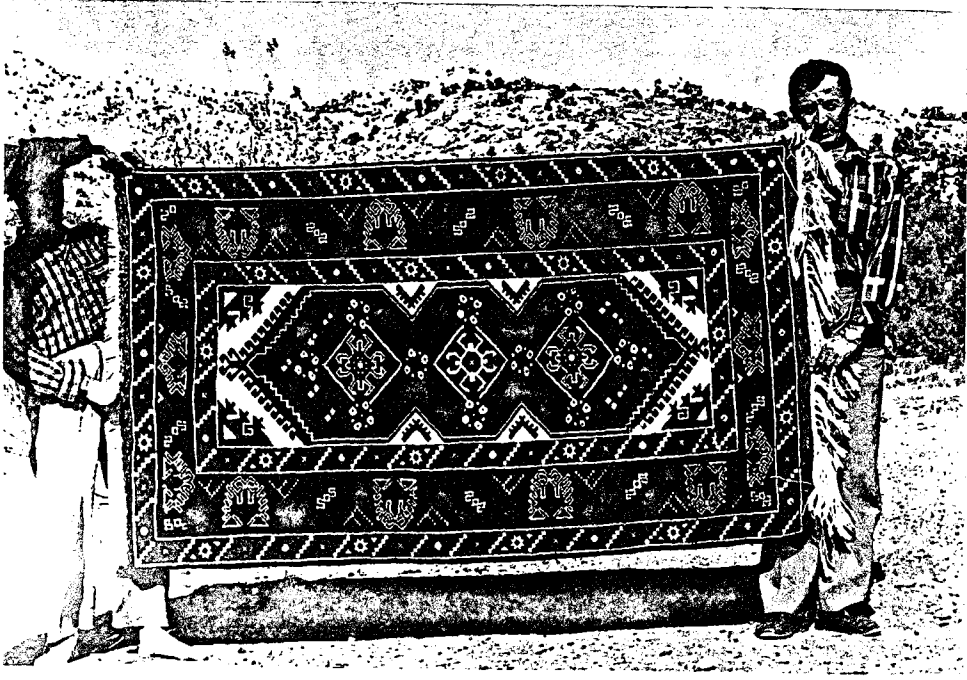
Bereket motifleri arasında halı boyunca ç adet top motifi sarılanır. Birinci ve üçüncü top motifleri beyaz renk ağırlık olup konturları siyah renklidir. Ortadaki top motifi mavi renk ağır-

lıklıdır. Top motiflerinin etrafını halı boyunca beyaz kelebek motifleri sıralanmaktadır.

II. Bölüm: Ana zemin dikdörtgen motiflidir. Zemin rengi yeşildir. Zeminin alınlıklarında, mihrap nişlerinin her iki yanlarında birer adet heybe suyu motifi bulunur. Motifin iç rengi mavi, konturu turuncudur.

BORDÜRLER: Zemini ikisi dar, birisi geniş üç bordür çevreler. I. ve III. bordür kırmızı ve siyah kısa çizgilerin yanyana gelmesinden oluşur. 2 cm genişliğinde olan bu bordüre yörede motor izi adı verilir.

II. bordürün zemini beyazdır. Halının geniş bordürü durumundadır. Mersin yapraklarının birbirlerine çapraz sıralanmasından oluşur.

ÖRNEK NO : 13

İlgili Koleksiyon : Hüseyin ÇELİK - Ilıcaköy - Döşemealtı- ANTALYA

İnceleme Tarihi : 9 - Nisan - 1992

Negatif No :

Slide No :

Türü : Seccade Halı

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 830$

Boyutları; En : 128

Boy : 125

Saçak Uzunluğu : 5 cm

Hav Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1985

Ustası : Nafiye ÇELİK

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Beyaz, Lacivert, Mavi, Mor, Kahverengi, Yeşil, Siyah

Kullanılan Motifler : Akrep, Kıvrım, Heybe suyu, Tutmaç suyu, Şingir, Çiçek, Kocasu, Yantır

Tanım: Çift mihraplı halılar gurubu içinde yer alır. Zemin motifi bakımından akrepli halılar gurubuna girer.

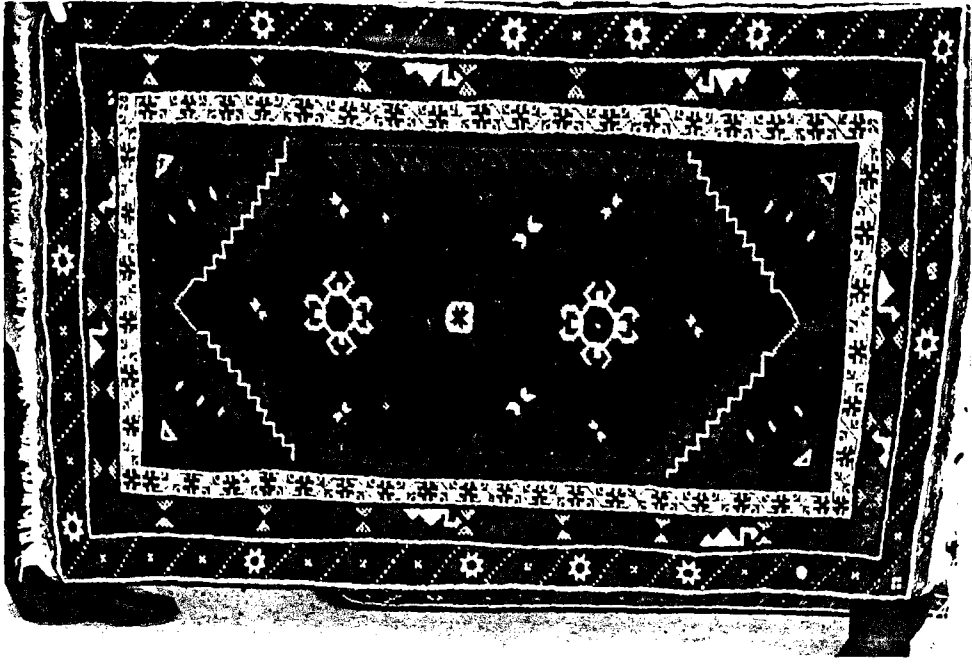
Bir seccade halı örneğidir. Bir orta zemin üç bordürden oluşmaktadır.

ZEMİN: İki ana gruptan oluşur. I. bölüm, iç zemin durumundadır. Zemin rengi kırmızıdır. Halının her iki alınlık istikametinde üç adet akrep motifi bulunur. Bu motifler kıvrım motiflerinden oluşmuş baklava dilimlerinin içinde yer alır. Akrep motifi, I. ve III. kırmızı, ortadaki beyazdan oluşmuştur.

Baklava motiflerinin köşelerinde çiçek motifi bulunur. Mihrap nişlerinin içinde karşılıklı 2'şer adet kelebek motifi bulunur.

İkinci dikdörtgen ana zeminin rengi beyazdır. Alınlıkların köşelerinde heybe suyu motifi bulunur. Bu motifin kontur çizgisi kırmızı, zemin rengi laciverttir.

BORDÜRLER: Halı zemini üç adet bordürle çevrilidir. I. ve III. bordür tutmaç suyu motiflerinin yanyana dizelenmesinden oluşmuştur. Bu motifin zemin renkleri mavi, kırmızı ve bordo olarak sıralanır. II. bordür halının geniş bordürünü oluşturur. Bordürün zemini lacivert renklidir. Kocasu motifi ana motif olarak göze çarpar. Bu motif zemin içinde bir ters, bir düz olarak sıralanır. Kocasu motifleri kıvrımlardan oluşmuş, yantır motifi ile birbirine bağlanır. Yantır ve kocasu motiflerinin parasında bulunan boşluk singir motifleri ile doldurulmuştur.

ÖRNEK NO : 14

İlgili Koleksiyon : Kovanlık Köyü Camii - Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 26 - 1 - 1993

Negatif No : 24

Slide No : 19

Türü : Seccade Halı

Tekniği ve Dügüm Sayısı : Türk Dügümü $dm^2 = 820$

Boyutları; En : 122 Boy : 214

Saçak Uzunluğu : 6 cm Hau Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1970

Ustası : Belli değil

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Mavi, Yeşil, Lacivert, Bordo, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Akrep, Kıvrım, Yıldız, Heybe suyu, Çingil, Develi su, Tutmuş suyu, Kelebek

Tanım: Çift mihraplı halılar grubu içinde yer alır. Zemin motifi bakımından akrepli halılar grubuna girer. Bir seccade halı örneğidir. Bir orta zemin üç bordürden oluşmuştur.

ZEMİN: İki ana grubdan oluşur. Birinci bölüm, iç zemin durumundadır. Zemin rengi kırmızıdır. Halının her iki alınlık istikametinde üç adet akrep motifi bulunur. Bu motifler kıvrım motiflerinden oluşmuş baklava dilimlerinin içinde yer alır. Birinci üçüncü motifler beyaz, ikinci motif kırmızıdan oluşmuştur. Baklava dilimlerinin köşelerinden çiçek motifleri ile birleştirilmiştir. Yine baklava dilimlerinin arasında yıldız motifleri karşılıklı olarak sıralanır. motiflerin köşelerinde birer adet kelebek motif bulunur.

İkinci dikdörtgen ana zeminin rengi yeşil, alınlıkların köşelerinde heybe suyu motifi bulunur. Bu motifin kontur çizgisi kırmızı, zemin rengi mavidir.

BORDÜRLER: Halının dört adet bordürleri vardır. Birinci bordür motor izi suyundan oluşmaktadır. Kırmızı, yeşil verev çizgilerin yanyana gelmesiyle oluşmuştur. Bu bordür halının en dar bordürüdür.

İkinci bordürün zemin rengi beyaz içinde kallınalan motifler kırmızı, mavi, yeşil şeklinde sıralanan çingil motifleridir. Üçüncü bordür Develisu motifinden oluşur. Zemin rengi kırmızıdır. Deve motifleri zemine birbirine ters olarak yerleştirilmişlerdir.

Dördüncü bordür, halının bir adet bordürü vardır. Bu bordür tutmaç suyu motiflerinin yanyana dizenmesinden oluşmuştur. Bu motifin zemin renkleri mavi, kırmızı ve bordo olarak sıralanır.

ÖRNEK NO : 15

İlgili Koleksiyon : Kovanlık Köyü Camii

İnceleme Tarihi : 25 - 1 - 1993

Negatif No :19

Slide No : 25

Türü : Seccade Halı

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 800$

Boyutları; En :125 Boy :220

Saçak Uzunluğu : 5 cm

Hav Yüksekliği : 10 mm

Tarihlendirme : 1952

Ustası : Belli Değil

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Mavi, Bordo, Lacivert, Kahverengi, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Akrep, Kıvrım, Bulanık su, Tutmaç suyu, Develi su, Heybe suyu, Saksıda çiçek, çiçek (rozet)

Tanım: Çift mihraplı bir seccade örneği. Adını iç zeminde bulunan akrep motiflerinden almaktadır.

ZEMİN: İki bordürden oluşmaktadır.

I. dikdörtgen ana zeminin rengi mavidir. Köşelerde kırmızı konturlu yeşil zeminli heybe suyu motifleri bulunur. Heybe suyu motifinin önünde mersin yaprağı ve kelebek motifleri bulunur.

II. mihraplı zemin kırmızı renkten oluşmaktadır. Mihrabı ortası beyaz çizgili kıvrım motifleri oluşturur. Mihrap nişlerini merdiven basamağı şeklindeki çizgiler oluşturur. Bu çizginin dış yüzündeki kıvrımlar kırmızı rentedir. İç kısmı oluşturan kıvrımlar mavi renktedir.

Halının zemininde üç adet nişler yönünde sıralanan akrep motifleri bulunur. Akrep motifleri baklava dilimleri içine yerleştirilmiştir. Baklava dilimlerinin dış konturunu kıvrım motifleri oluşturur. Akrep motifleri yine kırmızı renkten oluşmaktadır. Baklava dilimlerinin köşelerini mavi ve beyaz renklere oluşan çiçek motifi bulunur. Bu çiçek motiflerinin aralarını birbirine simetrik "saksıda çiçek" motifleri bulunmaktadır. Bu motiflerde zeminin kontrastı olan beyaz ve mavi renklere oluşmaktadır.

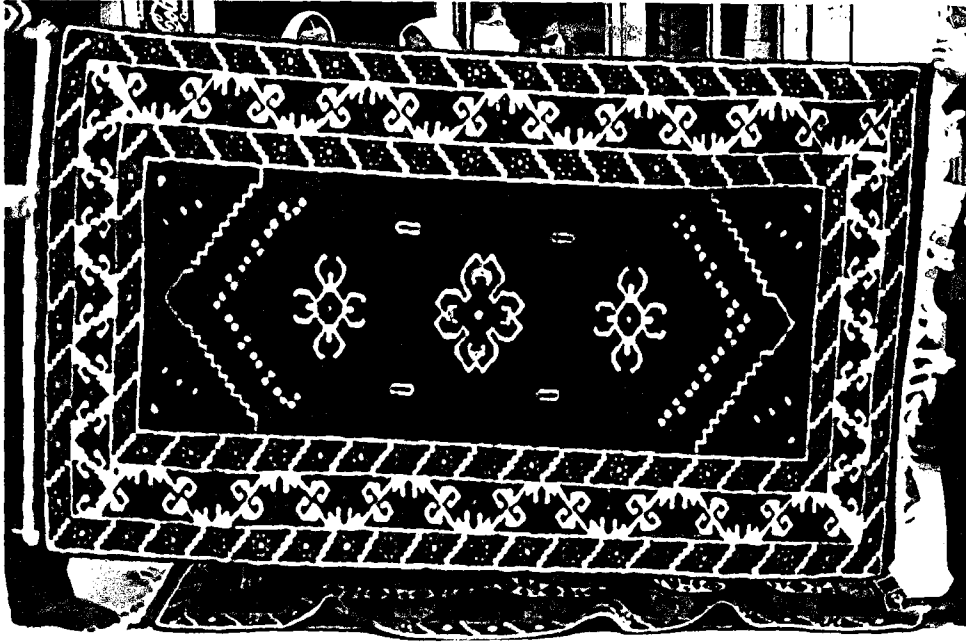
BORDÜRLER: Bu halı örneğinde 6 adet bordür bulunmaktadır.

I., II. ve V. bordürler, halının dar bordürlerini oluşturmaktadır.

Bu bordürler kırmızı, beyaz ve mavi renklere oluşmaktadır. Testere dişini andıran beyaz çizginin bir yanını mavi diğer yanını kırmızı renk oluşturur. Bordür yörede bulanık su ya da "sığır sidiği" olarak anılır.

II ve VI. bordürler "tutmaç suyu" motiflerinin yanyana gelmesinden oluşmuştur. Paralel kenar dörtgen şeklinde olan bu motifler yanyana kontrast renklerle sıralanmışlardır. Kırmızı - mavi - kırmızı - yeşil şeklinde sıralanır.

IV. bordür "develi su" motifinin bir düz bir ders şeklinde sıralanmasıyla oluşmuştur. Bu bordürde II. ve VI. bordürlerde olduğu gibi kontrast renklerin sıralanmasından oluşur. Her motif bir renkten oluşur. Kırmızı - mavi , beyaz - kırmızı şeklindedir.

ÖRNEK NO : 16

İlgili Koleksiyon : Kovanlık Köyü Camii - Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 25 - 1 - 1993

Negatif No :27

Slide No : 25

Türü :Seccade Halı

Tekniği ve Düğüm Sayısı :

Boyutları; En :118 Boy :205

Saçak Uzunluğu : 6 mm

Haç Yüksekliği : 10 mm

Tarihlendirme : 1970

Ustası :Belli Değil

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Bordo, Mavi, Yeşil, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Akrep, Kıvrım, Çiçek, Arap, Tutmaç suyu, Mersin yaprağı, Nacaklı su, Kelebek

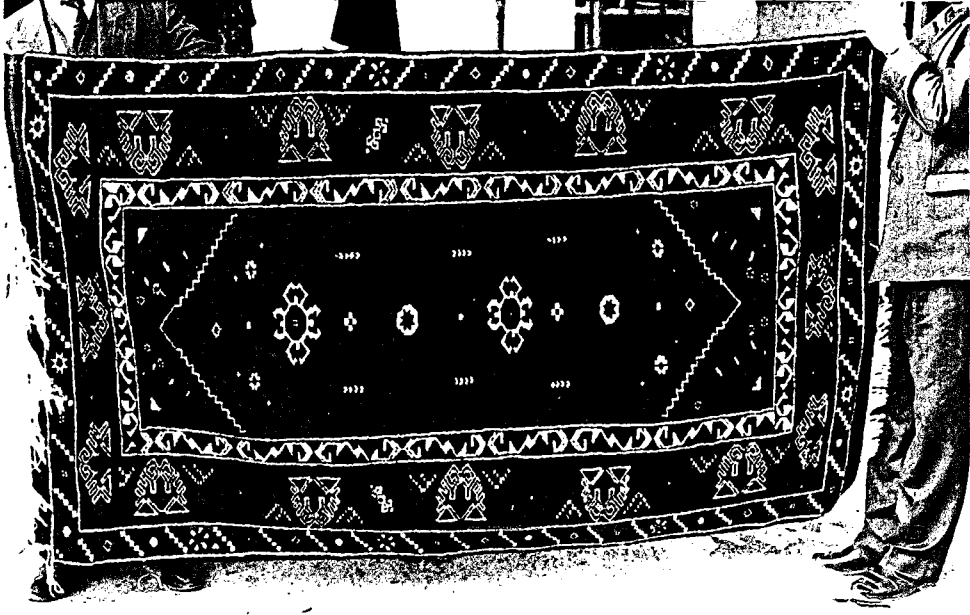
Tanım: Çift mihraplı halılar grubu içinde yer alır. Zemin motifi bakımından akrepli halılar grubuna girer. Bir seccade halı örneğidir. Bir orta zemin üç bordürden oluşmuştur.

ZEMİN: Zemin iki ana gruptan oluşur. I. bölüm, iç zemin durumundadır. Zemin rengi kırmızıdır. Halının her iki alınlık istikametinde üç adet akrep motifi bulunur. Bu motifler kıvrım motiflerinden oluşmuş baklava dilimlerinin içinde yer alır. Akrep motifi beyaz renkten oluşmuştur motiflerin arasında birleşim yerlerinde çiçek motifleri bulunur.Yine bu motifler arasında karşılıklı bir adet arap motifi bulunur. Mihrap işleri içinde kelebek motifi bulunur.

II. dikdörtgen ana zeminin rengi yeşil alınlıkların köşelerinde heybe suyu motifi bulunur. Bu motifin kontur çizgisi kırmızıdır. Zemin rengi kırmızıdır.

BORDÜRLER: Halı zemini üç adet bordürle çevrilir. I. ve III. bordür tutmaç suyu motiflerinin yanyana dizelenmesinden oluşmuştur. Bu motifin zemin renkleri mavi, kırmızı ve bordo olarak sıralanır. II. bordür halının geniş bordürünü oluşturur. Bordürün zemini beyaz renklidir. Nacaklı su motifi bir ters bir düz şeklinde sıralanmıştır. Motifler, kırmızı, bavi, bordo renkleriyle sıralanır.

ÖRNEK NO : 17

İlgili Koleksiyon : Ramazan SEVİM - Aşağıoba Köyü, Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 25 - 1 - 1994

Negatif No : 2

Slide No : 2

Türü : Seccade Halı

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 820$

Boyutları; En : 120 Boy : 218

Saçak Uzunluğu : 7

Hav Yüksekliği : 10 mm

Tarihlendirme : 1989

Ustası : Medine ÇETİNKAYA

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Lacivert, Mavi, Beyaz, Bordo, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Akrep, Kıvrım, Arap, Yıldız, Develi su, Kocası, Şingir, Çiçek, Heybe suyu

Tanım: Çift mihraplı halılar grubu içinde yer alır. Zemin motifi bakımından akrepli halılar grubuna girer. Bir seccade halı örneğidir. Bir orta zemin üç bordürden oluşmuştur.

ZEMİN: İki ana gruptan oluşur.

Birinci Bölüm: İç zemin durumundadır. Zemin rengi kırmızıdır. Halının her iki alınlık istikametinde dört adet akrep motifi bulunur. Bu motifler; kıvrım motiflerinden oluşmuş, baklava dilimlerinin içinde yer alır. I. II. beyaz II. IV. kırmızıdan oluşmuştur. Motiflerin arasında birleşim yerlerinde çiçek motifleri bulunur. Yine bu motifler arasında karşılıklı üçer adet Arap motifi bulunur. Mihrap nişlerinin içinde birer yıldız motifi bulunur.

İkinci dirdörtgen ana zeminin rengi bordodur. Alınların köşesinde heybe suyu motifi bulunur. Bu motifin kontur çizgisi bordodur. Temin rengi mavidir.

BORDÜRLER: Halının zenini üç adet bordürle çevrilir. Birinci bordür develisu motifinden oluşur. Zemin rengi beyazdır. Deve motifleri zemine birbirine ters olarak yerleştirilmiştir.

İkinci bordür halının geniş bordürünü oluşturur. Bordürün zeminini; lavivert renklidir. Kocasu motifi ana motif olarak göze çarpar. Bu motif zemin içinde; bir ters, bir düz olarak sıralanır. Kocasu motifleri kıvrımlardan oluşmuş yantır motifi ile birbirine bağlanır. Yantır ve kocasu motiflerinin arasında bulunan boşluk şingir motifleri ile doldurulmuştur.

ÖRNEK NO : 18

İlgili Koleksiyon : S.S. Kovanlık Köyü Halıcılık ve Kalkındırma Koop.
Kovanlık Köyü Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 26 - 1 - 1994

Negatif No :14

Slide No : 9

Türü : Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 820$

Boyutları; En : 118 Boy : 201

Saçak Uzunluğu : 4

Hau Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1985

Ustası : Belli Değil

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Mavi, Lacivert, Bordo, Yeşil, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Kocası, Bereket, Çiçek, Kıvrım, Şingir, Heybe suyu, Tutmaç suyu, Mersin yaprağı

Tanım: Çift mihraplı halılar grubuna girer. Mihraplı zemin içinde kullanılan motiflerden dolayı kocasulu toplu halı adı verilir. Halı bir orta zemin ve bu zemini çevreleyen üç adet bordürden oluşur.

ZEMİN: Dikdörtgen kompozisyon içinde haliya adını veren çift mihraplı zemin bulunur. Mihrap zemini kırmızı renktedir. Mihraplı zemini oluşturan kontur mavi ve bordo renklerden kıvrım motiflerinden oluşur.

Halının boyu istikametinde üç adet karasulu toplar bulunur. bu toplar kocası motiflerinin koç boynuzları dışa gelecek şekilde birleşmesinden oluşmuştur. Karasu motiflerinin ortasında bir

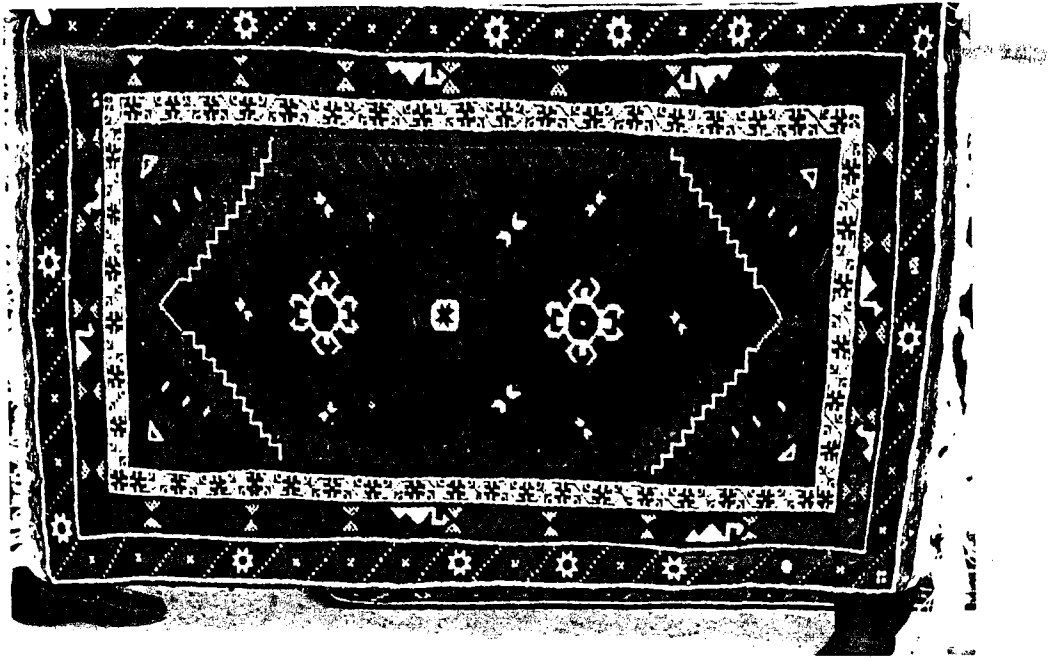
baklava dilimi ve içinde bereket motifi bulunmaktadır. Mihrap nişleri ile kocasulu toplarının arasında da birer adet bereket motifi bulunmaktadır.

Kocasu toplarının aralarında birbirine simetrik dalda çiçek motifleri bulunmaktadır.

Mihrabın dışında kalan dikdörtgen zeminin köşelerinde karşılıklı simetrik heybe suyu motifleri bulunur. Halının boyu yönünde mihraplı zemine giren nişlerin içinde ise şingir motifleri bulunmaktadır. Bu dikdörtgen zeminin rengi ise mavidir.

BORDÜRLER: Zemini içten dışa üç adet bordür çevrelemektedir. I. ve III. bordürler tutmaç suyu motiflerinin yanısıra sıralanmasından oluşmaktadır. Bu motifler bordo, mavi, kırmızı ve lacivert şeklinde sıralanmaktadır.

III. bordür mersin yaprağı motiflerinin birbirlerine çapraz olarak birleştirilmesinden meydana gelir. Bordür zemini beyazdır.

ÖRNEK NO : 19

İlgili Koleksiyon : Süleyman ÖZCAN - Karataş Köyü Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 1992

Negatif No :

Slide No :

Türü : Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 840$

Boyutları; En : 126 Boy : 240

Saçak Uzunluğu : 7

Hav Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1990

Ustası : Sebahat ÖZCAN

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Bordo, Lacivert, Yeşil, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Karasu, Bereket, Yıldız, Çiçek, Kıvrım, Heybe suyu, Şingir, Tutmaç suyu, Nacaklı su

Tanım: Çift mihraplı halılar grubuna girer. Mihraplı zemin içinde kullanılan motiflerden dolayı toplu halı adı verilir. Bir orta zemin ve dört sıra bordürden oluşan seccade örneğidir.

ZEMİN: Dikdörtgen zemin içinde halya adını veren çift mihraplı zemin bulunur. Mihrap zemini kırmızı renktedir. Mihrabı oluşturan kalın kontur kıvrım motiflerinden meydana gelmiştir.

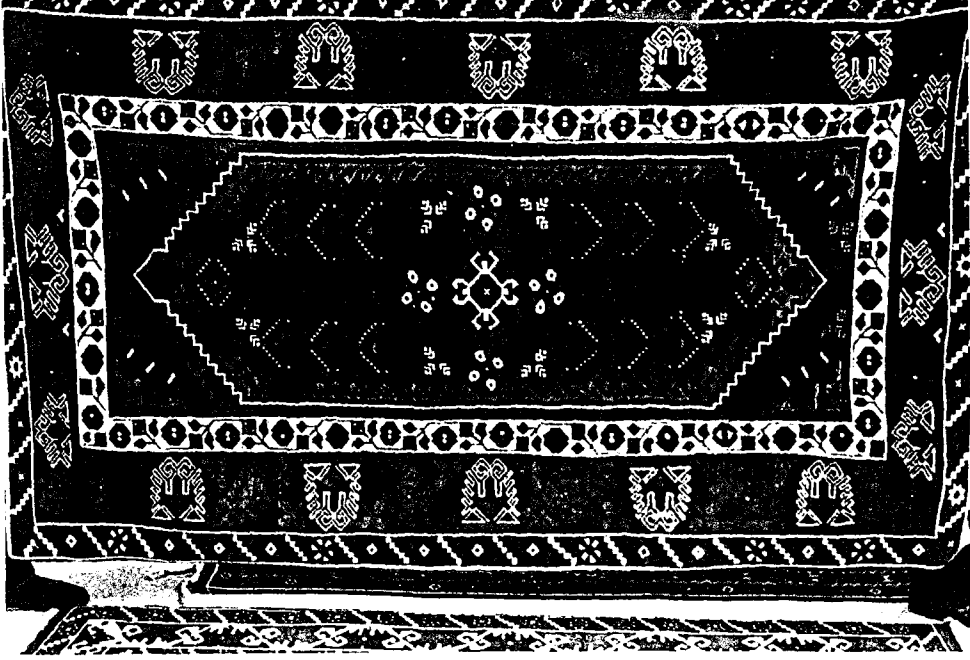
Mihrap zemininde üç adet kocasulu top grubu bulunur. Kocasulu motiflerinin dört adedi koç boynuzları dışa gelecek şekilde birleştirilerek top gurubu elde edilir. Bu motiflerin ortasında kalan boşluk içinde baklava dilimi şeklinde bereket motifi bulunmaktadır.

Karasulu grubların aralarında çiçek motileri bulunur. Mihrap nişleri ile topların arasında saksıda çiçek motifleri bulunur. topların halının eni istikametinde bulunan kocasu motiflerinin etrafını kelebek motifleri çevreler.

Çift mihraplı zeminin dışında bulunan alınlık zeminler ile kocasulu top grublarının aralarına giren nişlerin zemini lacivert ile renklendirilmiştir. Alınlık köşeliklerin heybe suyu motifi işlenmiştir. Mihraplı zemine giren nişlerin içinde karşılıklı olarak dört adet şingir motifi bulunur.

BORDÜRLER: Halı zemini içten dışa 4 adet bordürle çevrelenir. I. bordür kırmızı ve lacivert renklerden oluşan bulanık su motifinden meydana gelir. Halının en dar bordürüdür.

II. ve IV. bordürler tutmaç suyu motiflerinin yanyana dizilmesinden oluşmaktadır. Motifler kırmızı, lacivert, mavi ve bordo şeklinde sıralanır.

ÖRNEK NO : 20

İlgili Koleksiyon : Kovanlık Köyü Camii - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 26 - 1 - 1994

Negatif No :28

Slide No : 24

Türü : Seccade Halı

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 844$

Boyutları; En : 210 Boy : 140

Saçak Uzunluğu :

Hav Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1964

Ustası : Belli Değil

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Mavi, Beyaz, Yeşil, Siyah, Bordo

Kullanılan Motifler : Dal, Çiçek, Akrep, Mersin yaprağı, Bereket, Kıvrım, Heybe suyu, Laleli su, Karasu, Şingir, Yantır, Tutmaç Suyu

Tanım: Mihraplı halılar grubu içinde yer alır. Mihraplı zemin içinde kullanılan motiflerden dolayı dallı halılar grubuna girer. Halı bir orta zemin ve üç konturdan oluşur.

ZEMİN: Halı iç içe iki zeminden oluşur. Haliya adını veren dal motifleri mihraplı bölüm içinde bulunan kıvrım motiflerinin oluşturduğu çift mihraplı kırmızı zeminin ortasında baklava dilimi bulunur. Bu dilimi oluşturan çizgilerde kıvrım motiflerinden oluşmuştur. Kırmızı zeminli baklava diliminin içinde beyaz renkli akrep motifi bulunur. Akrep motifinin ortasında mavi zemin içinde yıldız motifi bulunur. Baklava diliminin köşelerinde çiçek motifleri yer almaktadır. Çiçek motiflerinin arasında baklava dilimine bir sapla bağlı mersin yaprağı motifleri bulunur.

Mihraplı zemin boydan boya uzunlamasına kalın bir çizgi ile ayrılır. Halının zemininde birbirine simetrik on iki adet dal motifi bulunur. Bu dal motifleri bir çizgi ile ortadaki kalın çizgiye bağlanmıştır. Zemini ortadan ikiye bölen kalın çizginin uç kısmında bereket motifi bulunur. Bu motifin iki yanında mihrap nişlerine bağlı birer adet mersin yaprağı motifi bulunur.

Mihraplı zeminin dışını oluşturan alınlıklarda birbirine simetrik dört adet heybe suyu motifleri bulunur. Alınlık zeminleri yeşil renkte dokunmuştur. Kırmızı konturlu heybe sularının içi ise mavi renkte dokunmuştur.

BORDÜRLER: Halıda zemini çevreleyen içten dışa üç adet bordür bulunur.

I. bordürün zemini beyaz renklidir. Sekiz cm. genişliğindeki bu bordürün zeminini kilim yeşili motifleri dolgular. Bu motifler bir dal üzerine sıralanmıştır.

II. bordür halının geniş bordürünü oluşturur. Bordürün uzun kısmında karşılıklı beş adet kocasu motifi sıralanır. Kısa bordürlerde ise üçer adet kocasu motifi sıralanır. Kocasu motiflerini kıvrım motiflerinden oluşmuş yantır motifleri birbirine bağlar. Halının boyu istikametinde kocasu motiflerine iki adet mersin yaprağı motifi bir dal ile bağlanmıştır. Halının eni istikametindeki kocasu motiflerinin arasında şingir motifleri bulunur. Bu bordürün zemin rengi mavidir.

III. bordür, I. bordür gibi halının dar bordürünü oluşturur. Bu bordür paralelkenar dörtgenlerden oluşan tutmaç motiflerinin sıralanmasından oluşur. Motifler kırmızı, yeşil, bordo ve mavi şeklinde sıralanır.

ÖRNEK NO : 21

İlgili Koleksiyon : Kovanlık Köyü Camii - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 1992

Negatif No :

Türü : Seccade Halı

Boyutları; En : 128 Boy : 205

Tarihlendirme : 1987

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Yeşil, Mavi, Bordo, Siyah, Beyaz

Slide No :

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü

Saçak Uzunluğu : 8 Hav Yüksekliği :

Ustası : Nafiye ÇELİK

Kullanılan Motifler : Akrep, Dal, Kıvrım, Heybe suyu, Yıldız, Tutmaç suyu, Karasu, Şingir, Yantır

Tanım: Mihraplı halılar grubu içinde yer alır. ihraplı zemin içinde kullanılan motiflerden dolayı dallı halılar grubuna girer. Halı bir orta zemin ve üç adet bordürden oluşur.

ZEMİN: Halıda iç içe iki zemin bulunur. Halıya adını veren dal motifleri çift ihraplı kırmızı renkli iç zemin içinde yer alırlar. bu motif eşil ve mavi renklerle işlenmiştir. Zeminin tam ortasında kıvrım motiflerinden oluşmuş baklava dilimi ve bu dilim için dede akrep motifi bulunur. Bundan dolayı bu halılara akrepli-dallı halılar da denilmektedir.

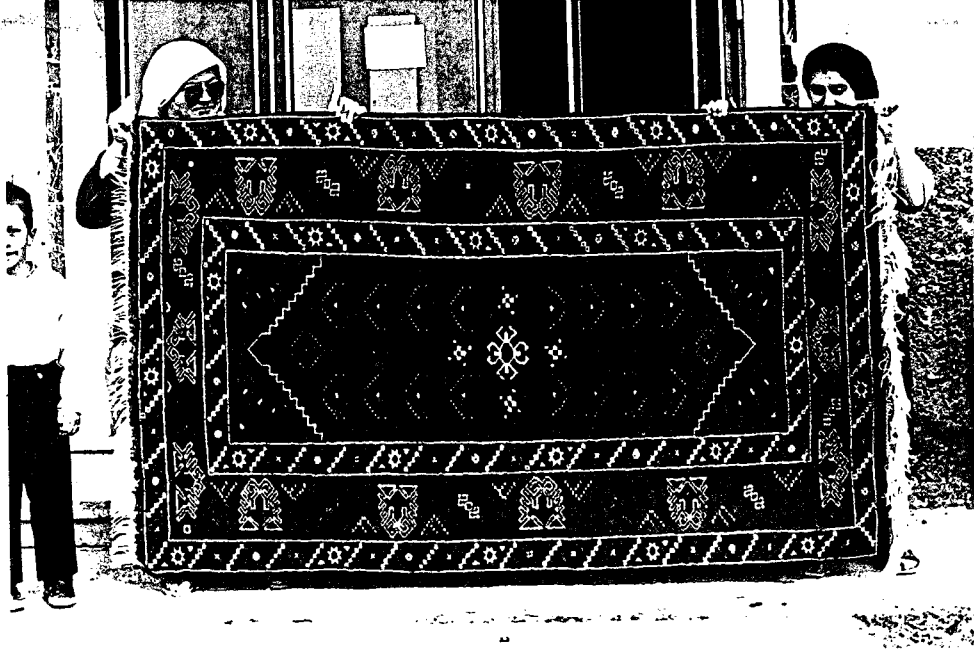
Mihraplı zemin boydanboya uzunlamasına kalın bir çizgi ile ikiye ayrılır. Halının zemininde birbirine simetrik on iki adet dal

motifi bulunur. Bu dal motifleri bir çizgi ile ortadaki kalın çizgiye bağlanır. Zemini ikiye bölen bu kalın çizginin uçlarında bereket motifi bulunur.

Halının alınlık kısmını oluşturan dış zemin yeşille renklendirilmiştir. Bu zemin köşelerine simetrik dört adet heybe suyu motifi işlenmiştir. Bu motiflerin konturları kırmızı, zeminler ise mavi renktedir.

BORDÜRLER: Halının zeminini içten dışa üç adet bordür çevreler. I. ve III. bordürler tutmaç suyu motiflerinin sıralanmasıyla oluşturulmuştur. Motif renkleri yeşil, bordo, kırmızı ve mavi şeklinde sıralanır.

II. bordür halının ana ve geniş bordürünü oluşturur. Bordürün zemini mavi ile renklendirilmiştir. Bordür zemininde bir ters bir düz şeklinde sıralanan 14 adet kocasu motifi bulunur. Bu motifler yantır motifleriyle birbirine bağlanır. Yantır ve kocasu motiflerinin arasında şingir motifleri bulunmaktadır.

ÖRNEK NO : 22

İlgili Koleksiyon : Maksude ŞİRİN

İnceleme Tarihi : 1989

Negatif No :31 A

Türü : Halı Seccade

Boyutları; En : 125 Boy : 218

Tarihlendirme : 1989

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Yeşil, Mavi, Lacivert, Beyaz, Siyah, Bordo

Slide No :

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 400$

Saçak Uzunluğu : 6

Hau Yüksekliği : 8 mm

Ustası : Dilek ÖZER - Ayşe ÖZER - Melek ÇELİK

Kullanılan Motifler : Dal, Çiçek, Akrep, Bereket, Kıvrım, Heybe suyu, Tutmaç suyu, Kocası, Yantır, Şingir

Tanım: Mihraplı halılar grubu içinde yer alır. mihraplı zemin içinde kullanılan motiflerden dolayı dallı halılar grubuna girer. Halı bir orta zemin ve üç bordürden oluşur.

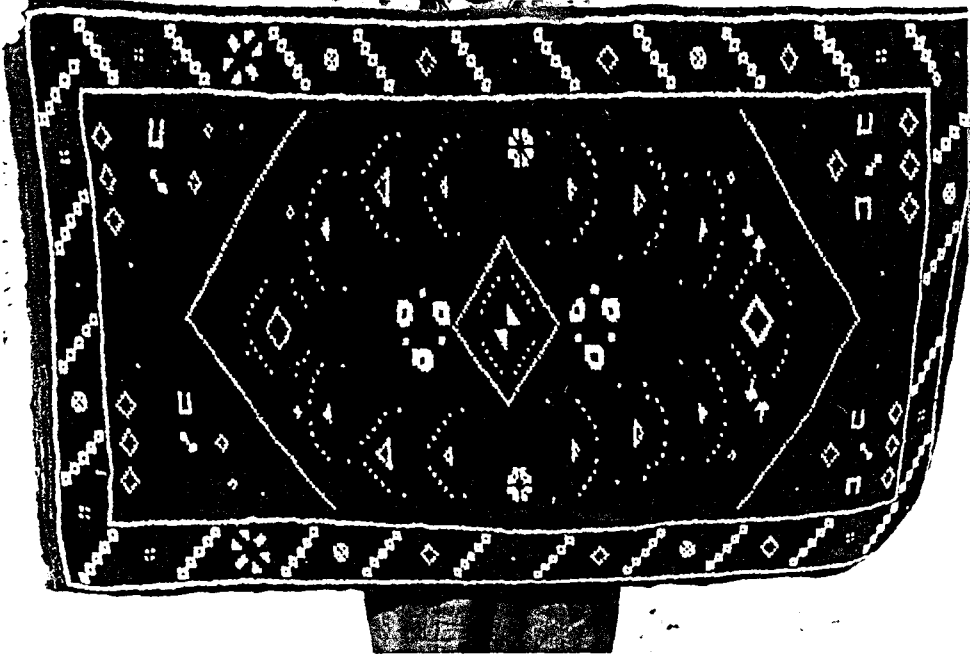
ZEMİN: Halıda iç içe iki mihraplı iç zemin içinde bulunur. Halı zemini kırmızı renklidir. Halının ortasında kıvrım motiflerinden oluşmuş baklava dilimi bulunur. Bordo renkli baklavanın ortasında akrep motifi bulunur. Baklava diliminin küşelerine çiçek motifleri işlenmiştir.

Mihraplı zemin boydan boya uzunlamasına kalın bir çizgi ile ikiye ayrılır. Halının zemininde birbirine simetrik on altı adet dal motifi bulunur. Bu dal motifleri bir çizgi ile ortadaki kalın çizgiye bağlanır. Zemini ikiye bölen kalın çizginin uç kısımlarında bereket motifi bulunur.

Mihraplı zeminin dışında halının alınlık kısmını oluşturan dış zemini yeşil renkle boyanmıştır. Bu zemin köşelerine birbirine simetrik dört adet heybe suyu motifleri işlenmiştir. Bu motiflerin konturu kırmızı iç zemini mavidir.

BORDÜRLER: Halının zeminini içten dışa üç adet bordür çevreler. I. ve III. bürdürler paralelkenar dörtgenlerden oluşmuş tutmaç sularının sıralanmasından oluşmuştur. Motifler yeşil, bordo, mavi ve kırmızı şeklinde sıralanır.

II. bordür halının geniş bürdürünü oluşturur. Bordürünün boy ve en kısımlarında karşılıklı birbirine simetrik kocasu motifleri sıralanır. Kocasu motifleri yantır motifleriyle birbirine bağlanır. Kocasu ve yantır motiflerinin arasına şingir motifleri işlenmiştir.

ÖRNEK NO : 23

İlgili Koleksiyon : Hasan KAYA Aşağıoba Köyü Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 26 - 1 - 1993

Negatif No : 4

Slide No : 6

Türü : Namazlık Halı

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 800$

Boyutları; En : 71

Boy : 113

Saçak Uzunluğu : 5

Halı Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1989

Ustası : Dilek ÖZER

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Yeşil, Mavi, Lacivert, Beyaz, Siyah, Bordo

Kullanılan Motifler : Dal, Bereket, Çiçek, Çanta, Tutmaç suyu, Kıvrım

Tanım: Mihraplı halılar grubu içinde yer alır. Mihraplı zemin içinde kullanılan dal motiflerinden dolayı dallı halılar grubuna girer. Halı bir zemin ve bir bordürden oluşur. Namazlık ya da çeyrek türünün bir örneğidir.

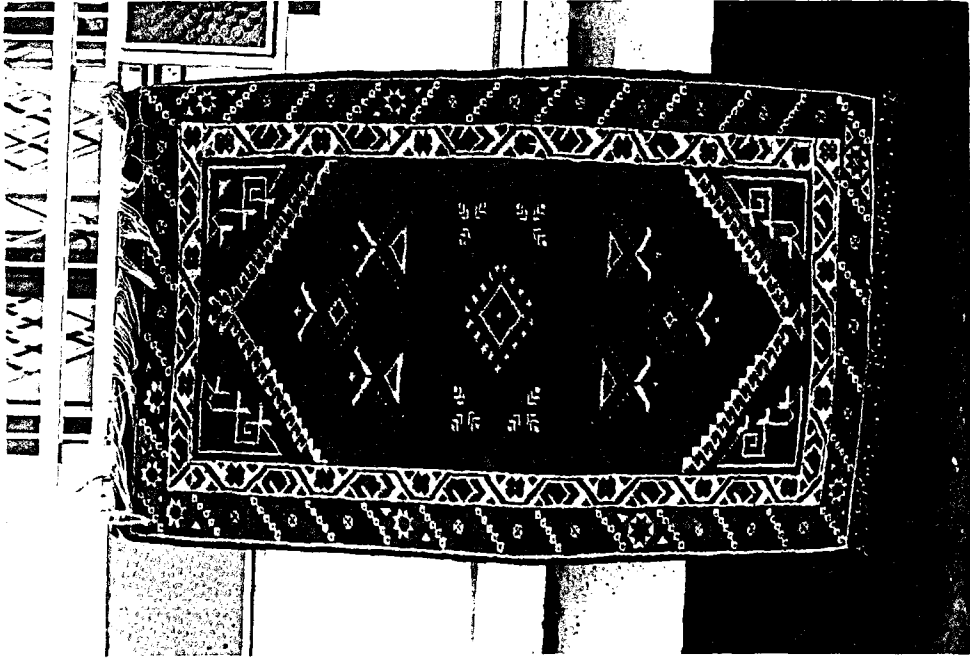
ZEMİN: Halıda iç içe iki zemin bulunur. Halıya adını veren dal motifleri mihraplı zemin içinde yer alırlar. Bu motifler, zemindeki maviye kontrast olarak kırmızı ve bordo olarak renklendirilmişlerdir. Zeminin ortasında kıvrım motiflerinden oluşmuş baklava dilimi ve biu dilim içinde de bereket motifi bulunur.

Mihraplı zemin boydan boya kalın bir çizgiyle ikiye ayrılır. Baklava dilimi ile bu çizginin birleşme yerlerine çiçek motifleri işlenmiştir. Halının zemininde birbirine simetrik 12 adet dal motifi bulunur. Bu motiflerin 4'ü kalın çizgiye, 4'ü çiçek motiflerine, 4'ü de baklava dilimine bir çizgi ile bağlanmıştır.

Halı zemininde dal motiflerinin aralarına serpiştirilmiş 6 adet çiçek motifleri bulunmaktadır.

Halının alınlık kısmını oluşturan dış zemin rengi kırmızıdır. Alınlığın mihrap nişleriyle ikiye ayırdığı köşeliklerde birbirine simetrik 4 adet çanta motiflerinin yanında 12 adet de çiçek motifi bulunur.

BORDÜRLER: Halı zeminini bir bordür çevrelemektedir. Bu bordür tutmaç su motiflerinin sıralanmasından oluşmuştur. Bu motifler kırmızı, bordo, mavi şeklinde renklendirilmiştir.

ÖRNEK NO : 24

İlgili Koleksiyon : Maksude ŞİRİN

İnceleme Tarihi : 1987

Negatif No :29 A

Türü :Halı Namazlık

Boyutları; En :71

Boy :118

Tarihlendirme : 1979

Slide No :

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 800$

Saçak Uzunluğu : 5

Hav Yüksekliği : 10 mm

Ustası : Belli Değil

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Kiremit Kırmızısı, Mavi, Lacivert, Turuncu, Beyaz, Siyah, Yeşil

Kullanılan Motifler : Bereket, Dal, Mesrin yaprağı, Kıvrım, Çiçek, Heybe suyu, Tutmaç suyu.

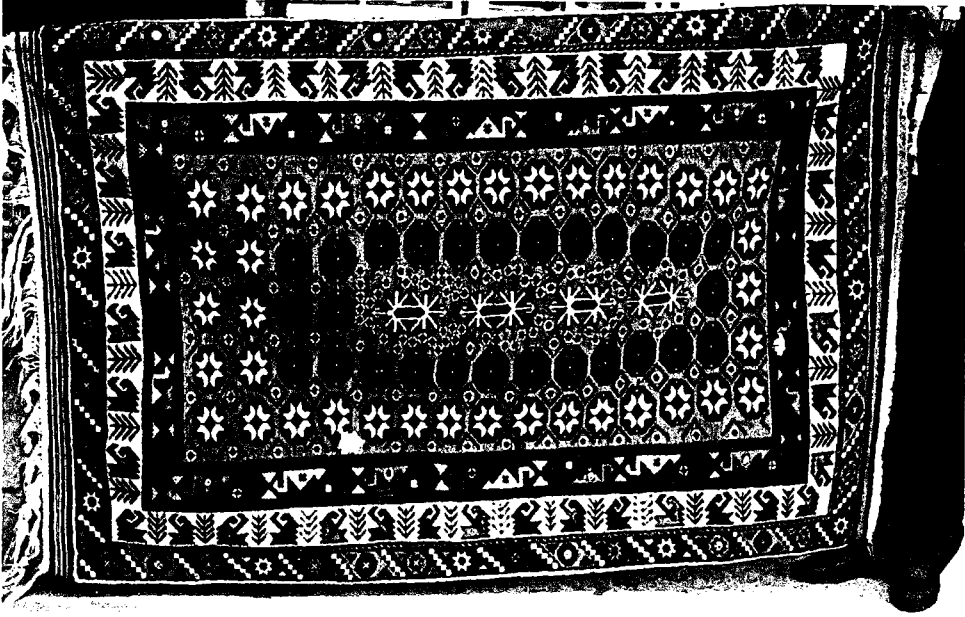
Tanım: Mihraplı halılar grubu içinde yer alır. Mihraplı zemin içinde kullanılan dal motiflerinden dolayı dallı halılar grubuna girer. Halı bir zemin ve bir bordürden oluşur. Namazlık ya da çeyrek türünü bir örneğidir.

ZEMİN: Halıda iç içe iki zemin bulunur. Haliya adını veren dal motifleri mihraplı zemin içinde yer alırlar. Bu motifler zemindeki kırmızıya kontrast yeşil renkte dokunmuşlardır. Zeminin ortasında kıvrımlardan oluşmuş baklava dilimi ve bu dilim içinde bereket motifi yer alır. Birbirine simetrik dört adet mersin yaprağı motifi bir çizgi ile baklava dilimine bağlanır.

Mihraplı zemin boydan boya kalın bir çizgi ile ikiye bölünür. Bu çizginin mihrap nişleri yönündeki uçlarında birer bereket ve çiçek motifi bulunur. Halının zemininde birbirine simetrik, uçlarında çiçek motifi bulunan 4 adet dal motifi bulunmaktadır. Halının alınlık kısmını oluşturan dış zemin rengi kiremit kırmızısıdır. Alınlığın mihrap nişleri ile ikiye ayrıldığı köşelerde birbirlerine simetrik 4 adet heybe suyu motifi bulunur. Konturları beyaz olan bu motiflerin zeminleri mavi ile renklendirilmiştir.

BORDÜRLER: Halı zemini iki adet bordürle çevrelenir. I. bordür beyaz zeminli olup ~~a.suyu~~ motiflerinin sıralanmasıyla oluşmuştur.

II. bordür tutmaç sularının sıralanmasından oluşur. Bu motifler mavi, kırmızı, yeşil ve bordo şeklinde sıralanmıştır.

ÖRNEK NO : 25

İlgili Koleksiyon : S.S. Kovanlık Köyü Halıcılık ve Kalkındırma Koop,
Konvanlık Köyü Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 26 - 1 - 1994

Negatif No : 13

Slide No : 8

Türü : Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 820$

Boyutları; En : 121 Boy : 181

Saçak Uzunluğu : 8

Hav Yüksekliği : 6 mm

Tarihlendirme : 1974

Ustası : Belli Değil

Kullanılan Renkler : Turuncu, Kırmızı, Mavi, Bordo, Lacivert, Beyaz, Siyah,
Yeşil

Kullanılan Motifler : Yıldız, Baklava, Arap, Develi su, Tutmaç suyu, Çiçek,
Sümbül

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar grubuna girer, Orta zemin içinde sıralanan motiflerden dolayı bu halılara yıldızlı halılar adı verilir. Halı bir orta zemin ve bu zemini çevreleyen altı adet bordürden oluşmaktadır. Halı döşemealtı seccade türünün bir örneğidir.

ZEMİN: Halının dikdörtgen zemini turuncu renk üzerine sıralanan yıldız, baklava ve arap motiflerinden oluşur. Zemine, boyuna 15, enine 5 yıldız motifi işlenmiştir. Boyuna orta sıradan 4. yıldızdan sonra gelen bölüme 4 adet arap motifi işlenmiştir. Arap motiflerinin etrafını çiçek motifleri çevreler. Zemini çevreleyen bir sıra yıldız motifinin içinde bulunduğu sekizgen bordo ile

renklendirilirken, yıldız motifleri beyaz olarak bırakılmıştır. İkinci sırada sekizgenler yine bordo ama yıldızlar mavi olarak renklendirilmiştir.

Sekizgenlerin aralarında olan boşluklara baklava motifleri işlenmiştir. zemini çevreleyen kontur baklava dilimlerini ikiye bölmektedir. Bu durum zeminde bulunan yıldız kümesinin devam edeceği etkisi yaratmaktadır.

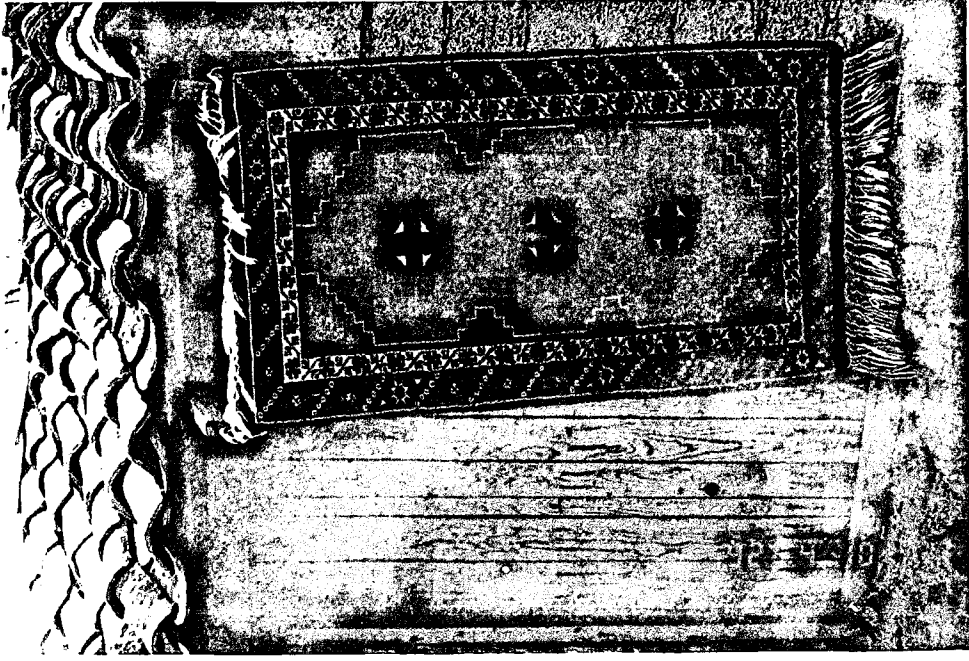
BORDÜRLER: Zemini içten dışa 4 adet bordür çevreler.

I. III. ve V. bordürler halının der bordürlerini oluşturur. Bordo, siyah verev çizgilerden oluşan bu bordürler kalın bir çizgi hissi uyandırır.

II. Bordür develi su motiflerinin bir ters, bir düz mavi zemine sıralanmasıyla oluşmuştur. Motifler bordo, lacivert, beyaz ve turuncu renklendirilmiş olarak sıralanır.

IV. bordür beyaz zemin üzerine birbirine dönük motifler ve aralarında halı zemini yönünde olan motiflerinin sıralanmasından oluşur. Motifler burda turuncu ve mavi şeklinde sıralanır.

VI. bordür tutmaç suyu motiflerinin sıralanmasından oluşur. Bu motifler mavi, turuncu, lacivert ve bordo şeklinde sıralanmıştır.

ÖRNEK NO : 26

İlgili Koleksiyon : Metuş ÖZER - Karataş Köyü Düşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 1992

Negatif No :7 A

Slide No :

Türü : Halı Namazlık

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü

Boyutları; En :70 Boy :114

Saçak Uzunluğu :

Hau Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1991

Ustası : Dilek ÖZER

Kullanılan Renkler : Mavi, Kırmızı, Yeşil, Bordo, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Elibelinde, Yıldız, Çiçek, Çingil, Tutmaç suyu

Tanım: Çift mihraplı kompozisyonlu halılar gurubuna girer. halı adını mihrap içinde bulunan motiflerden alır. Bir zemin iki bordürden oluşan çeyrek halı örneğidir.

ZEMİN: Dikdörtgen zemin içinde mihraplı iç zemin bulunur. Zeminin köşeliklerinde birbirine simetrik birer yıldız ve beşer adet çiçek motifleri bulunur. Halının boyu istikametinde zemin içine giren dört adet niş bulunur. Bu nişlerin içini yıldız motifleri bulunur. Bu bölümlerin zemin rengini yeşil renk oluşturur.

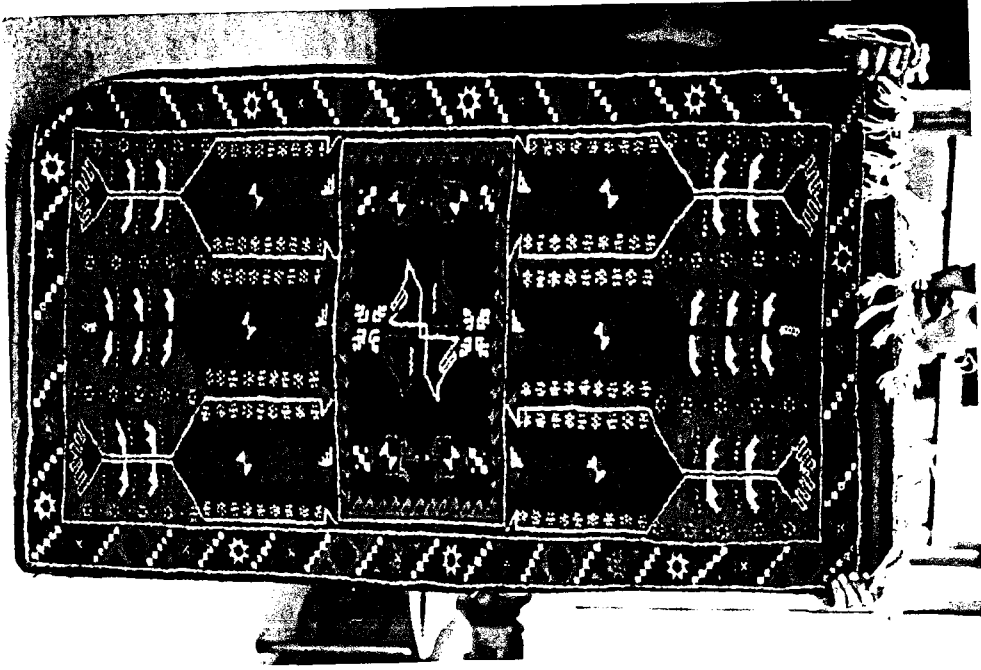
Mihraplı zemin içinde halı boyunca üç adet elibelindeki top motifi bulunur. Bu motifler elibelindeler dışa gelecek şekilde 4'ünün bir araya gelmesinden oluşur. Zeminin rengi kırmızı yastık yanışı motiflerinin rengi ise mavidir. Yastık yanışı motiflerinin izinde kalan bölümler rozet motifleriyle işlenmiştir.

BORDÜRLER: Halı içten dışa iki bordüre çevrenir.

I. bordür beyaz zemin üzerine çingil sularının sıralanmasından oluşur. Bu motifleri yapraklı dal motifleri birbirine bağlamaktadır.

II. bordür tutmaç su motiflerinin yanyana sıralanmasından oluşmaktadır.

ÖRNEK NO : 27

İlgili Koleksiyon : S.S. Kovanlık Köyü Halıcılık ve Kalkındırma Koop
Kovanlık Köyü Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi :

Negatif No :17

Slide No : 12

Türü : Halı Namazlık

Tekniği ve Düğüm Sayısı :

Boyutları; En : 83

Boy : 1371 Saçak Uzunluğu : 8

Hav Yüksekliği : 10 mm

Tarihlendirme : 1990

Ustası : Raziye TATLI

Kullanılan Renkler : Koyu yeşil, Kiremit kırmızısı, Mavi, Lacivert, Bordo,
Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : İbrik, Çanta, Mersin yaprağı, Kıvrım, Çiçek, Sümbül,
Kelebek, Tutmaç suyu,

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Zeminini çok parçalı olan halının bir adet bordürü bulunmaktadır. Yörede camili halı olarak bilinir.

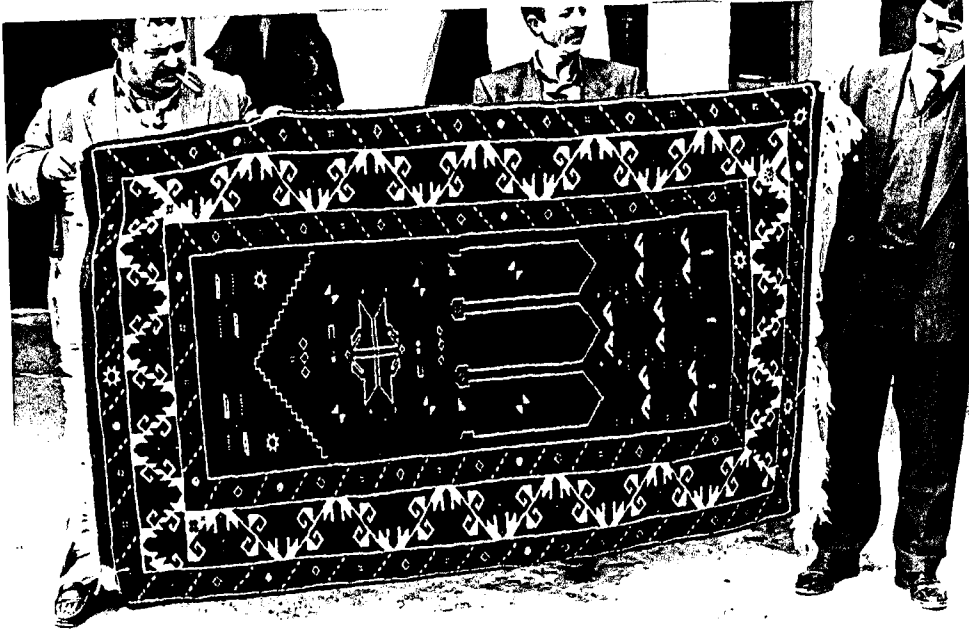
ZEMİN: Dikdörtgen zemin üç ana bölüme ayrılır. I ve III. bölümler birbirinin aynı olup simetriktirler. II. bölüm ortada yer alır I. ve III. bölüme oranla daha küçüktür.

I. Bölüm: Zemin rengi turuncu olanbu bölüm motif gurubu bakımından ikiye ayrılır. Birinci gurup kök ve çillerle başlayan yan yana halı boyunda uzanan üç adet sümbül motifinden oluşur. Bu motiflerin aralarını sıra halinde çiçek motifleri ayırır. Aynı çiçek sırası zeminin yan çizgisi boyunca da sıralanır.

İkinci gurup üç adet beşgenin yan yana gelmesinden oluşur. Beşgenlerin uç kısımları sümbül motifleri ile birleşiktir. Yanlarda bulunan beşgenlerin zeminleri mavi renkte olup yan kenarları yönündü çiçek sırası bulunur. Beşgenleri yan kısımları kıvrımlarla bezenmiş kalın bir çizgi ikiye böler. Bu çizginin orta kısmında bir rozet motifi bulunur. Ortadaki beşgenin zemini bordo orta çizgisi ise mavidir.

II. Bölüm: Yeşil zeminli olup kenarları turuncu kıvrımlarla çevrili bir dikdörtgendir. Orda kısmında dörtlü ayak motifi bulunur. Zeminin boyu yönünde ayak motiflerinin her iki yanında iki adet mersin yaprağı motifleri bulunur. Ayak motif grubunun iki yan kısımlarındaki boşluklarda birbirlerine simetrik ikişer adet ibrik ve çiçek motifleri bulunmaktadır.

BORDÜRLER: Halıda zemini çevreleyen bir adet bordür bulunur. Bu bordür tutmaç suyu motiflerinin yanyana sıralanmasından oluşmuştur.

ÖRNEK NO : 28

İlgili Koleksiyon : Ramazan SEVİM

İnceleme Tarihi : 25 - 1 - 1994

Negatif No : 3

Slide No : 5

Türü : Seccade Halı

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 840$

Boyutları; En : 125 Boy : 86

Saçak Uzunluğu : 6 Hav Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1989

Ustası : Zeynep KÖKENLİ

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Bordo, mavi, Yeşil, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Sümbül, Terazi, Çanta, İbrik, Yıldız, Çiçek, Nacaklı su, tutmaç suyu, Motor izi

Tanım: Tek mihraplı halılar gurubu içinde yer alır. Zemini çok parçalı olan halının dört adet bordürü bulunmaktadır.

ZEMİN: Dikdörtgen zemin iki ana bölüme ayrılır.

I. Bölüm: Halının alınlık kısmını oluşturur. Zemin rengi lacivettir. Köşelerde ayak motiflerinin oluşturduğu dörtlü gurublar yer alır. Bu motiflerin yanında yıldız ve çiçek motifleri bulunmaktadır.

II. Bölüm: Zeminin büyük bölümünü oluşturur. Zemin rengi kırmızıdır. Alınlık ile bu bölümü mihrap nişi ayırır. Bu bölüm motif guruplarına göre üç eşit bölümde kompoze edilmiştir. Alınlık yönünde bulunan bölümün çevresi T harfine benzeyen çen-

gellerle çevrilidir. Ortada dörtlü ayak motifi bulunur. Bu motifin halı boyu yönünde her iki tarafında iki adet birbirlerine simetrik terazi motifleri bulunur. Terazi motiflerinin yan taraflarında birbirlerine simetrik dört adet ibrik motifi yer alır. Bütün bu motifler zemine kontrast lacivert ve bordo renklerle renklendirilmiştir.

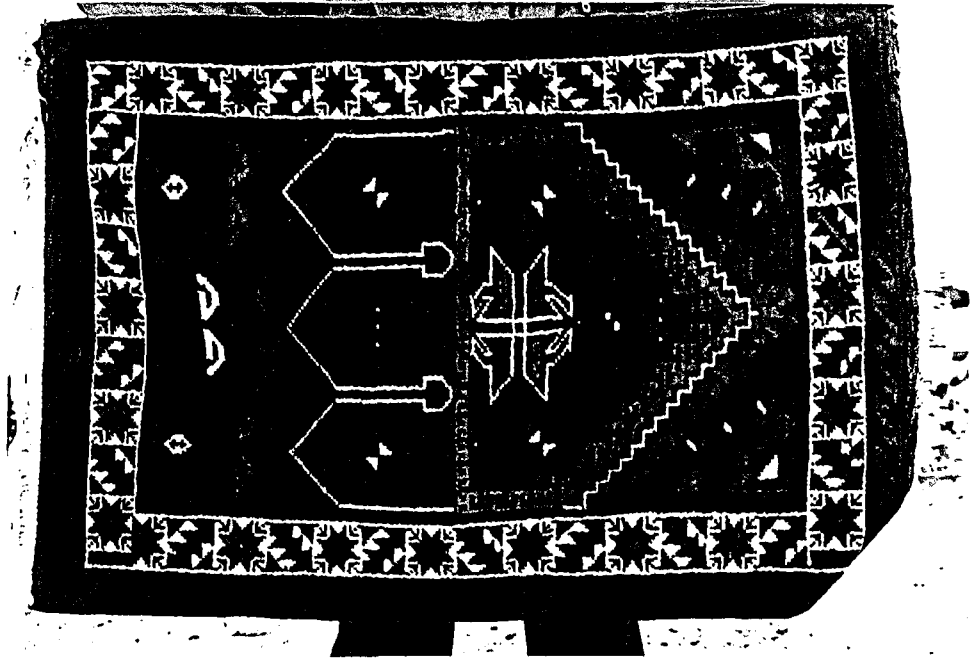
Ortadaki ikinci bölüm üç eşit parçadan oluşur. Yanlardaki parçaların zemini lacivert iken ortadaki parçanın zemini bordo renktedir. Bu beşgen parçaların içini boyuna uzanmış çizgi etrafına dizilmiş kıvrım bulunur.

III. Bölüm: İkinci bölüme bağlantılı olarak devam eder. Zemin rengi kırmızıdır. Beşgenlerin köşelerinden halı boyuna kalın birer çizgi uzanır. Çizginin sonlarında bitki kök ve saçakları bulunur. Bu çizgilerin her iki yanlarında yaprak motifleri bulunur. Bu guruba sümbül motifi denilmektedir. Bu motiflerin aralarında halının boyu istikametinde çiçek motifleri sıralanır.

BORDÜRLER: Zemini içten dışa dört adet bordür çevreler. I. bordür kırmızı, siyah çizgilerden oluşan motor izi suyundan oluşur. Halının en dar bordürüdür.

II. ve IV. bordürü tutmaç su motiflerinin yanyana sıralanmasından oluşur. Kırmızı, mavi, bordo şeklinde renklendirilmiştir.

III. bordür, halının geniş ve ana bordürüdür. Zemin rengi beyazdır. Nacaklı su motiflerinin bir ters bir düz sıralanmasıyla oluşur. Motifler mavi, bordo, kırmızı ve lacivert şeklinde sıralanır.

ÖRNEK NO : 29

İlgili Koleksiyon : Hasan KAYA - Aşağıoba Köyü Döşümealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 25 - 1 - 1994

Negatif No :5

Slide No : 7

Türü : Halı Namazlık

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 820$

Boyutları; En : 83

Boy : 117

Saçak Uzunluğu : 5

Haç Yüksekliği : 10 mm

Tarihlendirme : 1989

Ustası : Hatice KAYA

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Bordo, Mavi, Lacivert, Yeşil, Kahverengi, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Sümbül, Zarf, Kıvrım, Çanta, İbrik, Motor izi, Mersin yaprağı, Yıldız, S motifi

Tanım: Tek mihraplı halılar gurubu içinde yer alır. Zemini çok parçalı olan halının beş adet bordürü bulunmaktadır.

ZEMİN: Dkdörtgen zemin iki ana guruba ayrılır.

I. Bölüm: Halının alınlık kısmını oluşturur. Zemin rengi yeşildir. Köşelerde heybe suyu motifi bulunmaktadır. Bu motif bordo, mavi, kırmızı ve beyaz renklerden oluşmuştur. Birbirine simetrik olan bu motif zeminleri mihrap nişi ayırmaktadır.

II. Bölüm: Zeminin büyük bir bölümünü oluşturur. Zemin rengi kırmızıdır. Üç ana bölümden meydana gelir. Alınlık yönünde bulunan birinci bölümün çevresi T harfine benzeyen çengellerle çevrilidir. Ortada dörtlü ayak motif gurubu bulunur. Bu

motifler bordo ve lacivert renklerden oluşur. Ayak motif gurubu ile mihrap nişi arasında terazi motifi bulunur. Bu motifte bordo ve lacivert renklerden oluşur.

Ayak motif gurubu ve terazi motifinin yanlarında kalan boşluklara karşılıklı iki adet ibrik motifi işlenmiştir.

Ortadaki ikinci bölüm üç eşit parçadan oluşur. Bu parçaların zemin renkleri ana zemin renklerinin kontrastı olan mavi ve bordodan oluşur. Bu parçalar iki köşesi dik beşgen şeklindedir. Bu beşgenlerin için halının boyu yönünde kalın çizgi etrafına dizilmiş kıvrım motifleri doldurur. Bu kalın çizginin ortasında rozet motifi bulunmaktadır.

III. Bölüm: İkinci bölüme bağlantılı olarak devam eder. Beşgenlerin köşelerinden halı boyuna uzanan çizgilerin uçlarında bitki kök ve saçakları bulunur. Bu çizgilerin her iki yanlarında bulunan yapraklar sümbül motiflerini meydana getirir.

BORDÜRLER: Halının zeminini içten dışa beş motif çevreler. 1. 3. ve 5. motif halının dar bordürlerini oluştururlar. Kırmızı ve siyah çizgilerden meydana gelen motor izi suyundan oluşur.

2. bordür beyaz zeminli olup bordür içini mersin yaprağı ve yıldız motifleri doldurur.

4. motif zemini S motifleriyle işlenmiştir. Motifler lacivert, mor şeklinde sıralanır.

ÖRNEK NO : 30

İlgili Koleksiyon : S.S. Kovanlık Köyü Halıcılık ve Kalkındırma Koop.
Kovanlık Köyü Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi :

Negatif No : 15

Slide No : 10

Türü : Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 820$

Boyutları; En : 129 Boy : 213

Saçak Uzunluğu : 4

Hav Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1990

Ustası : Belli değil

Kullanılan Renkler : Yeşil, Mavi, Kırmızı, Beyaz, Bordo, Lacivert, Siyah

Kullanılan Motifler : El, Arap, Bereket, Kelebek, Çiçek, Ayak, Kıvrım, Bulanık su, Mersin yaprağı, Killim suyu, Tutmaç suyu

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Orta zemin geometrik altıgen parçalara ayrılmıştır. Halı bir zemin dört adet bordürden oluşmuştur.

ZEMİN: Zemin altıgen geometrik parçalara bölünmüştür. Yeşil zemin üzerinde altıgenleri oluşturan kalın çizgiler kırmızıdır. Altıgenlerin uzun kenarları üzerinde bereket motifleri bulunmaktadır.

Altıgen kompozisyonların içinde el, arap, çiçek ve kelebek motifleri bulunmaktadır

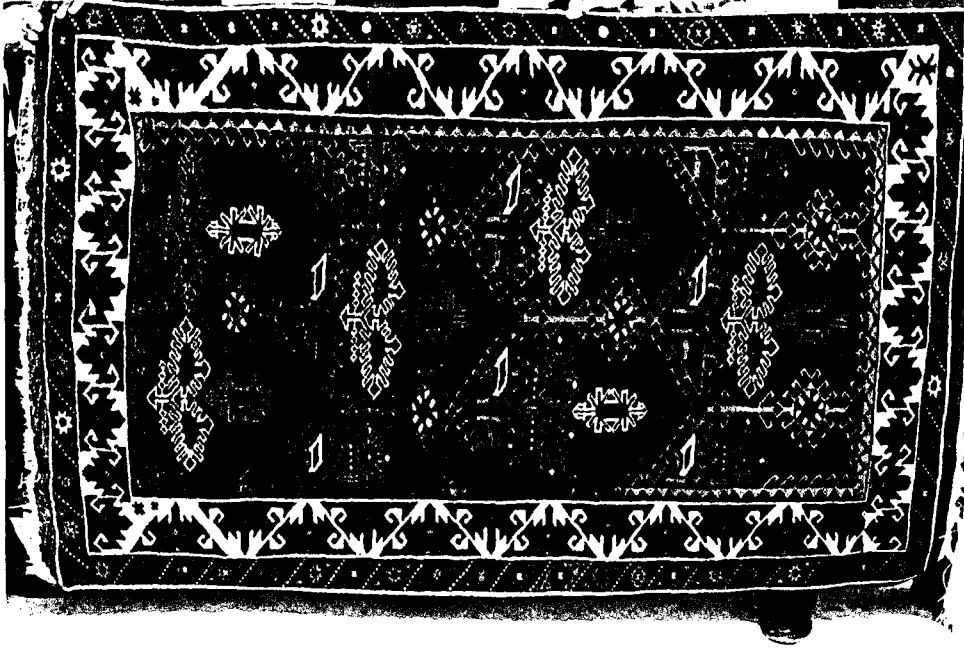
BORDÜRLER: Bir dar, üç adet geniş bordür zemini çevreler.

I. bordür bulanık su motifinden oluşur. Testere dişine benzeyen zigzagların bir yüzü mavi bir yüzü kırmızıdır.

II. ve IV. bordürler tutmaç suyu motiflerinin sıralanmasından oluşur. Motifler mavi, kırmızı, yeşil ve bordo şeklinde sıralanır.

III. bordür beyaz zemin üzerine mersin yaprağı motiflerinden oluşur. Mersin yaprakları birbirlerine çapraz sıralanırlar. Bunların aralarında kırmızı, mavi ve bordo renklerle kilim yeşili motifleri işlenmiştir.

ÖRNEK NO : 31

İlgili Koleksiyon : Kovanlık Köyü Camii Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 25 - 1 - 1993

Negatif No :23

Slide No : 18

Türü : Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 840$

Boyutları; En : 140 Boy : 226

Saçak Uzunluğu : 5

Hav Yüksekliği : 10 mm

Tarihlendirme : 1967

Ustası : Belli değil

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Mavi, Lacivert, Yeşil, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : El, Ayak, Bereket, Kıvrım, Nacaklı su, Tutmaç suyu, Yıldız, Bulanık su

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Halı adını orta zeminde kullanılan el motiflerinden almaktadır. Bir orta zemin üç adet bordürden oluşan halının zemini altıgen parçalara ayrılmıştır.

ZEMİN: Zemin altıgen parçalara ayrılmıştır. Kırmızı zemin üzerindeki altıgenleri oluşturan kalın çizgiler mavi renktedir. Altıgenlerin uzun kenarları üzerinde etrafı kıvrım motifleriyle çevrili bereket motifleri bulunur. Kısa kenarlar üzerinde ise kıvrımlar arasında ayak motifleri bulunur.

Altıgenlerin içinde birleşik iki el motifi ve arap motifleri bulunur. Zemin kenarlarını mavi kıvrım motiflerinden oluşmuş konturla çevrilidir.

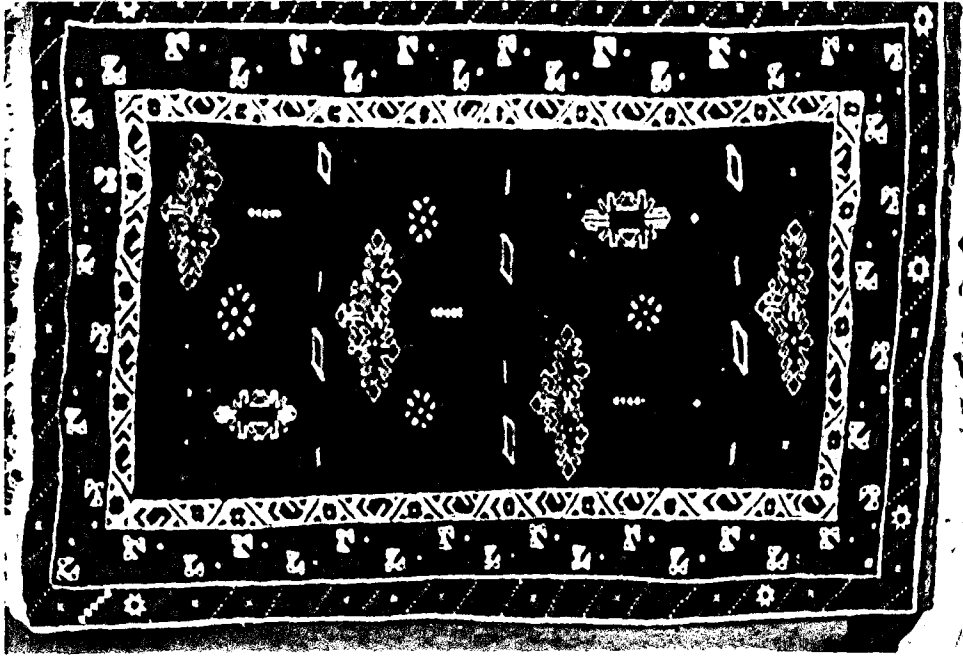
BORDÜRLER: Zemin üç adet bordürle çevrilidir. I. bordür halının en dar II. bordür en geniş III. bordür ise orta genişlikteki bordürünü oluşturur.

I. bordür testere dişleri gibi birbirini tamamlayan mavi ve kırmızı renklerden oluşmuş bulanık sudur.

II. bordür beyaz zemin üzerine bir ters bir düz sıralanmış nacaklı su motiflerin sıralanmasından oluşmuştur. Motifler kırmızı ve lacivert şeklinde sıralanmıştır.

III. bordür tutmaç, sularının yan yana sıralanmasından oluşmuştur. Motifler kırmızı, lacivert ve bordo şeklinde sıralanırlar.

ÖRNEK NO : 32

İlgili Koleksiyon : Kovanlık Köyü Camii Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 26 - 1 - 1993

Negatif No : 25

Slide No : 20

Türü : Seccade Halı

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 820$

Boyutları; En : 130 Boy : 212

Saçak Uzunluğu : 6

Hav Yüksekliği : 8 mm

Tarihlendirme : 1963

Ustası : Belli değil

Kullanılan Renkler : Mavi, Bordo, Kırmızı, Beyaz, Yeşil, Siyah

Kullanılan Motifler : El, Ayak, Arap, Laleli su, Tutmaç suyu, Yıldız, Kıvrım

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Halı adını orta zeminde kullanılan el motiflerinden almaktadır. Bir orta zemin üç adet bordürden oluşur. Halının zemini altıgen parçalara ayrılmıştır.

ZEMİN: Zemin altıgen geometrik parçalara bölünmüştür. Mavi zemin üzerindeki altıgenleri oluşturan kalın çizgiler kırmızı renktedir. Altıgenlerin uzun kenarları üzerinde etrafı kıvrım motifleriyle çevrili bereket motifleri bulunur. Kısa kenarlar üzerinde ise kıvrımlar arasında ayak motifleri bulunur.

Kalın çizgilerin oluşturduğu altıgenlerin içinde birleşik iki el motifi ve arap motifleri bulunur. Zemin kenarlarını kırmızı kıvrım motiflerinden oluşmuş konturla çevrilidir.

BORDÜRLER: Zemin üç adet bordürle çevrilidir. I. ve III. bordür halının dar bordürlerini II. bordür ise halının geniş ve ana bordürünü oluşturur.

I. bordür beyaz zemin üzerine ... motiflerinin sıralanmasından oluşmuştur.

II. bordür kırmızı zemin üzerine bir dal üzerine bağlanmış çiçek motiflerinin sıralanmasından oluşmuştur. motifler yeşil ve beyaz renklerden oluşmaktadır.

III. bordür tutmaç suyu motiflerinin sıralanmasından oluşmuştur. Motifler mavi, kırmızı ve lacivert renklerden oluşmuştur.

ÖRNEK NO : 33

İlgili Koleksiyon : Kovanlık Köyü Camii Döşemealtı - ANTALYA

İnceleme Tarihi : 26 - 1 - 1993

Negatif No :22

Türü : Halı Seccade

Boyutları; En : 117 Boy : 205

Tarihlendirme : 1962

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Lacivert, Turuncu, Bordo, Beyaz, Mavi, Siyah, Yeşil

Kullanılan Motifler : El, Ayak, Arap, Kıvrım, Bulanık su, Karasu, Yantır, Şingir, Tutmaç suyu

Slide No : 17

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü $dm^2 = 800$

Saçak Uzunluğu : 8

Haç Yüksekliği : 10 mm

Ustası : Belli değil

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Halı adını orta zeminde kullanılan el motiflerinden almaktadır. Bir orta zemin ve üç adet bordürden oluşan halının zemini altıgen geometrik parçalara ayrılmıştır.

ZEMİN: Zemin altıgen parçalara ayrılmıştır. Kırmızı zemin üzerindeki altıgenleri oluşturan kalın çizgiler mavi renktedir. Altıgenlerin uzun kenarları üzerinde kıvrımlarla çevrili bereket motifleri bulunur. Kısa kenarlar üzerinde ise kıvrımlar arasında ayak motifleri bulunur.

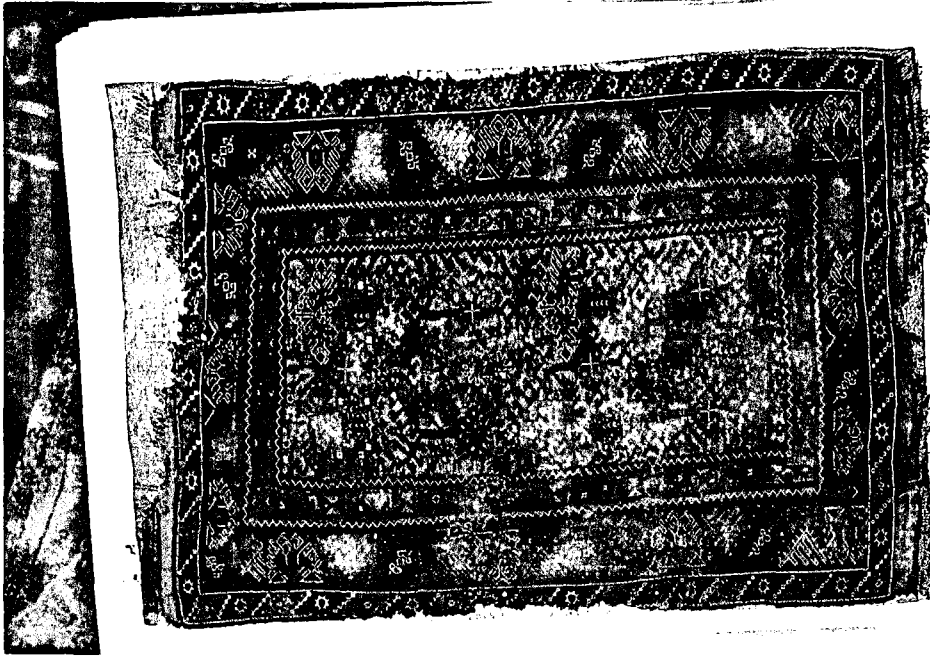
Altıgenlerin içinde birleşik iki el motifi ve arap motifleri bulunur. Zemin kenarlarını mavi kıvrım motiflerinden oluşmuş konturla çevrilidir.

BORDÜRLER: Zemin üç adet bordürle çevrilidir. Zemin içten dışa üç adetü bordürle çevrilidir.

I. bordürü testere dişleri gibi birbirlerini tamamlayan mavi ve kırmızı renklerden oluşmuş bulanık su motifi oluşturur. Halının en dar bordürünü oluşturur.

II. bordür lacivert zemin üzerine bir ters bir düz sıralanan kocasu motiflerinden oluşmuştur. Halının en geniş bordürünü oluşturur. Kocasu motiflerini yanıtı motifleri birbirine bağlar. Bu iki motifin arasında her iki motiften bağımsız şingir motifleri bulunur.

III. Bordür tutmaç sularının yan yana sıralanmasından oluşmuştur. Motifler kırmızı- mavi ,kırmızı- lacivert olarak sıralanır.

Türk Halk Halıları

ÖRNEK NO : 34

İlgili Koleksiyon : Türk Halk Halıları, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Katalog No: 1, Ankara, 1987, s. 152

İnceleme Tarihi :

Negatif No :15

Slide No :

Türü :Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı :

Boyutları; En :136 Boy :190

Saçak Uzunluğu :

Hav Yüksekliği :

Tarihlendirme : 20. Y.Y.

Ustası :

Kullanılan Renkler : Turuncu, Kırmızı, Yeşil, Mavi, Lacivert, Bordo, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : El, Ayak, Arap, Şingir, Bulanık su, Develi su, Kocasu, Yantır, Tutmaç suyu

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Halı adına orta zeminde kullanılan "el" motiflerinden almaktadır. Bir orta zemin beş bordürden oluşan halının zemini kırmızı renkten oluşmaktadır. Zemin altıgen parçalara bömünmüştür.

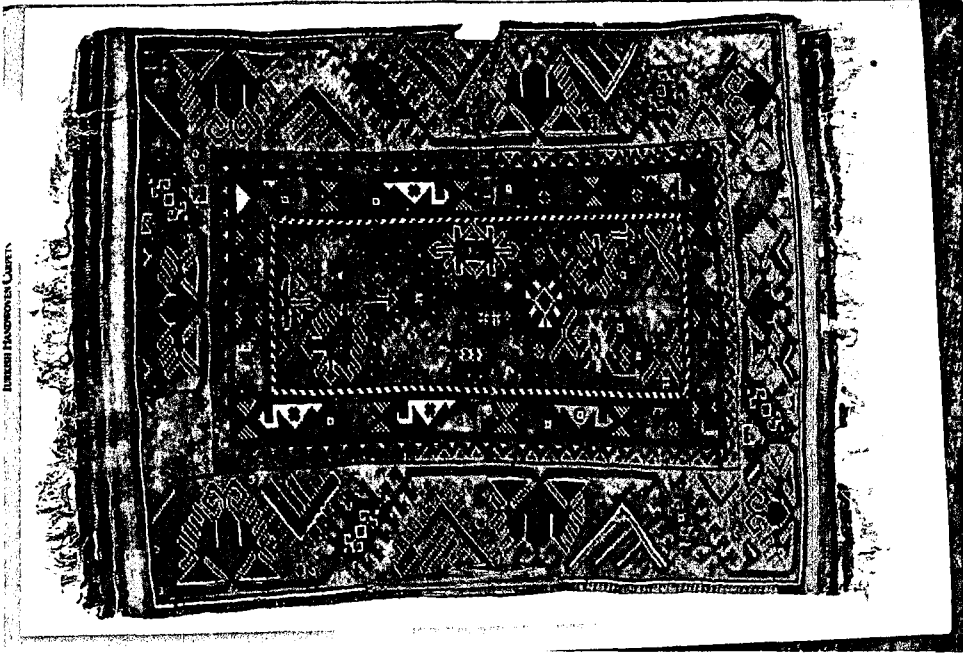
ZEMİN: Zemin altıgen parçalara ayrılmıştır. Kırmızı zemin üzerindeki altıgenleri oluşturan kalın çizgiler bordo renktedir. Altıgenlerin uzun kenarları üzerinde etrafı kıvrımlarla çevrili bereket motifleri bulunur. Kısa kenarlar üzerinde ise kıvrımlar arasında ayak motifleri bulunur. Altıgenlerin içinde birleşik iki el motifi arap motifi ve çiçek motifi bulunmaktadır.

BORDÜRLER: Zemin içten dışa doğru beş adet bordürle çevrilidir. Birinci ve üçüncü bordürler halının dar bordürlerini oluşturur. Birinci ve üçüncü bordürler testere dişi gibi zigzag beyaz çizginin iki yanını mavi ve kırmızı renklerin şeklinde renklendirmesiyle oluşmuştur.

İkinci bordür kırmızı zemin üzerinde bir ters bir develi su motiflerinin sıralanmasıyla oluşmuştur.

Dördüncü Bordür lacivert zemin üzerinde bir ters bir düz sıralanan kocasu motiflerden oluşmuştur. Halının en geniş ve ana bordürünü oluşturur. Kocasu motiflerini yanıtı motifleri birbirine bağlar. Bu iki motifin arasında, her iki motiften bağımsız şingir motifleri bulunur.

Beşinci bordür tutmaç sularının yan yana sıralanmasından oluşur. Motifler yeşil, bordo, turuncu renkli olarak sıralanmıştır.

ÖRNEK NO : 35

İlgili Koleksiyon : Turkish Handwoven Carpets, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Katalog No: 1, Ankara, 1987, s. 44

İnceleme Tarihi :

Negatif No :8 A

Slide No :

Türü :Halı Namazlık

Tekniği ve Düğüm Sayısı :

Boyutları; En :100 Boy :108

Saçak Uzunluğu :

Has Yüksekliği :

Tarihlendirme : 19. Y.Y.

Ustası :

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Yeşil, Mavi, Bordo, Turuncu, Beyaz, Siyah

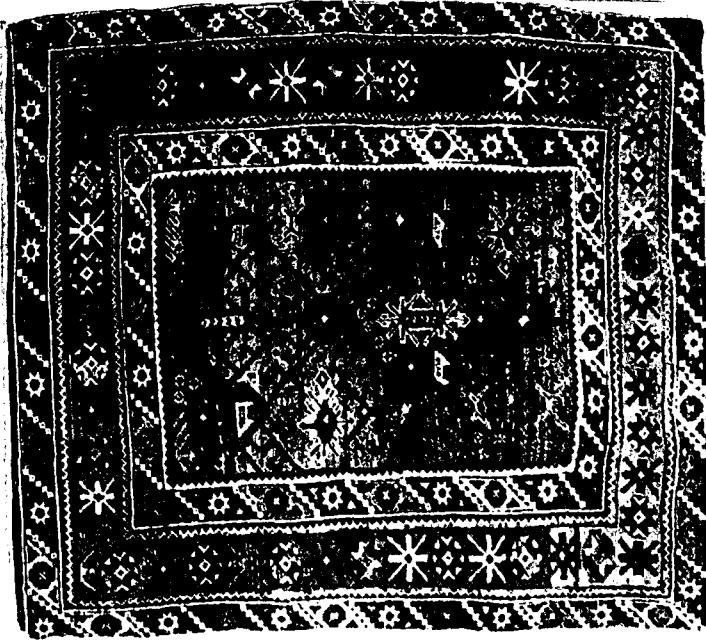
Kullanılan Motifler : El, Bereket, Arap, Kıvrım, Motor izi, Develi su, Bulanık su, Yantır, Kocasu, Şingir

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Halı adını orta zeminde kullanılan "el" motiflerinden almaktadır. Bir orta zemin dört adet bordürden oluşan halının zemini kırmızı renkten oluşmaktadır. Zemin altıgen parçalara bölünmüştür.

ZEMİN: Zemin altıgen parçalara ayrılmıştır. Kırmızı zemin üzerindeki altıgenleri oluşturan kalın çizgiler mavi renktedir. Altıgenlerin uzun kenarları üzerinde etrafı kıvrımlarla çevrili bereket motifleri bulunur. Kısa kenarlar üzerinde ise kıvrımlar arasında ayak motifleri bulunur. Altıgenlerin içinde birleşik iki el motifi, arap motifi ve çiçek motifi bulunmaktadır.

BORDÜRLER: Zemin içten dışa doğru dört adet bordürle çevrilidir. Birinci ve üçüncü bordür halının dar bordürünü oluşturur. Birinci bordür beyaz ve mavi çizgilerin oluşturduğu motor izi motifinden oluşmaktadır. Üçüncü bordür halının dar bordürünü oluşturur. Testere dişi gibi zigzag beyaz çizginin iki yanına mavi ve kırmızı şeklinde renklendirilmesiyle oluşmuştur.

İkinci bordür mavi zemin üzerinde bir ters, bir düz develi su motiflerinin sıralanmasından oluşmuştur. Dördüncü bordür, turuncu zemin üzerinde bir ters bir düz sıralanan kocasu motiflerinden oluşmuştur. Halının en geniş ve ana bordürünü oluşturur. Kocasu motiflerini yantır motifleri birbirine bağlar. Bu iki motifin arasında her iki motiften bağımsız şingir motifleri bulunur.

ÖRNEK NO : 36

İlgili Koleksiyon : Turkish Handwoven Carpets, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Katalog No: 2, Ankara, 1988, s. 74 - 75

İnceleme Tarihi :

Negatif No :5

Slide No :

Türü : Halı Birebir

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü

Boyutları; En : 100 Boy : 128

Saçak Uzunluğu :

Halı Yüksekliği :

Tarihlendirme : 19. Y.Y.

Ustası :

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Yeşil, Mavi, Lacivert, Bordo, Siyah, Beyaz

Kullanılan Motifler : El, Ayak, Arap, Erkek, Bulanık su, Tutmaç suyu

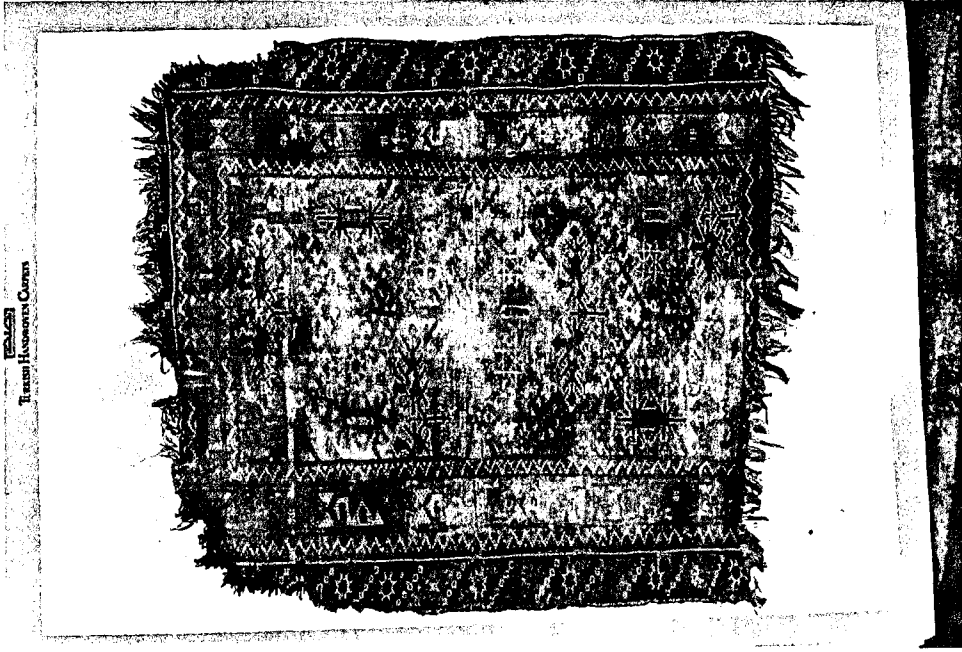
Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Halı adını orta zeminde kullanılan "el" motiflerinden almaktadır. Bir orta zemin, altı adet bordürden oluşan halının zemini yeşil renkten oluşmaktadır. Zemin altıgen parçalara bölünmüştür.

ZEMİN: Altıgen parçalara ayrılmıştır. Yeşil zemin üzerindeki altıgenleri oluşturan kalın çizgiler kırmızı renktedir. Altıgenlerin uzun kenarları üzerinde etrafı kıvrımlarla çevrili bereket motifleri bulunur. Kısa kenarlar üzerinde ise kıvrımlar arasında ayak motifleri bulunur. Altıgenlerin içinde birleşik iki el motifi, arap motifi ve çiçek motifi bulunmaktadır.

BORDÜRLER: Zemin içten dışa doğru altı bordürle çevrilidir. Birinci, üçüncü ve beşinci bordürler halının dar bordürünü oluşturur. Birinci, üçüncü ve beşinci bordürler testere dişi gibi zigzag beyaz çizginin iki yanını mavi ve kırmızı renklerin, renklendirmesi ile oluşturmuştur.

İkinci ve altıncı bordür, tutmaç sularının yanyana sıralanmasından oluşur. Motifler mavi, kırmızı ve yeşil renkler olarak sıralanmıştır.

Dördüncü bordür, turuncu zemin üzerine çikrik ve yıldız motiflerinin sıralanması ile oluşturulmuştur. Motifler zeminin rengine kontrast renklerle boyanmıştır.

ÖRNEK NO : 37

İlgili Koleksiyon : Turkish Handwoven Carpets, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Katalog No: 1, Ankara, 1987, s. 154

İnceleme Tarihi :

Negatif No :17

Slide No :

Türü :Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı :Türk Düğümü

Boyutları; En :109 Boy :169

Saçak Uzunluğu :

Hau Yüksekliği :

Tarihlendirme : 19. Y.Y.

Ustası :Bilinmiyor

Kullanılan Renkler : Turuncu, Kırmızı, Yeşil, Bordo, Mavi, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : El, Bereket, Yıldız, Arap, Bulanık su, Develi su, Tutmaç suyu

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Halı adını orta zeminde kullanılan "el" motiflerinden almaktadır. Bir orta zemin dört adet bordürden oluşan halının zemini kırmızı renkten oluşmaktadır. Zemin altıgen parçalara bölünmüştür.

ZEMİN: Zemin altıgen parçalara ayrılmıştır. Kırmızı zemin üzerindeki altıgenleri oluşturan kalın çizgiler yeşil renktedir. Altıgenlerin uzun kenarları üzerinde etrafı kıvrımlarla çevrili bereket motifleri bulunur. Kısa kenarlar üzerinde ise kıvrımlar arasında ayak motifleri bulunur.

Altıgenlerin içinde birleşik iki el motifi, arap motifi ve çiçek motifi bulunmaktadır.

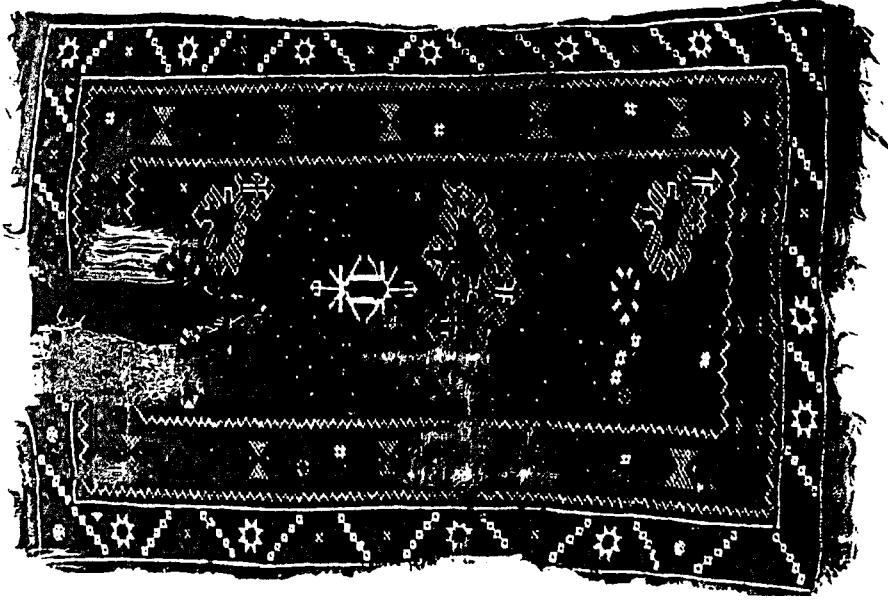
BORDÜRLER: Zemin içten dışa doğru dört adet bordürle çevrilidir.

I. ve III. bordür halının dar bordürlerini oluşturur. Testere dişi gibi zigzag beyaz çizginin iki yanını mavi ve kırmızı şeklinde renklendirmesiyle oluşmuştur.

II. bordür kırmızı zemin üzerinde bir ters bir düz develi su motiflerinin sıralanmasından oluşmuştur.

IV. bordür tutmaç sularının yanyana sıralanmasından oluşur. Motifler kırmızı bordo ve yeşil renkli olarak sıralanmıştır.

11.11.1988, Ankara, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Katolog No: 2, Ankara, 1988, s. 5

ÖRNEK NO : 38

İlgili Koleksiyon : Turkish Handwoven Carpets, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Katolog No: 2, Ankara, 1988, s. 5

İnceleme Tarihi :

Negatif No :4

Slide No :

Türü : Halı Namazlık

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü

Boyutları; En : 84 Boy : 120

Saçak Uzunluğu :

Hav Yüksekliği :

Tarihlendirme : 19. Y.Y.

Ustası :

Kullanılan Renkler : Yeşil, Bordo, Kırmızı, Mavi, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : El, Bereket, Yıldız, Çiçek, Arap, Bulanık su, Develi su, Tutmaç suyu

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Halı adını orta zeminde kullanılan "el" motiflerinden almaktadır. Bir orta zemin, dört adet bordürden oluşan halının zemini yeşil renkten oluşmaktadır. Zemin altıgen parçalara bölünmüştür.

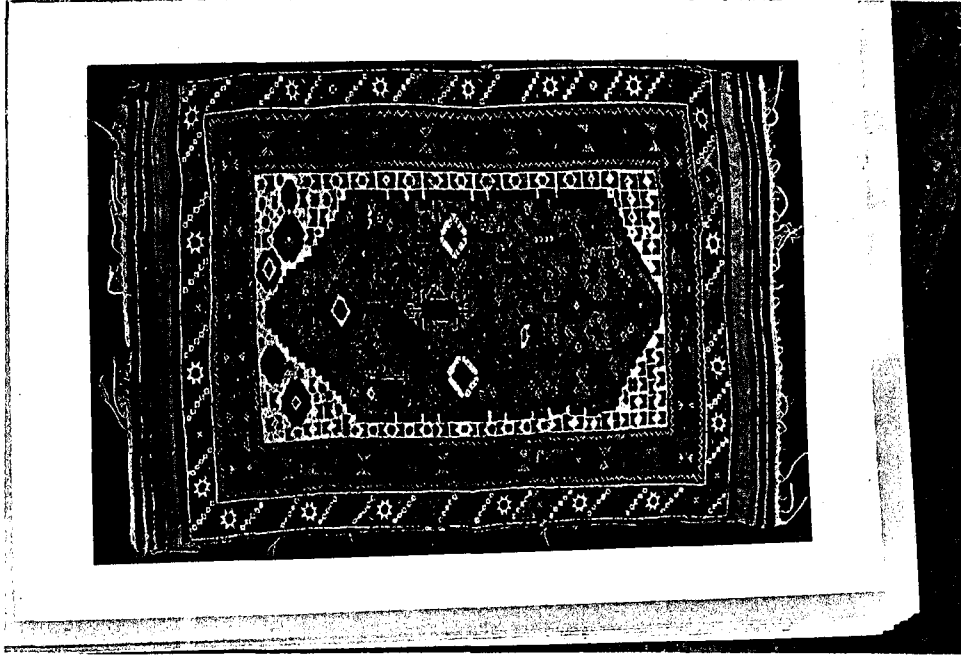
ZEMİN: Zemin altıgen parçalara ayrılmıştır. Yeşil zemin üzerindeki altıgenleri oluşturan kalın çizgiler bordo renktedir. Altıgenlerin uzun kenarları üzerinde etrafı kıvrımlarla çevrili bereket motifleri bulunur. Kısa kenarlar üzerinde ise kıvrımlar arasında ayak motifleri bulunur. Altıgenlerin içinde birleşik iki el motifi, arap motifi ve çiçek motifi bulunmaktadır.

BORDÜRLER: Zemin içten dışa doğru dört adet bordürle çevrilidir. Birinci ve üçüncü bordür halının dar bordürlerini oluşturur. Birinci ve üçüncü bordürler testere dişi gibi zigzag çizginin iki yanını mavi ve kırmızı şeklinde renklendirmesiyle oluşmuştur.

II. bordür kırmızı zemin üzerinde bir ters bir düz develi su motiflerinin sıralanmasından oluşmuştur.

IV. bordür, tutmaç sularının yan yana sıralanmasından oluşur. Motifler mavi, bordo renkli olarak sıralanmıştır.

ÖRNEK NO : 39

İlgili Koleksiyon : Turkish Handwoven Carpets, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Katolog No: 1, Ankara, 1987, s. 150

İnceleme Tarihi :

Negatif No :14 A

Türü : Halı Seccade

Boyutları; En :119 Boy :139

Tarihlendirme : 19. Y.Y.

Kullanılan Renkler : Turuncu, Kırmızı, Yeşil, Lacivert, Mavi, Bordo, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : El, Ayak, Bereket, Arap, Kilim yeşili, Bulanık su, Develi su, Tutmaç suyu

Slide No :

Tekniği ve Düğüm Sayısı :

Saçak Uzunluğu :

Hav Yüksekliği :

Ustası :

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer.

Halı adını orta zeminde kullanılan "el" motiflerinden almaktadır.

Bir orta zemin, dört adet bordürden oluşan halının zemini, kırmızı renkten oluşmaktadır. Zemin altıgen parçalara bölünmüştür.

ZEMİN: Zemin altıgen parçalara ayrılmıştır. Kırmızı zemin üzerindeki altıgenleri oluşturan kalın çizgiler kırmızı renktedir. Altıgenlerin uzun kenarları üzerinde etrafı kıvrımlarla çevrili hareket motifleri bulunur. Kısa kenarlar üzerinde ise kıvrıklar arasında ayak motifleri bulunur. Altıgenlerin içinde birleşik iki el motifi, arap motifi ve çiçek motifi, bulunmaktadır.

BORDÜRLER: Zemini içten dışa doğru dört adet bordürle çevrilidir. Birinci ve üçüncü bordür halının dar kısmını oluşturur. Testere dişi gibi zigzag beyaz çizginin iki yanını mavi ve kırmızı renklerin şeklinde renklendirmesiyle oluşmuştur.

İkinci bordür, kırmızı zemin üzerine bir top bordür develi su motiflerinin sıralanmasından oluşmuştur.

Dördüncü bordür, tutmaç sularının yanyana sıralanmasından oluşur. Motifler mavi, kırmızı, bordo renkli olarak sıralanmıştır.

ANKARA KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

ÖRNEK NO : 40

İlgili Koleksiyon : Türkış Handwoven Carpets, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Katolog No: 3, Ankara, 1990, s. 188

İnceleme Tarihi :

Negatif No :13

Slide No :

Türü :Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı :Türk Düğümü

Boyutları; En :134 Boy :174

Saçak Uzunluğu :

Hav Yüksekliği :

Tarihlendirme : 19. Y.Y.

Ustası :

Kullanılan Renkler : Yeşil, Mavi, Kırmızı, Turuncu, Bordo, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Karasu, Şingir, Kıvrım, Çiçek, Yıldız, Bulanık su, Develi su, Yantır, Tutmaç suyu

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Zemininde bulunan motiflerden dolayı kocasulu halı adını alır. Bir orta zemin beş adet bordürden oluşur.

ZEMİN: Dikdörtgen zemin üzerine dokunmuş kocasulu motiflerden oluşur. Zemin rengi yeşildir. Zemin üç ana bölüme ayrılır. Zemini bölümlere ayıran kontur kıvrımlardan meydana gelmiştir. Her bölüm içinde koç boynuzları dışa gelecek şekilde bir araya gelmiş dört adet kocasu motifi topu oluşturur. Kocasu topun boşluklarını şingir ve kaz ayağı motifleri doldurur. Küçük boşluklar ise çiçek motifleriyle bezenmiştir.

BORDÜRLER: Zemini içten dışa iki dar, iki orta ve bir büyük olmak üzere beş adet bordür çevreler.

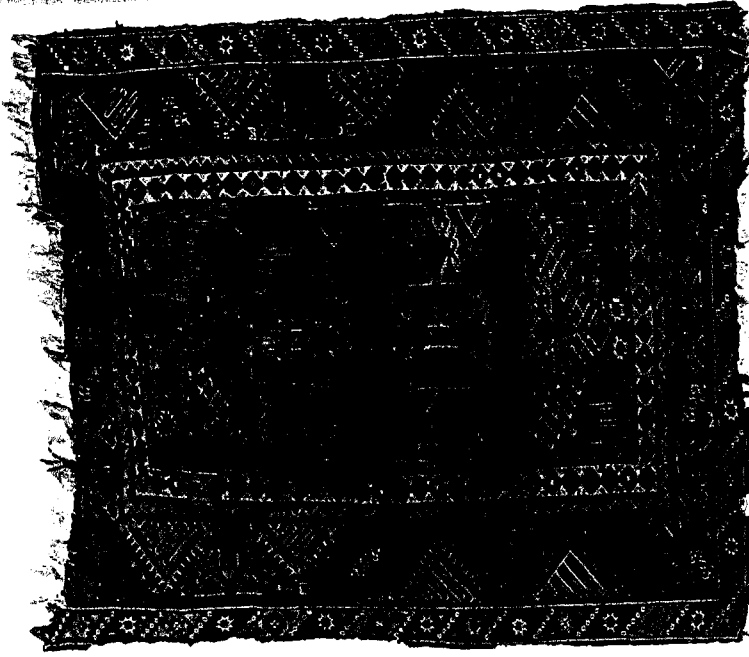
I. bordür, kırmızı ve mavi renklerden oluşan bulanık su motifi doldurur. Halının dar bordürünü oluşturur.

II. bordür kırmızı zemin üzerine bir ters bir düz şeklinde sıralanan deve motifleri doldurur. Motifler bordo, yeşil, mavi ve beyaz şeklinde sıralanır.

III. bordür, halının dar bordürlerindedir. Çiçek motiflerinin yanyana gelmesinden oluşur.

IV. bordür, halının geniş ve ana bordürüdür. Zemin mavi renktedir. Kocası ve yantır motiflerinin bir ters bir düz sıralanmasıyla oluşur. Bu motiflerin aralarında kalan boşlukları şingir motifleri işlenmiştir. Arada kalan küçük boşluklara ise heybe yeşili ve çiçek motifleri işlenmiştir.

V. bordür, halının en dış bordürüdür. Tutmaç su motiflerinin yanyana sıralanmasından oluşur. Mavi, kırmızı, bordo, yeşil şeklinde sıralanmıştır.

ÖRNEK NO : 41

İlgili Koleksiyon : Turkish Handwoven Carpets, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Katalog No: 3, Ankara, 1990, s. 188

İnceleme Tarihi :

Negatif No :2

Slide No :

Türü :Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı :

Boyutları; En :119 Boy :135

Saçak Uzunluğu :

Hav Yüksekliği :

Tarihlendirme : 18. Y.Y.

Ustası :

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Turuncu, Bordo, Yeşil, Mavi, Lacivert, Siyah, Beyaz

Kullanılan Motifler : Kocasulu, Yıldız, Şingir, Bereket, Kıvrım, Çiçek, İbrik, Kilim Yeşili, Bulanık su, Motor izi, Tutmaç suyu

Tanım: Çift mihraplı halılar gurubuna girer. Mihrabı zemin içinde kullanılan motiflerden dolayı kocasulu toplu halı adı verilir. Halı bir orta zemin ve bu zemini çevreleyen beş adet bordürden oluşur.

ZEMİN: Dikdörtgen kompozisyon içinde halının boyu yönündeki alınlıklarda karşılıklı mihrap nişleri bulunur. Mihrabı oluşturan kontur kıvrım motiflerinden oluşmaktadır. Mihrabın dış bölümünün zemini mavi, iç zemini ise kırmızıdır. Mihrap zemini enlemesine iki çizgi ile üçe bölünür. Bu bölünmeler gelişigüze değildir. Üç parçadan ikisi büyük olup içleri dörtlü kocasulu toplar doldurur. Kocasulu motifin iç kısmını baklava dilimi ve bu di-

limin içinde ise yıldız motifi işlenmiştir. Ortadaki topun halının eni istikametindeki boşlukları dört adet şingir motifi doldurur. İkinci büyük bölümde topun zemin tarafında kalan bölümünün şingir motifleri doldururken mihrap istikametindeki bölümler küçük çiçek ve bereket motifleri doldurur. Diğer mihrap bölümünde kalan küçük parçası için bir kocasu motifi ve küçük çiçek motifleri doldurmaktadır.

Mihrap dışında kalan alınlıklarda bereket ve ibrik motifleri bulunmaktadır. Büyük parçalı mihrabın dışındaki alınlıkta birbirine simetrik dört adet bereket motifi bulunur. Diğer alınlıkta karşılıklı iki ibrik ve bereket motifleri bulunmaktadır.

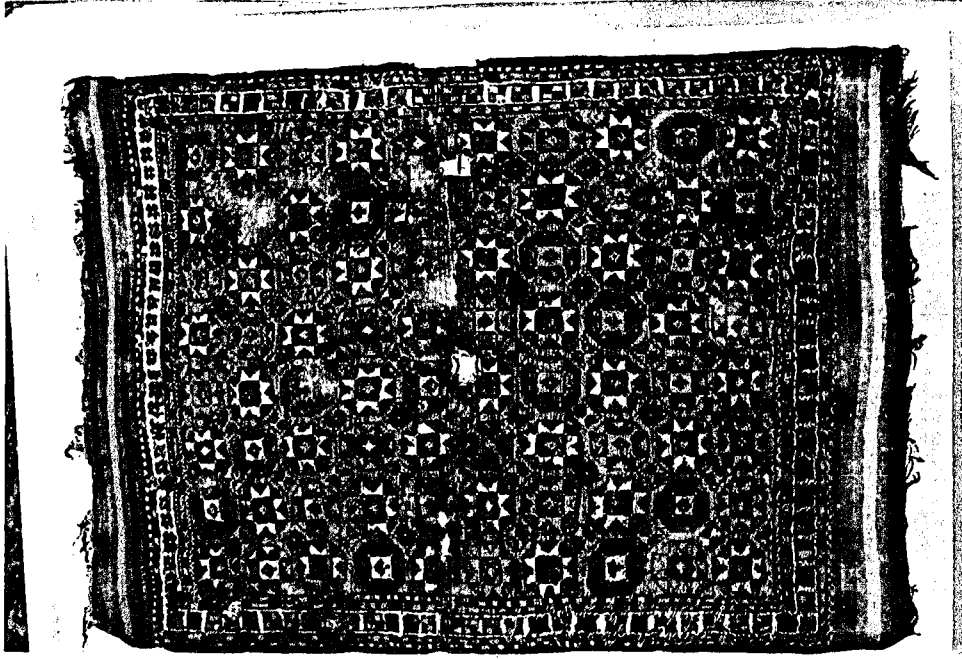
BORDÜRLER: Zemini çevreleyen I. bordür motor izi suyundan olmaktadır. Halının en dar bordürünü oluşturur.

II. bordür biraz daha genişçe olup zemini beyaz renktedir. Bordür zeminini baklava dilimi içine yerleştirilmiş çiçek motifleri doldurur.

III. bordür beyaz ve kırmızı renklerden oluşan bulanık su motifinden meydana gelir.

IV. bordür halının en geniş bordürüdür. Zemin mavi renkte olup kocasu motiflerinin bir ters bir düz sıralanmasından oluşur. Bu motifleri yantır motifleri birbirine bağlamaktadır. Yantır ve Kocasu motiflerinin aralarını büyük şingir motifleri doldurmaktadır.

V. bordür, halının en dış bordürü olup tutmaç su motiflerinin yanyana sıralanmasından oluşur. Motif renkleri mavi, kırmızı, bordo şeklinde sıralanmaktadır.

ÖRNEK NO : 42

İlgili Koleksiyon : Turkish Handwoven Carpets, T.C. Kültür ve Turizm
Bakanlığı Yayınları, Katolog No: 1, Ankara, 1987, s. 165

İnceleme Tarihi :

Negatif No :19

Türü :Halı Seccade

Boyutları; En :143 Boy :196

Tarihlendirme : 18. Y.Y.

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Turuncu, Mavi, Lacivert, Bordo, Beyaz, Siyah

Slide No :

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü

Saçak Uzunluğu : Hau Yüksekliği :

Ustası : Bilinmiyor

Kullanılan Motifler : Yıldız, Mektop, Motor izi, Kilim yeşili, Çiçek

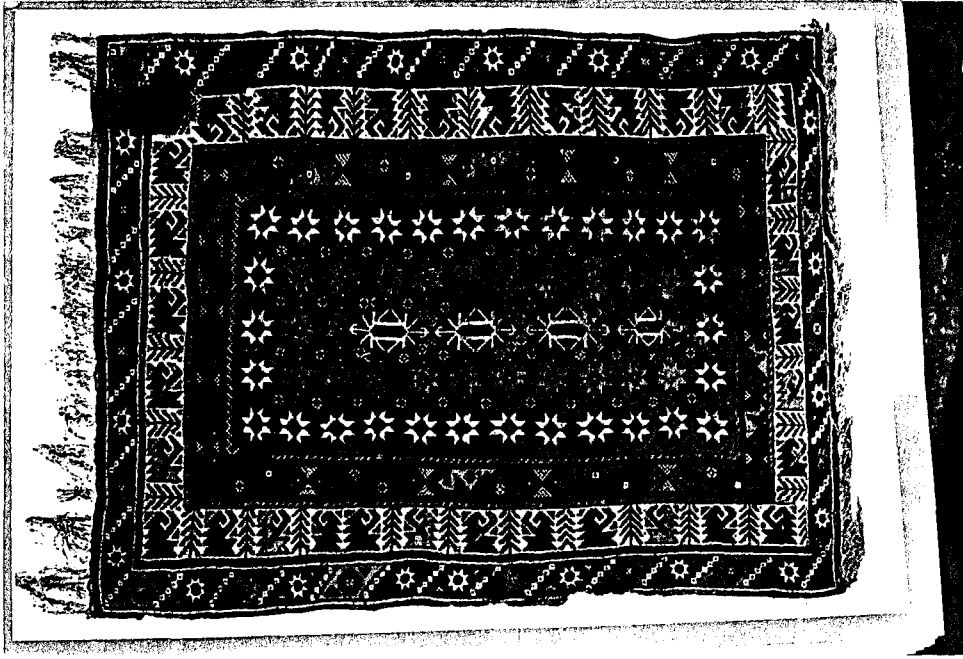
Tanım: Dikdörtgen kompozisyonlu halılar gurubuna girer. Orta zemin içinde sıralanan motiflerden dolayı bu halılara yıldızlı halılar adı verilir. Halı bir orta zemin ve bu zemini çevreleyen beş sıra bordürden oluşur.

ZEMİN: Koyu turuncu zemin üzerine sıralanan yıldız ve baklava motiflerinden oluşur. Halı boyuna on, enine ise sekiz yıldız motifi sıralanır. Yıldız motifleri sekizgen şeklindeki geometrik biçimler içinde bulunur. Bu sekizgenler sıcak ya da soğuk renklerden zemine kontrast olarak renklendirilir. Yıldız motifleri sekizgenlerin zeminine göre mavi beyaz ve kırmızı olarak renklendirilmektedirler.

Yıldız motiflerinin aralarında baklava dilimi şeklinde mektup motifleri bulunmaktadır. Bu motiflerde zemine kontrast renklerle boyanmıştır.

BORDÜRLER: Halının kısa kenarlarında beş bordür bulunurken uzun kenarlarda bu sayı dörde düşmektedir. I., II. IV., ve V. bordürler yanyana kullanılan verev kısa çizgilerden oluşmaktadır. Bu bordürlerin genişlikleri iki ile üç cm. arasında değişmektedir.

Uzun kenarlarda II. kısa kenarlarda III.b bordürü oluşturan halının geniş bordürü beyaz zemin üzerine kırmızı-yeşil ya da mavi-sarı renklerden oluşan kareler oluşturmaktadır.

ÖRNEK NO : 43

İlgili Koleksiyon : Turkish Handwoven Carpets, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Katolog No: 2, Ankara, 1988, s. 128

İnceleme Tarihi :

Negatif No :12

Slide No :

Türü :Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı : Türk Düğümü

Boyutları; En :123 Boy :171

Saçak Uzunluğu :

Hav Yüksekliği :

Tarihlendirme : 20. Y.Y.

Ustası :

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Yeşil, Lacivert, Yeşil, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler : Yıldız, Arap, Çiçek, Baklava dilimi, Motor izi, Bulanık su, Develi su

Tanım: Dikdörtgen kompozisyonla halılar gurubuna girer. Orta zemin içinde sıralanan motiflerden dolayı bu halılara yıldızlı halılar adı verilir. Halı bir orta zemin ve bu zemini çevreleyen altı adet bordürden oluşmaktadır. Halı döşemealtı seccade türünün bir örneğidir.

ZEMİN: Halının dikdörtgen zemin kırmızı renk üzerine sıralanan yıldız, baklava ve arap motiflerinden oluşur. Zemine, boyuna onbeş enine beş sıra yıldız motifi işlenmiştir. Boyuna orta sırada 3. yıldızdan sonra gelen boşluğa dört adet arap motifi işlenmiştir. Arap motiflerinin etrafını çiçek motifleri çevreler. Zeminin dış sırasını oluşturan sekizgenlerin zeminini bordo, içinde bulunan yıldız motiflerini ise beyaz renklendirir. İkinci sırada sekizgenler yine bordo yıldızlar ise yeşil olarak renklendirilmiştir.

Sekizgenlerin aralarında kalan boşluklara baklava motifleri işlenmiştir. Zemini çevreleyen kontur baklava motiflerini ikiye bölmektedir. Bu durum zeminde bulunan yıldız sıralarının konturdan sonra da devam edeceği etkisini yaratmaktadır.

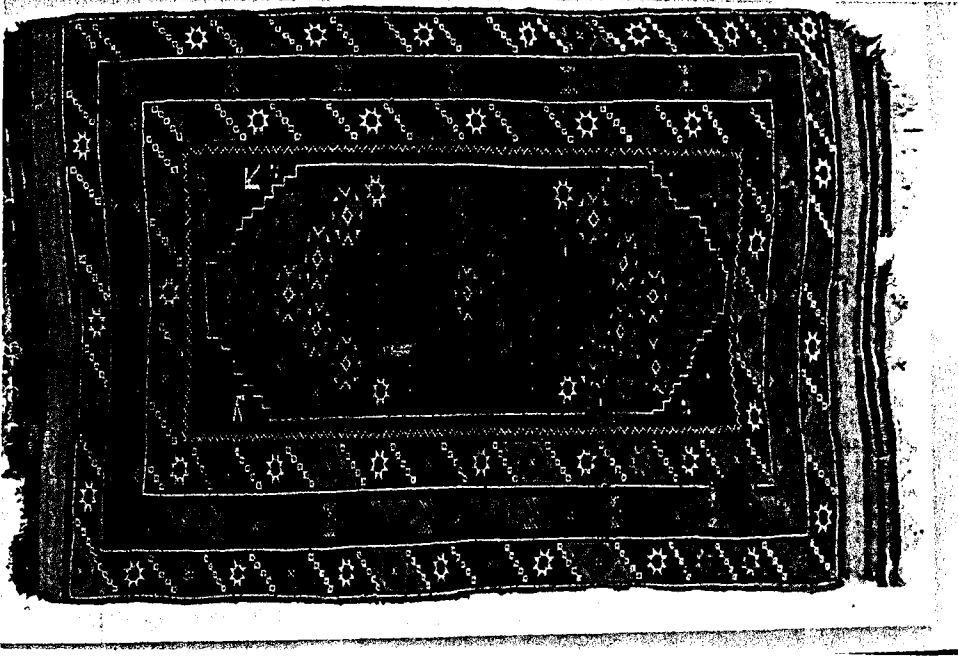
BORDÜRLER: Zemini içten dışa 6 adet bordür çevreler.

I., III., ve V., bordürler halının dar bordürlerini oluşturur. Kırmızı ve yeşil vev çizgilerden oluşan bu bordürler kalın bir çizgi hissi uyandırır.

II. bordür develi su motiflerinin bir ters bir düz mavi zemine sıralanmasıyla oluşmuştur. Motifler bordo, yeşil, kırmızı şeklinde sıralanmıştır.

IV. bordür beyaz zemin üzerine birbirine dönük motifleri ve aralarında halı zemini yönünde olan motiflerinin sıralanmasından oluşur. Motifler bordo, turuncu ve mavi şeklinde sıralanır.

VI. bordür tutmaç suyu motiflerinin sıralanmasından oluşur. Bu motifler bordo, yeşil, kırmızı ve mavi şeklinde sıralanır.

ÖRNEK NO : 44

İlgili Koleksiyon : Türkış Handwouen Carpets, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Katolog No: 1, Ankara, 1988, s. 44

İnceleme Tarihi :

Negatif No :8

Slide No :

Türü : Halı Seccade

Tekniği ve Düğüm Sayısı :

Boyutları; En :109 Boy :169

Saçak Uzunluğu :

Hav Yüksekliği :

Tarihlendirme : 19. Y.Y.

Ustası :

Kullanılan Renkler : Kırmızı, Yeşil, Mavi, Lacivert, Turuncu, Beyaz, Siyah, Bordo

Kullanılan Motifler : Yıldız, Çiçek, Kaz ayağı, Tutmaç suyu, Develi su

Tanım: Yıldızlı halılar gurubu içinde mihraplı kompozisyon olarak dokunmuş nadir halılardan biridir. Zeminde çift mihrap kompozisyonu uygulanmıştır. Halı zeminini dört adet bordür çevreler.

ZEMİN: Beyaz konturlu çift mihraplı zemin kırmızı ile renklendirilmiştir. Zeminin arkasında beyaz yıldız merkezi oluşturur. Merkez yıldızı çevreleyen ve daire oluşturan guruplar yeşil, lacivert, beyaz ve yeşil şeklinde sıralanır. Dikdörtgen zeminin köşelerinde birbirine simetrik kaz ayağı motifleri bulunur. Her köşe gurubu farklı şekilde renklendirilmiştir.

BORDÜRLER: Zemini çevreleyen I. bordür kırmızı ve mavi renklerden oluşmuş testere dişini andıran bulanık su'dur.

II. ve IV. bordür tutmaç suyu motiflerinin sıralanmasından oluşur. Bu motifler yeşil, kırmızı ve lacivert olarak sıralanır.

III. bordür develi su motiflerinin bir ters, bir düz kırmızı zemine sıralanmasıyla oluşmuştur. Motifler mavi, turuncu ve bordo şeklinde sıralanmıştır.

ÖRNEK NO : 45

İlgili Koleksiyon : Türk Etnografya Dergisi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Sayı XVI, Ankara, 1977

İnceleme Tarihi :

Negatif No :

Türü : Halı Seccade

Boyutları; En : 125 Boy : 221

Tarihlendirme : 20. Y.Y.

Kullanılan Renkler :

Slide No :

Tekniği ve Düğüm Sayısı :

Saçak Uzunluğu :

Ustası :

Hav Yüksekliği :

Kullanılan Motifler : Tutmaç suyu, Şingır, Yantır, Kocasu, Motor izi, Heybe suyu, Yıldız, Kıvrım, Stilize çiçek, Baklava dilimi

Tanım: Çift mihraplı halılar gurubu içinde yer alır. Zemin motifi açısından terazili toplu halılar gurubuna girer. Halı 1 zemin ve zemini çevreleyen üç adet bordürden meydana gelmiştir.

ZEMİN: Zemin iki bölümden oluşur. Birinci bölüm ile ikinci bölümü kıvrımlardan oluşan geniş bir çizgi ayırır. Birinci bölümünü oluşturan iç zeminde halı boyunca üç adet baklava dilimi sılanır. Bu dilimlerin içinde stilize çiçeklerden ve yapraklardan oluşan top motifi bulunur. Dilimlerin aralarında kalan üçgen boşluklara birbirine simetrik dört adet yıldız motifi bulunmaktadır.

Zeminin ikinci bölümü halının alınlık kısımlarıdır. Birbirine simetrik iki adet alınlık bulunur. Alınlıkların içe bakan kısımlarına mihrap nişleri girmektedir. Nişlerin yan taraflarında birbirlerine simetrik heybe suyu motifi yer almaktadır.

BORDÜRLER: Zemini çevreleyen birinci bordür, birbirine verev sıralanan kısa çizgilerden oluşan motor izi suyundan meydana gelir. Halının en dar bordürüdür.

İkinci bordür halının ana bordürüdür. Kocasu ve yantır motiflerinin bir ters, bir düz sıralanmasıyla meydana gelir. Aralarda kalan boşluklara şingir motifi işlenmiştir.

Üçüncü bordür halının en dış bordürüdür. Tutmaç suyu motiflerinin yan yana sıralanmasından oluşur.

VI. EKLER

EK -1 Gözlem yapan kişiler listesi :

- 1- Erol YILDIR
- 2- BERRİN YILDIR
- 3- Nihat ŞİRİN
- 4- Ayhan KARACAN

EK -2 Ağıtlar

A Ğ İ T :

Evimizin önü mersin,
Ellemiyin dalında ersin,
Söylemeyin küçük kuzularım büyüsün.
Döşmeden indim tohum atmaya,
Atıpta arkama bakmaya,
Kudretin yetmedimi babacığım? bana bakmaya
Döşmeden indim yayan
Eteğim dolu payam
Uykuda isen uyan,
Hasta isen dayan.

A Ğ İ T :

Fışıl fışıl eser, yeşil çamın dalları,
Şıkır Şıkır eder, gır atımın nalları,
Eller düğün bayram ayları,
Bize ölüm ve ayrılık ayları.

A Ğ İ T :

Evimizin önü ıstardır ıstar,
Üscezine örtüverde alca dastar,
Kalkıvda gelin anam,
Gari boycazını göster,
Ahiha, ahiha...
Garşı garşı yapalım hanları,
Susuz dereye dökelim ganları,
Eller ayırmış da datlı canları
Bizleri nasıl ayırır? Datlı camları,
Anacığım ahiha ahiha...

A Ğ İ T :

Goca dağ başında leylek,

Elcezinde kınalı deynek,

Anam giydirmiş ateşli gömlek,

Ahiha, ahiha...

Ardıç arasında bir goyun meler,

Meleyişidi bağrımı deler.

Ne analar ayırmıştır?

Ne babalar oğlundan, gızından

Ahiha, ahiha

Çeşmeler yaptırdım altın oluklu,

Sular akıttım gara balıklı,

Bir yiğit ytirdim çimen bıyıklı,

Ahiha, ahiha...

EK -3 Tablolar

ÖRNEKLEM FORMLARI BİLGİ DÖKÜM TABLOSU - I

ÖRNEK NO	İLGİLİ KOLLEKSİYON	TÜRÜ	BOYUTLARI	İMAL TARİHİ
1	S.S.Kovanlık K.K.Koop.	PASPAS	66 X 55 cm	1980
2	Mustafa AYA	PASPAS	50 X 36 cm	1953
3	Mustafa AYA	YASTIK H.	78 X 47 cm	1992
4	Maksude ŞİRİN	YOLLUK	72 X 310 cm	1990
5	Kovanlık Camii	YOLLUK	70 X 380 cm	1988
6	Ayhan KARACAN	BİREBİR H.	100 X 110 cm	1980
7	SS.Kovanlık K.K.Koop.	NAMAZLIK	76 X 128 cm	1990
8	Kovanlık Camii	SECCADE	128 X 201 cm	1985
9	Kovanlık Camii	SECCADE	125 X 221 cm	1985
10	Hüseyin ÇELİK	SECCADE	128 X 204 cm	1989
11	Süleyman ÖZCAN	SECCADE	124 X 235 cm	1990
12	SS.Kovanlık K.K.Koop.	NAMAZLIK	84 X 122 cm	1989
13	Hüseyin ÇELİK	SECCADE	128 X 225 cm	1985
14	Kovanlık Camii	SECCADE	122 X 214 cm	1970
15	Kovanlık Camii	SECCADE	125 X 220 cm	1952
16	Kovanlık Camii	SECCADE	118 X 205 cm	1970
17	Ramazan SEYİM	SECCADE	120 X 218 cm	1989
18	SS.Kovanlık K.K.Koop.	SECCADE	118 X 201 cm	1985
19	Süleyman ÖZCAN	SECCADE	126 X 240 cm	1990
20	Kovanlık Camii	Seccade	140 X 210 cm	1964
21	Hüseyin ÇELİK	SECCADE	128 X 205 cm	1987
22	Maksude ŞİRİN	SECCADE	125 X 218 cm	1989
23	Hasan KAYA	Namazlık	71 X 113 cm	1989
24	Maksude ŞİRİN	NAMAZLIK	76 X 118 cm	1979
25	S.S.Kovanlık K.K.Koop.	SECCADE	121 X 181 cm	1974
26	Metuş ÖZEL	NAMAZLIK	70 X 114 cm	1991
27	SS.Kovanlık K.K.Koop.	NAMAZLIK	83 X 137 cm	1990
28	Ramazan SEYİM	Seccade	125 X 126 cm	1989
29	Hasan KAYA	NAMAZLIK	83 X 117 cm	1989
30	SS.Kovanlık K.K.Koop.	SECCADE	129 X 213 cm	1990
31	Kovanlık Camii	SECCADE	128 X 226 cm	1967
32	Kovanlık Camii	SECCADE	130 X 212 cm	1963
33	Kovanlık Camii	SECCADE	117 X 205 cm	1962
34	Antalya Müzesi	SECCADE	136 X 190 cm	20.YY Baş
35	Antalya Müzesi	SECCADE	100 X 108 cm	19.YY
36	Özel Koleksiyon	BİREBİR H.	120 X 128 cm	19.YY.
37	Antalya Müzesi	SECCADE	109 X 169 cm	19.YY.
38	Antalya Müzesi	NAMAZLIK	84 X 120 cm	19.YY.
39	Özel Koleksiyon	SECCADE	119 X 139 cm	19.YY.
40	Özel Koleksiyon	SECCADE	134 X 174 cm	19.YY.
41	Antalya Müzesi	SECCADE	119 X 135 cm	18.YY.
42	Türk İslam Eserleri Müz.	SECCADE	143 X 196 cm	18.YY.
43	Antalya Müzesi	SECCADE	109 X 169 cm	19.YY.
44	Antalya Müzesi	SECCADE	123 X 173 cm	20.YY. Baş
45	Naci EREN	SECCADE	125 X 221 cm	20.YY

ÖRNEKLEM FORMLARINDA VERİLEN ESERLERDE KULLANILAN RENKLER DÖK. TAB. 2

ÖRNEK NO:	İLGİLİ KOLLEKSİYON	KIRMIZI	KOYU KIRMIZI	TURUNCU	SARI	AÇIK YEŞİL	YEŞİL	AÇIK MAVİ	MAVİ	KOYU MAVİ	LACİVERT	BORAO	PEMBE	BEYAZ	SİYAH	BAŞKA
1	S.S.Kovanklık K.K. Koop.	●				●	●	●	●	●		●		●	●	
2	Mustafa AYA	●	●		●		●	●	●	●	●	●		●	●	
3	Mustafa AYA	●				●					●	●		●	●	
4	Maksude ŞİRİN	●		●		●					●	●		●	●	
5	Kovanklık Camii	●				●					●	●		●	●	
6	Ayhan KARACAN	●				●				●	●	●		●	●	
7	S.S. Kovanklık K.K. Koop.	●		●	●				●		●	●		●	●	
8	Kovanklık Camii	●				●	●	●	●		●	●		●	●	
9	Kovanklık Camii	●				●			●		●	●		●	●	
10	Hüseyin GELİK	●				●	●		●		●	●		●	●	
11	Süleyman ÖZCAN	●					●			●	●	●		●	●	
12	S.S. Kovanklık K.K. Koop.	●		●			●		●		●	●		●	●	
13	Hüseyin GELİK	●					●		●		●	●		●	●	
14	Süleyman ÖZCAN	●	●				●	●	●		●	●		●	●	
15	Kovanklık Camii	●	●					●	●		●	●		●	●	
16	Kovanklık Camii	●	●				●		●		●	●		●	●	
17	Ramazan SEVİM	●					●		●		●	●		●	●	
18	S.S. Kovanklık K.K. Koop.	●					●		●		●	●		●	●	
19	Süleyman ÖZCAN	●					●				●	●		●	●	
20	Kovanklık Camii	●					●	●	●		●	●		●	●	
21	Hüseyin GELİK	●				●		●	●		●	●		●	●	
22	Maksude ŞİRİN	●					●	●	●		●	●		●	●	
23	Hasan KAYA	●							●		●	●		●	●	
24	Maksude ŞİRİN	●	●	●			●		●		●	●		●	●	
25	S.S. Kovanklık K.K. Koop.	●		●			●		●		●	●		●	●	
26	Metuş ÖZER	●					●		●		●	●	●	●	●	
27	S.S. Kovanklık K.K. Koop.	●	●	●			●		●		●	●		●	●	
28	Ramazan SEVİM	●						●	●	●	●	●		●	●	
29	Hasan KAYA	●					●	●	●		●	●		●	●	
30	S.S. Kovanklık K.K. Koop.	●				●	●	●	●		●	●		●	●	
31	Kovanklık Camii	●					●		●		●	●		●	●	
32	Kovanklık Camii	●					●		●		●	●		●	●	
33	Kovanklık Camii	●		●			●		●		●	●		●	●	
34	Antalya Müzesi	●		●			●		●		●	●		●	●	
35	Antalya Müzesi	●		●	●		●		●		●	●		●	●	
36	Özel Koleksiyon	●		●		●	●	●	●		●	●		●	●	
37	Antalya Müzesi	●		●					●		●	●		●	●	
38	Antalya Müzesi	●									●	●		●	●	
39	Özel Koleksiyon	●		●	●	●	●	●	●		●	●		●	●	
40	Özel Koleksiyon	●		●	●		●	●	●		●	●		●	●	
41	Antalya Müzesi	●		●					●		●	●		●	●	
42	Türk İslam Eserleri Müz.	●		●	●			●	●		●	●		●	●	
43	Antalya Müzesi	●		●	●		●				●	●		●	●	
44	Antalya Müzesi	●		●					●		●	●		●	●	
45	Naci EREN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+	TOPLAM ⊕	43	6	17	7	7	38	14	37	7	37	42	1	44	44	

ÖRNEKLEM FORMLARINDA VERİLEN ESERLERDE KULLANILAN ZEMİN MOTİFLERİ DÖKÜM TABLOSU-3

ÖRNEK NO:	İLGİLİ KOLLEKSİYON	KOCA TOP	KOC. BOYUNUZU	KOCASU	AKREP	MUSKA	EĞİBELİNDE	ĞİT MOTİFİ	KAZ AYAGI	YILDIZ	ROZET	TERAZİ	DAL	AYAK	SABAN DEM.	KUŞ-KELEBEK	KIURUM	ARAF	İBRİK	HEYBESİMİ	EL	SÜMBÜL	AĞAĞLI	ŞİNGİR	ÇİÇEK	YASTIK YANISI
1	S.S.Kovanlık S.S.Koop				●					●							●			●					●	
2	Mustafa AYA																●								●	●
3	Mustafa AYA																●								●	●
4	Maksude ŞİRİN	●															●				●			●	●	
5	Kovanlık Camii				●												●				●				●	●
6	Ayhan KARACAN	●									●						●				●				●	●
7	S.S.Kovanlık K.K.Koop	●								●	●						●				●				●	●
8	Kovanlık Camii	●															●				●				●	●
9	Kovanlık Camii	●	●														●				●				●	●
10	Hüseyin GELİK	●													●		●				●			●	●	
11	Süleyman ÖZCAN	●								●			●				●				●				●	●
12	S.S.Kovanlık K.K.Koop	●															●				●				●	●
13	Hüseyin GELİK				●												●				●			●	●	
14	Kovanlık Camii				●												●				●				●	●
15	Kovanlık Camii				●												●				●				●	●
16	Kovanlık Camii				●												●				●				●	●
17	Ramazan SEVİM				●					●							●				●				●	●
18	S.S.Kovanlık K.K.Koop	●	●														●				●			●	●	
19	Süleyman ÖZCAN	●	●														●				●				●	●
20	Kovanlık Camii				●									●			●				●				●	●
21	Hüseyin GELİK				●					●							●				●				●	●
22	Maksude ŞİRİN				●	●											●				●				●	●
23	Hasan KAYA											●					●				●				●	●
24	Maksude ŞİRİN				●												●				●				●	●
25	S.S.Kovanlık K.K.Koop									●							●				●				●	●
26	Metus ÖZER						●										●				●				●	●
27	S.S.Kovanlık K.K.Koop																●				●			●	●	
28	Ramazan SEVİM									●							●				●			●	●	
29	Hasan KAYA																●				●				●	●
30	S.S.Kovanlık K.K.Koop									●	●						●				●				●	●
31	Kovanlık Camii						●										●				●				●	●
32	Kovanlık Camii				●												●				●				●	●
33	Kovanlık Camii																●				●			●	●	
34	Antalya Müzesi							●									●				●			●	●	
35	Antalya Müzesi							●									●				●			●	●	
36	Özel Koleksiyon							●									●				●			●	●	
37	Antalya Müzesi							●		●							●				●			●	●	
38	Antalya Müzesi							●		●	●						●				●			●	●	
39	Özel Koleksiyon							●		●	●						●				●			●	●	
40	Özel Koleksiyon	●	●		●			●		●	●						●				●			●	●	
41	Antalya Müzesi	●	●					●		●	●						●		●		●			●	●	
42	Türk İslam Eserleri M.							●		●	●						●				●			●	●	
43	Antalya Müzesi							●		●	●						●				●			●	●	
44	Antalya Müzesi							●		●	●						●				●			●	●	
45	Naci' EREN							●		●	●						●				●			●	●	
+	TOPLAM ⊕	8	5	4	10	4	2	8	2	17	9	2	6	8	6	16	34	46	6	21	40	3	3	12	34	2

ÖRNEK NO	İLGİLİ KOLLEKSİYON	KÖY BOYUNUZU	DEVE SİYU	ŞİGAN DIŞI	KOYUN GÖZÜ	KUŞ	YILDIZ	ÇİÇEK	MERSİNYAP.	LALE	KOCASI	NACAKLI SU	ÇİNGİL	BIÇAK UCU	BEŞTAŞ	ÇİÇEK	TUTMAÇ SİM.	YANTIR	ŞİNGİR	KILIM YERLİ	Diğer :	
1	S.S.Kovanlık K.K.Koop				●									●	●						●	●
2	Mustafa AYA				●									●	●						●	●
3	Mustafa AYA				●									●	●						●	●
4	Maksude ŞİRİN				●									●	●						●	●
5	Kovanlık Camii				●									●	●							
6	Ayhan KARACAN				●				●					●	●							
7	S.S.Kovanlık K.K.Koop				●			●					●	●	●						●	●
8	Kovanlık Camii				●		●	●			●			●	●				●	●	●	●
9	Kovanlık Camii				●				●					●	●							●
10	Hüseyin GELİK	●								●				●	●			●	●			●
11	Süleyman ÖZCAN				●							●		●	●							
12	S.S.Kovanlık K.K.Koop				●				●					●	●							
13	Hüseyin GELİK				●					●				●	●				●	●		
14	Kovanlık Camii		●		●		●	●					●	●	●							
15	Kovanlık Camii		●	●	●		●							●	●							
16	Kovanlık Camii				●						●			●	●							
17	Ramazan SEVİM									●				●	●				●	●		
18	S.S.Kovanlık K.K.Koop				●				●					●	●							
19	Süleyman ÖZCAN				●							●		●	●							
20	Kovanlık Camii	●		●				●	●	●				●	●				●	●		
21	Hüseyin GELİK	●	●								●			●	●				●	●		
22	Maksude ŞİRİN	●			●					●				●	●							
23	Hasan KAYA				●									●	●							
24	Maksude ŞİRİN				●									●	●							●
25	S.S.Kovanlık K.K.Koop		●											●	●							●
26	Metus ÖZER						●		●				●	●	●							
27	S.S.Kovanlık K.K.Koop				●									●	●							
28	Ramazan SEVİM				●							●		●	●							
29	Hasan KAYA						●		●				●	●	●							●
30	S.S.Kovanlık K.K.Koop				●				●					●	●						●	●
31	Kovanlık Camii				●									●	●							
32	Kovanlık Camii									●				●	●							●
33	Kovanlık Camii	●	●	●							●			●	●				●	●		
34	Antalya Müzesi	●	●	●	●						●			●	●				●	●		
35	Antalya Müzesi				●									●	●		●					●
36	Özel Koleksiyon				●									●	●		●					●
37	Antalya Müzesi		●	●	●									●	●							
38	Antalya Müzesi		●	●	●									●	●							
39	Özel Koleksiyon		●	●	●									●	●							●
40	Özel Koleksiyon	●	●	●	●			●						●	●			●	●		●	●
41	Antalya Müzesi	●	●	●	●			●						●	●			●	●		●	●
42	Türk İslam Eserleri Müz.													●	●						●	●
43	Antalya Müzesi						●							●	●							
44	Antalya Müzesi		●	●			●							●	●			●	●			
45	Naci EREN				●		●							●	●							
+	TOPLAM ⊕	8	12	13	24	-	9	5	8	3	9	6	3	41	40	2	37	13	11	7	13	

BİBLİYOGRAFYA

- ASLNAAPA, Oktay., **Türk Sanatı**, İstanbul, 1961
- ASLANAPA, Oktay- DUĞUL Yusuf., **Selçuk Halıları**, İstanbul
- AYYILDIZ, Uğur., **Zeitgenössische Türkische Teppiche**, Net Turistik Yayınları, İstanbul, 1986
- BAYRAKTAROĞLU, Suzan-ı “Çanakkale Halıları”, **Vakıflar Dergisi**, s. XIX Ankara, 1985
- BULDUM, Cafer- “Antalya Tarihi” **Antalya Folklor Dergisi**, Kardeşler Matbaası, Antalya, 1966 DİEZ, Ernst-ASLANAPA, Oktay., **Türk Sanatı**, İ.Ü, Edebilyat Fakültesi Yayınları, no: 627, İstanbul,
- DİRİK, Kazım., **Eski ve Yeni Türk Halıcılığı ve Cihan Halı Tipleri Panoraması**, İstanbul, 1938
- ERBEK, Güran, **Anatolian Motifs, From Çatalhöyük to the present**, İstanbul, 1986
- EREN, Naci., “Antalya-Döşemealtı Eski ve Yeni Halıları” **Türk Etnografya Dergisi**, Şereflikoçhisar, 1977
- _____, “Antalya Bölgesinde Bitkisel Boyacılık” **Türk Etnografya Dergisi**, Şereflikoçhisar, 1977
- ÖZHAN, Niğar- “Bergamada Eski ve Yeni Halıcılık”, **Türk Etnografya Dergisi**, s.xıl, Şereflikoçhisar, 1969
- ÖZTÜRK, Yeşim., **Balıkesir Sındığı Yöresi Yağcıbedir Halıları** Ankara 1992
- RASONY, lydia., “Türklerde Halıcılık Terimleri ve Halıcılığı Menşei,”**Tük Yurda Dergisi**,

SEYİRCİ, Musa., "En Eski Döşemealtı Halılarından Altı Örnek."

Milli Kültür Dergisi, Kültür ve Turizm
Bakakanlığı Yayınları, Ankara 1988

TEKÇE, E.Fuat., **Pazırık**, **Altaylardan Bir Halının Öyküsü**,
Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1993

Türkish Handwover Carpets, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayınları, Katolog no.1 Ankara 1987

Türkish Handwover Carpets, T.C Bültür ve Turizm Bakanlığı
Yayınları Katolog no:2 Ankara 1988

Türkish Hanwover Carpets, T.C Külür ve Turizm Bakanlığı
Yayınları, Katalog no:3 Ankara 1990

TÜRKAY, Cevdet ı **Osmanlı İmparatorluğu Oymak, Aşiret
ve Cemaaatler**, İstanbul 1979

UĞUR, Gürbüz., **Türk Halılarında Doğal Renkler ve Boyalar**
Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara 1988

YETKİN, Şerare., **Türk Halı Sanatı**, İş Bankası Yayınları Ankara,
1991

Yurt Ansiklopedisi, Cilt 2,İstanbul, 1982

Kaynak Kişiler:

- Celil ŞAHAN
- Zeynep KÖKEN
- Zeynep AYA
- Nebahat PEKACAR
- Behice ÖZDEMİR
- Sebahat ÖZCAN
- Saniye ÖZTEKİN
- Ayşe KARACAN
- Emine AKPINAR
- Döndü ORMAN